

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

**MAGISTERSKÉ KOMBINOVANÉ STUDIUM
2011 – 2013**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Lucie Gabrielová

Vývoj afroamerické kultury se zaměřením na 20. století

Praha 2013

**Vedoucí diplomové práce:
Mgr. Libor Svoboda, Ph.D.**

JAN AMOS KOMENSKÝ UNIVERSITY PRAGUE

**MASTER COMBINED STUDIES
2011 - 2013**

DIPLOMA THESIS

Lucie Gabrielová

**African American Culture Development With a Focus
on the 20th Century**

Prague 2013

**The Diploma Thesis Work Supervisor:
Mgr. Libor Svoboda, Ph.D.**

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená diplomová práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne 27.3.2013

Jméno autorky

Poděkování

Chtěla bych poděkovat zejména Mgr. Liboru Svobodovi, Ph.D, který mi jakožto vedoucí práce poradil s výběrem literatury, diskutoval se mnou související témata a tím a udával směr, kterým se má práce ubírat. Také děkuji své rodině a blízkým za trpělivost, kterou se mnou měli v uplynulých šesti měsících, kdy jsem se věnovala psaní práce.

Anotace

Diplomová práce se zabývá vývojem afroamerické komunity ve Spojených státech amerických. Práce je rozdělena do šesti kapitol. První tři kapitoly stručně shrnují historii Afroameričanů do počátku 20. století. Především třetí kapitola se věnuje důležitému období Občanské války a následnému zrušení otroctví. Mapuje, jakou měrou se zrušení otroctví odrazilo na životní úrovni Afroameričanů. Následné kapitoly se podrobněji věnují vývoji afroamerické společnosti od 20. století až po současnost. Práce se věnuje veškerým důležitým aspektům života Afroameričanů. Podrobně mapuje důležité historické momenty, soudní kauzy, revoluční hnutí a sdružení, jež výrazným způsobem dopomohly k odstranění rasové segregace a zrovnoprávnění afroamerických občanů. Rovněž je věnován prostor důležitým osobnostem, které se podílely na bojích za občanská práva. Samostatná kapitola *Afroameričané a média* se věnuje jak periodickým publikacím, tak hudebnímu a filmovému průmyslu a významným osobnostem afroamerické kultury. Poslední kapitola práce se věnuje současnému společenskému postavení afroamerické komunity v USA a zmiňuje důležité politické osobnosti z řad Afroameričanů.

Klíčové pojmy

Afroameričané, abolicionismus, černošská komunita, hnutí za občanská práva, jižané, lynčování, občanská práva, otroctví, rasismus, rasová segregace, rovnoprávnost, sociální postavení, zákony Jima Crowa.

Annotation

This diploma thesis covers development of African- American community in The United States of America. It is divided into six chapters. The first three chapters briefly summarize the history of African-Americans up till the beginning of the 20th century. Primarily the third chapter describes important period of the civil war and the abolishment of slavery that was followed. It shows the extent of impact that slavery abolishment had on life standards of African-Americans. The following chapters thoroughly pursue the development of the African-American society from the beginning of 20th century up till today. The thesis covers all the important life aspects of African-Americans. It describes all important historical moments, trials, revolutionary movements and associations, that significantly helped to eliminate the race segregation and gave the African-Americans equal rights. Also important personalities who participated in the struggle for civil rights are given attention in this thesis. The chapter *African-Americans and Media* is focused on periodical publications as well as music and film industry and important personalities of African-American culture. The final chapter describes the present situation in the USA and also mentions important African-American politicians.

Key words

African Americans, abolitionism, black community, Civil Rights Movement, equal rights, Jim Crow laws, lynching, Southerners, slavery, racism, social status, racial segregation.

OBSAH

ÚVOD	9
1 KOLONIZACE AMERIKY V LETECH 1526 – 1763.....	11
1.1 Postavení Afroameričanů v Severní Americe	12
1.1.1 Turnerova vzpoura	15
2 OBČANSKÁ VÁLKA.....	16
2.1 Abolicionismus	16
2.2 Fugitive Slave Act	18
2.3 Kansaský konflikt	18
2.4 Dred Scott versus Sandford	19
2.5 Proklamace emancipace	20
2.6 Období rekonstrukce (1865 – 1877).....	20
2.6.1, „Black Codes“	22
2.7 Organizace Ku klux klan	23
3 OBDOBÍ PO OBČANSKÉ VÁLCE.....	26
3.1 Zákony Jima Crowa.....	26
3.1.1 Plessy versus Ferguson.....	27
3.2 Období progresu	28
3.3 Hnutí N.A.A.C.P.....	29
3.4 Guinn versus Spojené státy.....	30
3.5 Boj proti lynčování	31
3.6 Velká migrace (1916 – 1930)	32
3.7 Obnova Ku klux klanu.....	34
3.8 Harlemská renesance	35
4 HNUTÍ ZA OBČANSKÁ PRÁVA	38
4.1 Brown versus školská rada	38
4.2 Martin Luther King Jr. versus Malcolm X	39
4.3 Černí panteři	41
4.4 The Little Rock Nine	43
4.5 Případ Emmetta Tilla.....	44
4.6 Autobusový bojkot v Baton Rouge	45
4.7 Autobusový bojkot v Montgomery	47
4.8 Organizace SCLC	48
4.9 Civil Rights Act	49
4.10 Voting Rights Act	50
4.11 Afirmativní akce	52
5 AFROAMERIČANÉ A MÉDIA.....	54
5.1 Afroamerický tisk.....	54
5.1.1 Současný afroamerický tisk	56
5.2 Hudební průmysl	58
5.2.1 Motown Records	61
5.2.2 Music Television a fenomén Michael Jackson	62
5.2.3 Kultura hip-hopu	64
5.2.4 Afroamerický hudební průmysl současnosti.....	66
5.3 Afroameričané ve filmovém a televizním průmyslu	66
5.3.1 Důležité mezníky afroamerické filmografie	66

5.3.2 Shelton Jackson „Spike“ Lee	69
5.3.3 Žánr stand-up komedie	70
5.3.4 American Black Film Festival	71
5.3.5 Oprah Winfrey	72
6 SOUČASNÉ POSTAVENÍ AFROAMERIČANŮ V USA	73
6.1 Ekonomický a sociální status	73
6.2 Afroameričané v politice	75
6.2.1 Afroameričané v Kongresu Spojených států	75
6.2.2 Afroameričané v Bílém domě	77
ZÁVĚR	84
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	86
Seznam použitých českých zdrojů	86
Seznam použitých zahraničních zdrojů	86
Seznam použitých internetových zdrojů	87
SEZNAM OBRÁZKŮ A GRAFŮ	90
Seznam obrázků	90
Seznam grafů	90
SEZNAM PŘÍLOH	91

ÚVOD

Jedním z hlavních cílů zakladatelů Spojených států amerických, jakožto samostatného nezávislého státu, bylo vytvořit svobodnou zemi. Koncept svobody byl natolik důležitý, že byl zakomponován do druhého odstavce Deklarace nezávislosti, v němž stojí: „*Považujeme za samozřejmé, že všichni lidé jsou stvořeni jako sobě rovní, že jsou Stvořitelem obdařeni nezczizitelnými právy, mezi něž patří život, svoboda a budování osobního štěstí.*“¹ Afroamerické obyvatelstvo bylo v době vzniku USA drženo převážně v postavení nesvobodných otroků, jakákoliv prohlášení o rovnoprávnosti a svobodě se tak v dané době týkala výhradně bělošské populace.

Cílem diplomové práce *Vývoj afroamerické kultury se zaměřením na 20. století* je podrobněji zmapovat historický vývoj afroamerické populace a popsat, jakým způsobem utvářelo otroctví a následná rasová segregace dnešní sociální postavení Afroameričanů. Práce popisuje historii afroamerické kultury a přibližuje, jak se v průběhu existence Spojených států amerických pozvolna měnilo společenské postavení černošské menšiny. Věnuje se také důležitým faktorům vedoucím k současnému stavu americké společnosti. K tomuto nástinu byla použita dostupná česká i zahraniční literatura.

Práce ve stručnosti popisuje počátky historie černošského obyvatelstva na americkém kontinentě, jeho postavení a práv. První tři kapitoly stručně shrnují historii Afroameričanů do počátku 20. století. Třetí kapitola se věnuje důležitému období Občanské války a následnému zrušení otroctví. Kapitola mapuje, jakou měrou se zrušení otroctví odrazilo na životě Afroameričanů. Zmiňuje také rasistické spolky a příčiny jejich vzniku.

Následné kapitoly se podrobně věnují vývoji afroamerické populace od počátku 20. století po současnost. Čtvrtá kapitola se věnuje vzniku segregačních zákonů a jejich faktickému vlivu na každodenní život Afroameričanů. Velká část práce je věnována

¹ “*We hold these truths to be self-evident, that all men are created equal, that they are endowed by their Creator with certain unalienable Rights, that among these are Life, Liberty and the pursuit of Happiness.*“

podstatným soudním kauzám, revolučním hnutím, sdružením aktivistů bojujících za rovná práva i důležitým osobnostem, které se významnou měrou podílely na zrušení rasové segregace. Zmíněné historické faktory jsou podstatné pro pochopení, jak velkým překážkám a předsudkům museli Afroameričané čelit při snaze o získání plnohodnotných práv. Zároveň pomohou získat ucelenější představu o komplikovanosti vztahů mezi černošskou a bělošskou populací.

Samostatná kapitola *Afroameričané a média* se věnuje afroamerickému tisku, hudebnímu a filmovému průmyslu a významným osobnostem afroamerické kultury. Poslední kapitola práce se věnuje současnému složitému společenskému postavení Afroameričanů a zabývá se také důležitými politickými osobnostmi z řad černošské menšiny.

1 KOLONIZACE AMERIKY V LETECH 1526 – 1763

Počátky afroamerické historie sahají až do 16. století, kdy portugalští a španělští kolonizátoři, následováni Angličany, Holanďany a Francouzi, realizovali masové přesuny Afričanů, coby nesvéprávných otroků, do kolonií v Karibiku, Mexiku či severní a jižní Americe. Počty amerických Indiánů tou dobou prudce klesaly a poptávka Evropanů po komoditách jako cukr, rýže či tabák byla enormní. Proto evropští kolonizátoři spoléhali na Atlantský obchod s otroky (v originále Atlantic Slavery Trade), který měl zajistit dostatek pracovní síly.

Atlantský obchod s otroky zahrnuje období od 16. do 19. století. Valná většina černých otroků pocházela z centrální a západní části Afriky, odkud byli transportováni do tzv. Nového světa, na americký kontinent (Obr.č.1). Počet importovaných otroků byl tak velký, že před koncem osmnáctého století tvořili otroci nejpočetnější skupinu přistěhovalců v Severní i Jižní Americe. V počátku tvořili převážnou většinu otroků muži a chlapci, jež byli využíváni především pro práci v zemědělství. Byli movitým majetkem svého pána, zbaveni jakýchkoliv práv.

V 16. století zaujímali dominantní postavení na trhu s otroky Portugalci a Španělé. Ročně dovezli do svých kolonií na americkém kontinentě okolo dvou tisíc Afričanů, přičemž převážná většina jich putovala na území Brazílie. Od počátku Atlantského obchodu s otroky, až do jeho zákazu v 19. století, šlo zhruba 6 500 000 z celkového počtu 11 328 000 afrických otroků do portugalských a španělských kolonií.²

² HINE, W., D. CLARK HINE a S. HARROLD. *African Americans: A Concise History. Volume One: To 1877*. 1st ed..Upper Saddle River, New Jersey: Pearson Education, Inc., 2004 s. 21 -23. ISBN 0-13-192585-7

1.1 Postavení Afroameričanů v Severní Americe

Na počátku roku 1619 se v Jamestownu ve Virginii, první britské kolonii, nacházelo třicet dva Afričanů, přesněji patnáct mužů a sedmáct žen. Dalších dvacet Afričanů se dostalo do Jamestownu v srpnu roku 1619, poté co holandská válečná loď za podpory Angličanů zaútočila na portugalské otrokáře a zmocnila se jejich afrických zajatců.

Sedmáct mužů a tři ženy z Angoly pracovali ve službách Jamestownu a na místních plantážích. Přestože byli tito Afričané nesvobodní, nebyly otroky. Angličané totiž doposud na rozdíl od Portugalců a Španělů nedisponovali zákonem vymezujícím otroctví. Dalším důvodem, který bránil jejich zotročení, byla příslušnost ke křesťanské víře. Africká komunita se pozvolna rozrůstala.³ Dlouhá léta pracovali černí po boku nesvobodných bílých, a stejně tak jako oni měli teoretickou možnost vykoupit si svobodu. Většina z nich však zemřela dříve, než si své vykoupení mohla finančně dovolit.

Ačkoliv v první polovině 17. století se svobodní černoši v Chesapeake ve Virginii plnohodnotně podíleli na společenském životě, ze strany bílých sílily tendence považovat černé obyvatele za méněcenné. Tyto tendence se rozšiřovaly po všech koloniích Severní Ameriky a vyústily v právní ustanovení vlastnictví černých nevolníků, jakožto otroků. Jejich práva odpovídala postavení hospodářského zvířete. Otroctví se dědilo z generace na generaci. Narodilo-li se černé otrokyni dítě, automaticky získalo postavení otroka. V polovině šedesátých let 17. století pak byl otrocký stav černých považován za zcela běžný a týkal se i těch, kteří konvertovali ke křesťanství.

³ HINE, W., D. CLARK HINE a S. HARROLD. *African Americans: A Concise History. Volume One: To 1877*. 1st ed. Upper Saddle River, New Jersey: Pearson Education, Inc., 2004 s. 40 -43. ISBN 0-13-192585-7.

Anglie se oficiálně začlenila do obchodu s otroky, když roku 1672 král Charles II. pobídl Africkou královskou společností⁴, aby rozšířila své obchody. Roku 1750 žilo v oblasti Virginie a Marylandu 144 872 otroků, což činilo 61 procent celkového počtu otroků nacházejících se na území severní Ameriky. Ročně putovalo okolo 80 tisíc nových otroků na tabákové plantáže. Mnohem větší počet se jich již do otroctví narodilo. Tabákové plantáže se rozšiřovaly z Virginie a Marylandu do Severní Karolíny, Delaware a dalších oblastí.⁵

Podmínky, v nichž jednotliví otroci žili se lišily, tak jako se lišili jejich majitelé. Většina otrokářů hospodařila na nevelkých polích a vlastnila méně než pět otroků. Tito majitelé často pracovali společně se svými otroky, což upevňovalo vzájemné vztahy. Jiní otrokáři vlastnili tisíce akrů půdy a se svými otroky zřídka kdy přišli do kontaktu. V raných letech 18. století bylo běžné, že velcí otrokáři delegovali kontrolu nad svými otroky dozorcům. Otroci tak byli rozdělení do menších skupin, nad kterými dohlíželi jednotliví dozorcí, což mělo zabránit případným nepokojům a vzpourám.⁶

Koncem 18. století, kdy byly tabákové plantáže takřka vyčerpány, čelil Jih ekonomické krizi. Stále rostoucí obchod s otroky začínal za dané situace pozbývat svého smyslu. Mechanizace textilního průmyslu v Anglii vedla k obrovské poptávce po americké bavlně, jejíž výroba byla značně limitována obtížností ručního odstraňování semen ze surových bavlněných vláken.⁷

V roce 1793 mladý učitel Eli Whitney vynalezl přístroj na mechanické zpracování bavlny. Vynález přístroje způsobil malou revoluci. Byl hojně kopírován a během

⁴ Africká královská společnost byla obchodní společnost zaměřená na trh se zlatem a otroky. V roce 1672 získala od krále Karla II. monopol na obchodování s Anglií. V roce 1698 společnost ztratila výsadní právo na obchodování s Anglií a záhy zanikla. V roce 1750 byla nahrazena Africkou společností obchodníků.

⁵ HINE, W., D. CLARK HINE a S. HARROLD. *African Americans: A Concise History. Volume One: To 1877*. 1st ed. Upper Saddle River, New Jersey: Pearson Education, Inc., 2004 s. 44-45. ISBN 0-13-192585-7.

⁶ HINE, W., D. CLARK HINE a S. HARROLD. *African Americans: A Concise History. Volume One: To 1877*. 1st ed. Upper Saddle River, New Jersey: Pearson Education, Inc., 2004 s. 44-45. ISBN 0-13-192585-7.

⁷ *Slavery in America* [online]. © 1996-2013 [cit. 2013-03-01]. Dostupné z: <http://www.history.com/topics/slavery>

několika let se dosavadní tabákové plantáže změnilly na plantáže bavlníkové. Díky této transformaci nabyl obchod s otroky nový význam.

Přestože na Severu nebyl otrokářský systém příliš rozšířen, úspěch mnoha společností v severních regionech byl na otrokářství založen. Mezi lety 1774 a 1804 bylo otroctví ve všech severních státech zrušeno. Stále však tyto státy čerpaly z jižanského otrokářství. Ačkoliv v roce 1808 zakázal Kongres Spojených států africký obchod s otroky, domácí obchod i nadále vzkvětal. Během následujících padesáti let se počet otroků téměř ztrojnásobil. V roce 1860 činila populace afroamerických otroků bezmála 4 miliony lidí, přičemž více než polovina jich žila v jižních státech produkujících bavlnu.

Otroci tehdy tvořili přibližně jednu třetinu celkové jižanské populace. Otrokáři dělali vše proto, aby na nich jejich otroci byli plně závislí, což ještě umocňovala různá restriktivní nařízení. Otroci se nesměli volně pohybovat a měli zapovězen přístup ke vzdělání. Někteří otrokáři zcela svévolně sexuálně zneužívali ženské otrokyně. Ti otroci, kteří byli vůči svému pánovi poslušní a loajální, měli šanci na určitá privilegia, zatímco rebelující otroci byli vždy tvrdě potrestáni. I mezi otroky existovala společenská hierarchie. Výše postavení otroci pracovali v domácnostech či jako kvalifikovaní řemeslníci. Nejnižší postavení otroci pak zastávali tvrdou práci na polích. Ačkoliv sňatek mezi otroky neměl právní platnost, většina majitelů tento krok povolovala. Přesto docházelo poměrně často k rozdělení rodin prodejem jednoho z manželů jinému majiteli.⁸

⁸ *Slavery in America* [online]. © 1996-2013 [cit. 2013-03-01]. Dostupné z: <http://www.history.com/topics/slavery>

1.1.1 Turnerova vzpoura

Čas od času docházelo ze strany otroků k vzpourám, které v bílých otrokářích vyvolávaly nejistotu. K známějším nepokojům patří vzpoura v Richmondu z roku 1800, kterou zorganizoval Gabriel Prosser; nebo vzpoura z roku 1822 vedená Denmarkem Vesey v Charlestonu. Většina nepokojů však byla neúspěšná. Vzpoura, která vyvolávala v otrokářích největší obavy, se udála v srpnu roku 1831. Ke vzpouře došlo v Southampton County ve Virginii a zorganizoval ji otrok Nathaniel Turner. Turnerova skupina, jež čítala sedmdesát pět přívrženců, zavraždila během dvou dnů šedesát bílých mužů. Skupinu zastavil až ozbrojený odpor ze strany místních bělochů a státní milice. Turnerova vzpoura se pro zastánce otrokářství stala důkazem, že černoši jsou ve své podstatě méněcenní barbaři, jež je nutné držet pod kontrolou a stanovit jim jasný řád. Strach z dalších nepokojů vedl k zpřísnění represe otroků a ještě omezenějšímu přístupu ke vzdělání než doposud. Pro Sever se represe jižanských otroků stala předmětem rostoucí kritiky otrokářského systému a pohonem nově vznikajících hnutí bojujících za zrušení otroctví.⁹

⁹ *Slavery in America* [online]. © 1996-2013 [cit. 2013-03-01]. Dostupné z: <http://www.history.com/topics/slavery>

2 OBČANSKÁ VÁLKA

V historii Spojených států je Občanská válka bezesporu nejdramatičtější událostí. Příčin válečného konfliktu mezi státy Konfederace a státy Unie bylo více, přesto se dá říci, že zásadní příčinou byl dlouhodobě odlišný postoj Severu a Jihu k otrokářskému systému. Rozpor mezi zásadou rovnosti danou v Deklaraci nezávislosti a miliony nsvobodných Afroameričanů nabral na intenzitě v momentě, kdy mnoho zemí ve světě přistoupilo ke zrušení otroctví. Většina zemědělské produkce USA pocházela z bavlníkových plantáží na Jihu. Americký trh produkoval vysoce kvalitní bavlnu za bezkonkurenčně nízké ceny díky levné pracovní síle v podobě otroků. Jižanští plantážníci si tudíž život bez otroků nedokázali představit a nehodlali se fyzicky odolných černochoů vzdát.

Vedle vládnoucí Demokratické strany, jež hájila zájmy pro-otrokářských jižanských plantážníků, vznikla v roce 1854 Republikánská strana zaměřená na zájmy Severu. Republikánská strana zásadně nesouhlasila s otroctvím, přesto se ucházela i o hlasy voličů, kterým bylo otroctví víceméně lhostejné. Osadníkům, jež se chtěli usídlit na Severu, nabízela perspektivu levné půdy, dělníkům a průmyslníkům na východním pobřeží pak slíbila vysoká ochranná cla. Nově vzniklý politický systém Spojených států tak vedl k destabilizaci Unie a zvyšoval napětí mezi Severem a Jihem.¹⁰

2.1 Abolicionismus

V boji proti otroctví hájila Republikánská strana z taktických důvodů jen zamezení šíření otroctví do nových států. O slovo se však přihlásil radikální proud abolicionistů, kteří aktivně usilovali o zrušení otroctví. Hnutí abolicionistů nebylo nové a jeho kořeny sahají až do dob kolonizace Ameriky. Nový impuls získalo počátkem 19. století, kdy

¹⁰ HEIDEKING, J. a CH. MAUCH. *Dějiny USA*, 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2012. s. 146 - 147. ISBN 978-80-247-2894-0.

sílila kritika otrokářského systému. Jak se hnutí rozrůstalo a získávalo formálnější podobu, rostl i počet odpůrců, nesouhlasících s jeho činností.

Abolicionisté pomáhali nesvobodným Afroameričanům utíkat do svobodných států USA, do Kanady či jim hledali zázemí na africkém kontinentě. K útěkům sloužila tajná „podzemní dráha“ (Obr.č.2). Nešlo o skutečnou podzemní dráhu. Výraz „podzemní dráha“ se vžil, aby nebyly prozrazeny utajené cesty, kterými otroci utíkali za svobodu, často v přestrojení a s fiktivními doklady. Existovalo několik tras, které měly své „přestupní zastávky“ i podzemní úkryty. Skupinky uprchlíků vedl převaděč, který jim při cestě za svobodu pomáhal. Síť tras vedla do čtrnácti států na severu USA a do Kanady. Některé prameny říkají, že výsledek úspěšného útěku často nebyl ani tak důkazem propracovanosti „podzemní dráhy“ jako spíš vynalézavosti uprchlíků a notnou dávkou štěstí.

Mezi aktivními abolicionisty bylo mnoho svobodných Afroameričanů, z nichž někteří v minulosti sami prchli z otroctví. K takovým osobnostem patřili například Harriet Tubmanová či Frederick Douglass. Harriet Tubmanová osvobodila stovky uprchlých otroků. Během přepadení u Combahee River Ferry v Jižní Karolíně se jí podařilo zachránit zhruba 750 uprchlých černošských otroků. Šlo tehdy o první ozbrojenou událost v historii Spojených států, kterou vedla žena.¹¹

K dalším významným osobnostem abolicionismu, které se zasloužily o osvobození stovek Afroameričanů patřil filantrop a náboženský vůdce Thomas Garrett, novinář a sociální reformátor William Lloyd Garrison, William Lloyd Still či Harriet Beecher Stowová. Stowová se dostala do povědomí veřejnosti díky svému románu *Chaloupka strýčka Toma* (v orig. *Uncle Tom's Cabin*). Román Stowové byl inspirován skutečnými událostmi a vykresloval útrapy uprchlých otroků i povahy jejich majitelů. Román se stal velmi populárním a velkou měrou pomohl mobilizovat síly v boji za zrušení otroctví.¹²

¹¹ *Underground Railroad*. [online]. © 1996-2013 [cit. 2012-12-27]. Dostupné z: <http://www.history.com/topics/underground-railroad>

¹² *Harriet Beecher Stowe*. [online]. © 1996-2013. Dostupné z: <http://www.history.com/topics/harriet-beecher-stowe>

2.2 Fugitive Slave Act

Na ochranu majitelů uprchlých otroků byl v letech 1793 a následně i 1850 vydán právní akt *Fugitive Slave Act*, který svobodným státům nařizoval povinnost navrátit uprchlé otroky zpět k jejich majitelům a penalizovat osoby, které se na jejich útěku podílely. Poprvé byl akt přijat Kongresem v roce 1793, ovšem vzhledem ke skutečnosti, že severní státy zrušily otroctví, nebyl jimi nijak praktikován. K obnově tohoto právního aktu došlo v roce 1850, kdy se počty uprchlíků značně zvýšily. Pod hrozbou stíhání byl každý občan povinen spolupracovat při odhalení uprchlých otroků. Odhalený otrok pak musel předstoupit před soud, kde jeho výpověď neměla žádnou váhu.

Mnoho severních států však odmítalo zákon dodržovat a bylo velmi složité právně stíhat jednotlivce. Nerespektování tohoto zákona bylo argumentem Jižní Karolíny pro odtržení od Unie a zároveň jedním z počátečních konfliktů Občanské války.¹³

2.3 Kansaský konflikt

V roce 1854 byl Kongresem přijat zákon o Kansasu a Nebrasce, který zrušil Missouriský kompromis.¹⁴ Na základě tohoto zákona mohl každý stát Unie svobodně rozhodnout, zda bude svobodný či otrokářský. Událost z let 1854 – 1858 nazývaná *Bleeding Kansas* (Krvácející Kansas) byla vyústěním konfliktu mezi Missourijskými zastánci otroctví na straně jedné a abolitionisty, spolu s příznivci Strany svobodné půdy z Nové Anglie, na straně druhé. Obě strany na území Kansasu prosazovaly své zásady a ústavní ideje. Konflikt vyvrcholil v roce 1856, kdy skupina jižanů vypálila celé hlavní město odpůrců otrokářství. Ti na oplátku, v čele s náboženským fanatikem Johnem Brownem

¹³ *West's Encyclopedia of American Law*. [online]. [cit. 2012-12-20]. Dostupné z: <http://legal-dictionary.thefreedictionary.com/Fugitive+Slave+Act+of+1850>

¹⁴ Missouriský kompromis byla dohoda přijatá 3. března 1820 Kongresem USA. Cílem dohody bylo zachování politické rovnováhy mezi otrokářskými státy Jihu a protitrokářskými státy Severu.

zmasakrovali nové osadníky. Konflikt si vyžádal 200 mrtvých a byl předzvěstí války. Kansas nakonec v roce 1861 vstoupil do Unie jako svobodný stát.¹⁵

2.4 Dred Scott versus Sandford

Rok po kansaském konfliktu rozhodl Nejvyšší soud USA v kauze, v níž se černý otrok Dred Scott dovolával uznání jakožto svobodný občan. Soud se měl zabývat otázkou, zda Dred Scott za svého dočasného pobytu ve Wisconsinu a na neotrokářském teritoriu Minnesoty nabyl svoji svobodu, či nikoliv. Namísto toho vydal precedenční rozhodnutí, které bylo přivítané na Jihu, na Severu však vyvolalo řadu protestů a pobouření. Předseda Nejvyššího soudu Roger Taney zamítl žalobu Dreda Scotta proti jeho majiteli s odůvodněním, že Afroameričané – ať už svobodní či otroci – nejsou občany USA, a proto nemají právo obracet se k Nejvyššímu soudu. Zároveň ve svém podrobném odůvodnění označil Afroameričany za „bytosti nižšího řádu“, jež nemají práva, která by měl běloch jakkoliv respektovat. Poukázáním na to, že vlastnictví otroků podle 5. dodatku je stále platné, de facto prohlásil Missourský kompromis z roku 1820, a všechny na něj navazující kompromisy, za protiústavní. K radikálnímu verdiktu pobízel soudce i tehdejší prezident Buchanan. Domníval se totiž, že rozhodnutí Nejvyššího soudu bude všeobecně respektováno a povede k uklidnění situace. Ve skutečnosti však mělo toto rozhodnutí zcela opačný efekt. Odpůrci otroctví na Severu byli ještě méně ochotní dodržovat ustanovení zákona o uprchlých otrocích z roku 1850 a uznávat Nejvyšší soud jako konečného arbitra ústavně konformního výkladu.¹⁶

¹⁵ KELLY, M. *Bleeding Kansas*. [online]. [cit- 2012-12-20]. Dostupné z: <http://americanhistory.about.com/od/beforethewar/g/bleedingkansas.htm>

¹⁶ HEIDEKING, J. a CH. MAUCH. *Dějiny USA*, 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2012. s. 142. ISBN 978-80-247-2894-0.

2.5 Proklamace emancipace

1. leden 1863 je oficiálním datem, kdy vstoupila v platnost *Proklamace emancipace* (Emancipation Proclamation), právní akt, kterým bylo zrušeno otroctví, a všem dosavadním otrokům zaručoval svobodu. S myšlenkou proklamace přišel Abraham Lincoln poprvé v létě roku 1862, kdy chtěl tento krok prosadit jako válečné opatření vedoucí k oslabení Konfederace. Lincoln se domníval, že budou-li otroci v jižních státech osvobozeni, pak je Konfederace nebude moci využít jako součást své armády. Potřeboval však mít jistotu, že Unie proklamaci schválí a osvobozeným otrokům bude zajištěna ochrana. K tomu bylo zapotřebí, aby Unie porazila Konfederaci v zásadním válečném konfliktu u Antietam. Když 17. září 1862 v tomto boji Unie skutečně zvítězila, byl o pět dní později vydán předběžný proklamační dekret. Proklamace emancipace následně nabyla účinnosti o tři měsíce později, 1. ledna 1863.¹⁷

2.6 Období rekonstrukce (1865 – 1877)

„Jako každé řešení konfliktu násilí nastolila občanská válka téměř tolik nových otázek, jako vyřešila starých. Prioritou byla samozřejmě reintegrace separatistických států a vyjasnění právního postavení bývalých otroků. Z těchto faktů se vyvíjel boj o moc mezi prezidentem a Kongresem a také nový test síly mezi Severem a Jihem, což obojí v konečném důsledku odneslo na svých bedrech černošské obyvatelstvo. Obsahově šlo v podstatě o tři věci: vztah mezi federální mocí a mocí jednotlivých států, vymezení amerického občanství a praktický význam rovnosti a svobody pro černochy.“¹⁸

Hlavními cíli období rekonstrukce bylo obnovit Unii a uzákonit zrušení otroctví. V tomto směru docházelo ještě mezi Lincolnem a Kongresem k značným názorovým nesrovnalostem. Lincoln zastával nenásilnou cestu obnovy Unie. V otázce

¹⁷ STEWART, J.C. *1001 Things Everyone Should Know about African American History*, 1st ed. New York: Broadway Books, 1996. s. 98 – 99. ISBN 978-0-385-48576-0.

¹⁸ HEIDEKING, J. a CH. MAUCH. *Dějiny USA*, 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2012. s. 154. ISBN 978-80-247-2894-0.

zrovnoprávnění černých se však vymezoval pouze na hlasovací práva pro vzdělané Afroameričany a bývalé vojáky Unie. Radikální členové Kongresu, jejichž vliv stále rostl, chtěli jít cestou federálního zákona, který by separatistickým státům nařídil přidružení k Unii. Kongres zároveň požadoval zrovnoprávnění hlasovacích práv černých a zlepšení sociálního i ekonomického postavení osvobozených otroků. Abraham Lincoln však zemřel dříve, než došlo k jakémukoliv kompromisu.

Lincolnův nástupce Andrew Johnson požadoval, aby separatistické státy odvolaly vystoupení z Unie a ratifikovaly 13. dodatek zakazující otroctví. Prezidentovy podmínky nakonec splnily všechny jižanské státy ještě před koncem roku 1865 a na oplátku požadovaly rovnoprávné postavení v politickém rozhodování Unie. Situace černých však byla nadále tristní. Ti, kteří doufali, že získají vlastní půdu, často vykonávali fyzicky náročnou práci na plantážích a různé právní předpisy je snižovaly zpět na úroveň otroků. Přestože Kongres zřídil organizaci zaměřenou na přidělování půdy bývalým otrokům (Úřad pro uprchlíky, osvobozence a opuštěnou půdu), ze strany jižanů sílily tendence v podobně různých rasistických spolků, které všemožnými prostředky zastrašovaly nejen samotné černé, ale zaměstnance této organizace.

I přes Johnsonův odpor schválil Kongres na jaře roku 1867 zákon o rekonstrukci Jihu. Na základě tohoto zákona byl Jih rozdělen do pěti okupačních zón. Pod velením generálů Unie byla uskutečněna volební registrace všech dospělých afroamerických mužů. Zároveň bylo zajištěno přijetí nových ústav jednotlivých států a provedení nových voleb do státních parlamentů. Revolučním, a pro mnoho bílých nepřijatelným, momentem byla skutečnost, že do parlamentů se dostalo přes šest set černošských poslanců a v některých státech černí zaujímaly také posty ve vládních úřadech. Do Sněmovny reprezentantů bylo v tomto období zvoleno třináct afroamerických reprezentantů. Prvním senátorem afroamerického původu se stal roku 1870 Hiram R. Revelse.

Jedním z prvních úkolů rekonstrukčních vlád jednotlivých států bylo odstranění diskriminačních zákonů, jež byly často jen přeformulováním otrokářských zákonů.

Neméně důležitým krokem byly reformy v oblasti infrastruktury a rozvoje průmyslu. Jejich cílem bylo zajistit práci bývalým otrokům, kteří nevlasnili půdu. Přestože některé plány byly až příliš optimistické a nesetkaly se s úspěchem, velkého zlepšení bylo dosaženo v oblasti vzdělávání, jež bylo na Jihu doposud značně zaostalé. Hojně se stavěly veřejné školy, ve kterých probíhala výuka zdarma. Třebaže školství bylo koncipováno jako striktně segregované, za dané situace tento fakt nikoho netrápil.

3. února 1870 byl ratifikován 15. dodatek Ústavy Spojených států, který zakazoval odpírat občanům právo volit na základě rasy, barvy pleti či předchozího stavu nevolnictví.

Všechny bývalé státy Konfederace se nakonec podvolily přísným podmínkám rekonstrukce až v roce 1871 a staly se tak součástí Unie. Situace na Jihu se však, bez ohledu na vojenskou okupaci, zhoršovala a rasistickým bělochům se dařilo, stát po státu, získat zpět kontrolu nad místními parlamenty. Prostřednictvím účinné propagandy vykonávali teror a vraždy s cílem zastrašit politické oponenty a černé obyvatelstvo dostat zpět do podřízeného postavení.¹⁹

2.6.1 „Black Codes“

Přestože vítězství Unie v Občanské válce znamenalo teoretickou svobodu pro čtyři miliony otroků, nešlo o takovou svobodu, jaké se dostávalo bílým občanům. Objevili se nové překážky a nepřístojnosti, kterým museli černí občané během rekonstrukce čelit. S tichou podporou prezidenta Andrew Johnsona bylo na jihu v letech 1865 – 1866 vydáno několik restriktivních zákonů zvaných „black codes“. Takové zákony značně omezovaly Afroameričany především na pracovním trhu. Zcela běžnou záležitostí tak byly pracovní smlouvy uzavírané na jeden rok. Pokud černý podmítl

¹⁹ HEIDEKING, J. a CH. MAUCH. *Dějiny USA*, 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2012. s. 154 - 158. ISBN 978-80-247-2894-0.

na podmínky smlouvy přistoupit, vystavoval se riziku zatčení či nuceným pracím bez nároku na honorář.²⁰

2.7 Organizace Ku klux klan

Nejznámější rasistickou organizací sdružující jižanské občany, kteří se nehodlali smířit s výsledky Občanské války, byl Ku klux Klan. Organizace byla založena v roce 1866 ve městě Pulaski, v Tennessee a brzy rozšířila svou působnost téměř do všech jižanských států. Jejím zájmem bylo vrátit staré pořádky, opětovně zotročit černé, získat nad nimi moc a nadřazenost. Organizace se stala prostředkem bílých bojujících proti sílícím snahám o vytvoření politické a ekonomické rovnoprávnosti černochů. Její členové vedli tajnou kampaň založenou na zastrašování a násilí nejen proti samotným černým, ale i proti bílým republikánským vůdcům, kteří rovnost černých podporovali.

Celý název organizace *The Invisible Empires of the Hooded Knights of the Ku klux klan* (ve volném překladu Neviditelná říše kapucínských rytířů Ku klux klanu) známý ve své zkrácené verzi *Ku klux klan*. Název pochází z řeckého slova „kuklos“, tedy kruh. Členové organizace se setkávali většinou v noci, na tajných místech, oděni do bílých dlouhých plášťů a masek se špičatou kapucí. Zpočátku praktikovali spíše zastrašování a psychický nátlak, záhy však přešli i k fyzickému násilí. Své oběti stříleli, věšeli, upalovali či všemožně lynčovali a zastrašovali. Nejčastějšími oběťmi byli černoši, kteří se snažili vymanit z podřazeného postavení a aktivně se zapojovali do společenského dění a boje za rovná práva. Šlo například prosperující vlastníky půdy, členy politických organizací a armády i osoby, které odmítly pracovat pro bílé. Nejsilnější základny měla organizace ve státech s nízkou černošskou populací, v Tennessee, Karolině, Mississippi, Arkansasu a Texasu.

Afroameričané, kteří byli po generace drženi v nesvobodě a útlaku ze strany bílých, se najednou ocitli volní a měli mít stejná práva jako bílí. Bílá společnost tak měla velké

²⁰ *Black Codes*. [online]. © 1996-2013 [cit- 2013-02-15]. Dostupné z: <http://www.history.com/topics/black-codes>

obavy z násilí, nepokojů a dominance černých. Bezprostředně po válce se jih nacházel ve stavu sociální nejistoty a nepořádku. Nově nabyté postavení Afroameričanů se stalo hrozbou pro bílé, kteří se domnívali, že bílá rasa je nadřazená. Klan si proto vytyčil všemožnými prostředky zamezit černým jakýkoliv politický či ekonomický vliv na společnost.

Podmínky, pravidla a praktiky jednotlivých poboček Ku klux klanu se lišily stát od státu, oblast od oblasti. To způsobilo nejednoznačnost vedení a nekonceptnost celé organizace. Autonomnost jednotlivých poboček způsobila neovladatelnost celé organizace a ta začala postupně slábnout. Klan byl formálně rozpuštěn v lednu roku 1869²¹, přesto ještě nějakou dobu působil. Známy je útok z ledna roku 1871 v Jižní Karolině, kde pět set maskovaných mužů zaútočilo na vězení Union County a zlynčovalo osm černošských vězňů.

Přestože demokratičtí lídři později připisovali brutální útoky organizace spíše bílým z nižších sociálních vrstev, skladba členů byla velmi rozmanitá. Členové pocházeli ze všech sociálních vrstev, od dělníků, přes malé farmáře až po obchodníky, právníky, lékaře a ministry. V oblastech, kde byl klan nejaktivnější, byli často samotní úředníci jejími členy či odmítali proti organizaci zakročít. Činnost klanu byla tiše tolerována. Došlo-li k nějakému zatčení, většinou se nenašli svědci ochotní vypovídat proti zatčeným.²²

Ku klux klan byl organizací, která postrádala jakékoliv demokratické principy. Jedním z charakteristických rysů klanu byla povinnost utajování. Přestože málokterý násilný čin této organizace skončil před soudem, když už se tak stalo, znamenalo to lhát i pod přísahou. Utajování také sloužilo k zastrašování a potlačování veřejných diskusí, neboť nikdo si nemohl být jist tím, zda někdo z blízkého okolí nepatří do klanu.²³

²¹ Halamíčková, M. *Racial Segregation in the U.S.A., 1896 – 1954*. Zlín, 2011. Bakalářská práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta humanitních studií, Ústav anglistiky a amerikanistiky. Vedoucí bakalářské práce: Gregory Jason Bell. s.19

²² *Ku Klux Klan*. [online]. © 1996-2013 [cit- 2012-11-11]. Dostupné z: www.history.com/topics/ku-klux-klan

²³ MACLEANOVÁ, N. *Pod maskou ušlechtilosti; Ku Klux Klan po První světové válce*, 1. vyd. Brno: BB/art, 2007. s. 42. ISBN 978-80-7381-105-1.

Velmi důležitá byla hierarchie uvnitř organizace. „Řadoví členové si oblékali jednoduché bílé hábity a kápě. Vznešení kyklopové a Velcí draci zdobenější a nejbarevnější insignie ze všech. Stejně tak pozdravy a oslovení požadované pro Velkého čaroděje ukazovaly pobláznění kastovníckými válečnickými tradicemi: „Jeho Veličenstvo“, „Jeho Excellence“, dokonce „Císař neviditelné říše“. Ku klux klan, vyjadřující tak svou touhu po moci propůjčené národovostí, se zmiňoval o společnosti mimo něj jako o „cizím světě“. Když chtěl být „cizinec“ přijat do klanu, musel podstoupit iniciační obřad popisovaný jako „naturalizace“. Nepřekvapuje, že hnutí se stalo magnetem pro muže prodchnuté vojenskými hodnotami. Po celé zemi muži prosazující zákon a vojáci vstupovali do Ku klux klanu ve velkém počtu.“²⁴

²⁴ MACLEANOVÁ, N. *Pod maskou ušlechtilosti; Ku Klux Klan po První světové válce*, 1. vyd. Brno: BB/art, 2007. s. 42-43. ISBN 978-80-7381-105-1.

3 OBDOBÍ PO OBČANSKÉ VÁLCE

Situace na Jihu byla nadále taková, že hospodářská závislost na elitě plantážníků a podnikatelů, v níž žila většina Afroameričanů i velká část bílé populace, nebyla překonána. K tomu, aby se tak stalo, by byla nutná komplexní pozemková reforma, která by z bývalých otroků udělala samostatné drobné zemědělce. Takový zásah by byl možný pouze za trvalého, resp. dlouhodobého dohledu vojska ze Severu. Ten byl však již od roku 1869 redukován. Většina černošské populace pracovala jako dělníci či drobní zemědělci a nepatrná část bývalých otroků získala zaměstnání v průmyslu.²⁵

3.1 Zákony Jima Crowa

Tzv. zákony Jima Crowa²⁶, vycházející z doktríny *Oddělení, ale rovnocenní* (Separate but Equal), byly praktikovány v letech 1876 až 1964 a vymezovaly pohyb černých Američanů na veřejnosti. Jinými slovy šlo o rasovou segregaci, která vyplývala z otrokářských kořenů a nadále stavěla černé do podřízené pozice. Formulace „Oddělení, ale rovnocenní“ sice měla zaručovat rovnocenné možnosti, ale v praxi tomu tak většinou nebylo. Afroameričanům byl odepřen vstup do restaurací a hotelů, nemocnice, hřbitovy i věznice byly striktně oddělené. Stejně tak veřejné čekárny, pítka či bazény byly vždy odděleny a náležitě označeny. V některých městech měli černí omezen vstup na veřejná místa, jako jsou parky a hřiště, případně jim byl vstup vyhrazen jen v určitých hodinách. Někde byli černí vyjmuti z železniční a lodní dopravy úplně, jinde museli využít odděleného prostoru. Samozřejmostí byly oddělené školy. Studijní materiály a vybavení škol pro bílé děti byly na výrazně vyšší úrovni než ty, určené černým dětem. Míra segregace nebyla dána plošně a lišila se stát od státu, město od města.²⁷

²⁵ HEIDEKING, J. a CH. MAUCH. *Dějiny USA*, 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2012. s. 159. ISBN 978-80-247-2894-0.

²⁶ Zákony Jima Crowa – název pochází z 1. pol. 19.století a je odvozen od jména komediální postavy z písničky *Jump Jim Crow*, kde bílý herec Thomas D.Rice představuje komickou postavu černého muže. Přeneseně je „Jim Crow“ pejorativní výraz pro označení Afroameričanů.

²⁷ WOODWARD, Vann C. *The Strange Career of Jim Crow*, 4th ed. New York: Oxford University Press, 2002. s.11-17. ISBN 0-19-514690-5.

Segregační zákony Jima Crowa se zrodily v severní části USA. Zde sice Afroameričané pociťovali větší volnost a svobodu než černí v jižních státech, přesto byli v každodenní konfrontaci se svým podřízeným postavením. Převážně bílá společnost projevovala velkou nedůvěru ve schopnost černých se sociálně, společensky i politicky integrovat. Rasová segregace pak tento dojem ještě více utvrzovala a prohlubovala. Alexis de Tocqueville ve svém díle *Demokracie v Americe* (1835) poukazyval na pozoruhodné poznání, že rasové předsudky jsou podstatně zřetelnější tam, kde bylo otroctví zrušeno či nikdy nebylo praktikováno, než tam, kde stále existuje.²⁸

3.1.1 Plessy versus Ferguson

Od roku 1890 platil ve státě Louisiana zákon, který zakazoval společné cestování černých a bílých. Homer Plessy, z osminy černošského původu, nastoupil do vagónu určeného pro bílé. Plessy byl průvodčím vyzván, aby přestoupil do sekce pro černé, což odmítl s odůvodněním, že přece není černý. Následně byl zatčen a jeho případ putoval k soudu. Cílem Plessyho činu bylo upozornit na porušování 13. a 14. dodatku Ústavy Spojených států, které by měly zajišťovat svobodný pohyb všech amerických občanů. Soudce John Howard Ferguson rozhodl, že regulace železniční dopravy není v rozporu s Ústavou, pakliže nepřesahuje státní hranice. Plessy byl proto odsouzen k pokutě 25 dolarů za nerespektování segregačního zákona. Případ se dostal až k nejvyššímu soudu Spojených států. Ten však původní verdikt potvrdil. Rozhodnutí v kauze Plessy versus Ferguson v roce 1867 zapříčinilo uzákonění rasové segregace, platné na všech veřejných místech v oblast jižních států USA.²⁹ Až v roce 1954 bylo soudní rozhodnutí zrušeno díky případu „Brown versus Board of Education“ (v překl. Brown proti školské radě).

Jediný, kdo s verdiktem zmíněné kauzy nesouhlasil, byl soudce Marshall Harlan. Podle něj si mají být všichni občané před zákonem rovni a Ústava má zaručovat rovnost všech

²⁸ WOODWARD, Vann C. *The Strange Career of Jim Crow*. 4th ed. New York: Oxford University Press, 2002. 4th ed. New York: Oxford University Press, 2002. s.20. ISBN 0-19-514690-5.

²⁹ *Plessy VsFerguson.com.*. [online]. [cit. 2012-12-27]. Dostupné z: <http://plessyvsferguson.com/>

bez ohledu na barvu pleti. Proto považoval soudní rozhodnutí za omezování černých pouze na základě rasy. Harlan rovněž vyjádřil obavu, že legalizace rasové segregace nepochybně podpoří nenávist mezi oběma rasami. Historie ukázala, že jeho obava byla oprávněná.³⁰

3.2 Období progresu

Obdobím progresu je nazývána doba mezi lety 1890 až 1920. Období je charakteristické silnými snahami o zlepšení životní úrovně nově vzniklé střední třídy. Hlavními centry reform byla velká města v oblastech východu, středozápadu a některých částí jihu USA. Progresivní hnutí si kladlo za cíl eliminovat korupci a zprůhlednit politické kroky. *Populistické hnutí* (Populistic Movement) založené v roce 1890 sjednocovalo farmáře a pracující třídu jižní i západní části USA. Zájmem populistů byl návrat k zemědělství, kdy by každý zemědělec vlastnil malý kus půdy, na němž by hospodařil. Mimo jiné populisté prosazovaly aktivní zapojení žen do společenského dění. Někteří jižanští populisté, v čele s Thomasem E. Watsonem³¹ otevřeně hlásili nutnost potření rasových rozdílů v boji za zlepšení ekonomické situace pracující třídy. Realita však byla poněkud jiná. Hnutí dalo vzniknout *People's Party*, politické straně lidu, která pro svou nejednotnost nikdy nedosáhla valného úspěchu. A jedním z jejích hlavních nešvarů bylo právě hodnocení lidí podle barvy pleti.³²

³⁰ *U.S. Supreme Court; Plessy v. Ferguson, 163 U.S. 537 (1896)* [online]. [cit. 2012-12-27]. Dostupné z: <http://caselaw.lp.findlaw.com/cgi-bin/getcase.pl?court=us&vol=163&invol=537>

³¹ Thomas E. Watson (1892 - 1966) byl americký levicový politik, žurnalista a spisovatel, jež stál v čele *Populist Party*, která si kladla za cíl spojit síly chudých, bez ohledu na barvu pleti, proti společenským elitám.

³² SAGE, H.J. *The Progressive Era: The Great Age of Reform*. [online]. © 2010 [cit. 2012-12-30]. Dostupné z: <http://www.academicamerican.com/progressive/topics/progressive.html>

3.3 Hnutí N.A.A.C.P.

Období progresu dalo vzniknout dalšímu revolučnímu hnutí, a to asociaci podporující rozvoj černých, *The National Association for the Advancement of Colored People* (dále jen NAACP). Sdružení vzniklo roku 1909 mimo jiné jako reakce na lynčování v rámci rasových protestů ve Springfieldu, hlavním městě státu Illinois. Hrůzné praktiky proti černým přiměly skupinu bílých liberálů v čele s Mary White Ovingtonovou a Oswaldem Garrison Villardem svolat shromáždění zabývající se rasovou spravedlností. Setkání se účastnilo okolo šedesáti lidí, včetně sedmi Afroameričanů, mezi nimi W. E. B. Du Bois, Ida B. Wells-Barnett a Mary Church Terrel. Výsledkem setkání byl podpis výzvy vydané k stému výročí narození Abrahama Lincolna.³³ Hlavním cílem organizace bylo a je zajistit sociální, ekonomickou, vzdělanostní i politickou rovnoprávnost občanů všech menšinových skupin Spojených států a odstranit rasové předsudky prostřednictvím demokratických procesů. V roce 1910 založila organizace v New Yorku své sídlo. Prezidentem byl jmenován Moorfield Storey, bývalý prezident Americké advokátní komory. Jediný Afroameričan ve vedení organizace, William Edward Burghardt Du Bois, byl jmenován ředitelem výzkumu a publikací. Téhož roku pak Du Bois založil vydavatelství oficiálního magazínu organizace NAACP, s názvem *Crisis* (Križe).

Přestože organizace vznikla v době extrémního rasismu, postupně se začala rozšiřovat do dalších měst USA, kde založila své pobočky. V roce 1913 disponovala pobočkami v Bostonu, Massachusetts, Baltimore, Marylandu, Kansasu, Missouri, Washingtonu, Detroitu, Michiganu, St. Louis a v Missouri. I počet členů se rapidně zvýšil. V roce 1919 již organizace čítala 90 tisíc členů. Série prvních soudních sporů, včetně vítězství ve sporu proti diskriminačnímu zákonu v Oklahomě (*Guinn vs. Spojené státy*), pomohly organizaci vydobýt si pozici respektovaného obhájce práv.³⁴

³³ NAACP: *100 Years of History*. [online]. © 2009 - 2013 [cit. 2012-12-30]. Dostupné z: <http://www.naacp.org/pages/naacp-history>

³⁴ NAACP: *100 Years of History*. [online]. © 2009 - 2013 [cit. 2012-12-30]. Dostupné z: <http://www.naacp.org/pages/naacp-history>

3.4 Guinn versus Spojené státy

Když se v roce 1907 stal stát Oklahoma součástí Unie, přijal tím Ústavu Spojených států, včetně 15. dodatku, jež zajišťoval volební právo všem mužům, bez ohledu na rasu. V roce 1910 však Oklahoma vydala tzv. „dědečkovu doložku“ (grandfather clause), což bylo jakési ustanovení regulující volební právo. Každý občan, který chtěl volit, byl povinen složit test gramotnosti. Ten měl zaručit, že všichni voliči budou gramotní. Díky „dědečkově doložce“ měl volič možnost prokázat, že již před rokem 1866 měl jeho dědeček volební právo; byl občanem cizí země nebo sloužil v armádě. Pokud toto kritérium splnil, pak byl daný volič osvobozen od povinnosti skládat test gramotnosti. V praxi to znamenalo, že volit mohli i negramotní bílí. Zatímco černí, pocházející převážně z rodin otroků, kteří před rokem 1866 žádné volební právo neměli, museli testy gramotnosti skládat. Testy byly velmi individuální a diskriminující, protože jejich obsah určovali bílí úředníci. Dodatek v podobě „dědečkovy doložky“, však nebyl nic ojedinělého a podobnými doložkami v různých obměnách disponovali i jiné státy Unie.³⁵

Proti diskriminačním praktikám se v říjnu 1913 vydala organizace NAACP do soudního boje. Rozsudek vynesený 21. června 1915 rozhodl, že „dědečková doložka“ praktikovaná ve státě Oklahoma, je v rozporu s 15. dodatkem Ústavy Spojených států a proto je neplatná. Rozsudek tak ovlivnil platnost obdobných ustanovení praktikovaných ve státech, Alabama, Georgia, Louisiana, Severní Karolína a Virginie.³⁶

³⁵ *U.S. Supreme Court; Guinn v. U.S., 238 U.S. 347 (1915)* [online]. [cit. 2013-01-05]. Dostupné z: <http://caselaw.lp.findlaw.com/cgi-bin/getcase.pl?court=us&vol=238&invol=347>

³⁶ *U.S. Supreme Court; Guinn v. U.S., 238 U.S. 347 (1915)* [online]. [cit. 2013-01-05]. Dostupné z: <http://caselaw.lp.findlaw.com/cgi-bin/getcase.pl?court=us&vol=238&invol=347>

3.5 Boj proti lynčování

Citlivou záležitostí ovlivňující afroamerickou identitu bylo lynčování, jehož oběťmi byly v převážné většině případů černoši. Výraz lynčování v sobě skrýval různé formy veřejně prováděných fyzických trestů a poprav. Často se jednalo o oběšení, upálení či zastřelení. Výraz „lynčování“ je odvozen od jména Davida Lynche, soudce, který tyto formy trestů rád používal v dobách americké války za nezávislost. Mezi lety 1882 – 1927 bylo ve Spojených státech zlynčováno přes tři a půl tisíce Afroameričanů, přičemž 95 procent případů se událo v jižanských státech (Obr.č.3). Velká část těchto případů byla úplně či částečně vykonsturována a udála se bez řádného soudního procesu.³⁷

K prudkému nárůstu případů lynčování došlo v době vzniku Ku Klux klanu, přičemž hlavním cílem klanu bylo udržet nadřazenost bílých. Radikální rasismus a davové násilí vyvrcholily v roce 1890. Období největšího výskytu lynčování zahrnuje dekádu pěti desetiletí od konce Rekonstrukce až do počátku Velké hospodářské krize. Odhaduje se, že v letech 1880 – 1920 docházelo v průměru k dvěma případům lynčování týdně.³⁸

Organizace NAACP vedla dlouholetou kampaň proti lynčování. Do bojů vedoucích k definitivnímu zákazu lynčování investovala organizace nejvíce času i finančních prostředků. Jejím cílem bylo přimět Kongres USA, aby přijal zákon zakazující lynčování. Návrh zákona sice prošel Sněmovnou reprezentantů v poměru 2:1, nebyl však schválen Senátem. Přestože praktika lynčování byla ukončena v průběhu padesátých let 20. století, oficiálně americký kongres nikdy zákon jasně stanovující zákaz lynčování neschválil.³⁹

³⁷ MARABLE, M. *Living Black History*. 1st ed. New York: Basic Civitas Books, 2006, s. 16 – 17. ISBN 978-0-465-04395-8.

³⁸ *Lynching*. [online]. [cit. 2012-12-30]. Dostupné z: <http://www.spartacus.schoolnet.co.uk/USALynching.htm>

³⁹ *NAACP: 100 Years of History*. [online]. © 2009 - 2013 [cit. 2012-12-30]. Dostupné z: <http://www.naacp.org/pages/naacp-history>

3.6 Velká migrace (1916 – 1930)

Rostoucí mechanizace jižanského zemědělství spolu se stupňující se rasovou nevráživostí, způsobily kolem roku 1915 *Velkou migraci* (Great Migration) afroamerického obyvatelstva do oblasti severovýchodních a středozápadních států USA. Statisíce Afroameričanů migrovaly do velkých měst severní části USA. Převážná většina černých hluboce věřila, že přesun na sever jim přinese lepší, spokojený život.⁴⁰ V letech 1916 – 1919 migrovalo z jihu na sever půl milionu černých. Další milion Afroameričanů se v roce 1920 usídlil v New Yorku, Detroitu, Filadelfii a Chicagu, právě díky možnosti pracovního uplatnění.

Zpočátku nebylo pro Afroameričany snadné najít zaměstnání, protože bílí zaměstnavatelé se je zdráhali zaměstnat. První světová válka však vyžadovala velké množství vojáků z řad bílých. Afroameričané neměli právo vstoupit do armády ani držet zbraň. Díky této skutečnosti se v průmyslu stále rozšiřovala nabídka pracovních příležitostí, kterou Afroameričané v hojném počtu využívali. Jednalo se o práci především v továrnách, na jatkách či ve slévárnách, kde byly pracovní podmínky velmi náročné a často nebezpečné. Pozice žen byla poněkud složitější a najít práci pro ně nebylo tak snadné. Uplatnění většinou našly v domácnostech.⁴¹

Čtyři státy na severozápadě země nesouhlasily se svobodnou migrací černých. Jedním z nich byl stát Iowa, který v roce 1851 vyhlásil zákaz černých přistěhovalců. Každý svobodný černoch, který se na území Iowy objevil, musel do tří dnů stát opustit. Pokud tak neučinil, byl předvolán před soud a odsouzen k placení dvou dolarů za každý den strávený na území státu. Následně byl takový odpůrce uvězněn, dokud sám nesouhlasil s tím, že zemi opustí. Další tři státy, Illinois, Indiana a Oregon zahrnuly zákaz imigrace černých do vnitrostátních zákonů a vyhlášek. Oregon svými regulemi došel tak daleko, že trest se netýkal pouze samotných černých, ale i těch, kteří jim pomáhali. Přestože

⁴⁰ MARABLE, M. *Living Black History*. 1st ed. New York: Basic Civitas Books, 2006, s. 44 – 45. ISBN 978-0-465-04395-8.

⁴¹ *Great Migration*. [online]. © 1996-2013 [cit- 2011-11-04]. Dostupné z: <http://www.history.com/topics/great-migration>

dané zákony nebyly vždy striktně dodržovány, byly zjevným symbolem druhořadosti černých občanů.⁴²

Velká migrace hrála významnou roli nejen v oblasti formování amerického válečného trhu práce, ale také ve formování nových městských černošských komunit v severní části USA. Začala se tvořit početná černošská pracující třída. Afroameričané disponovali volebním právem i možností podílet se na společenském dění. Mohli využívat veřejnou dopravu a celkově žít život bez většího strachu z rasových útoků a nespravedlností, tolik běžných na jihu. Díky pravidelnému výděлку mohla velká část Afroameričanů poskytnout kvalitní školy svým dětem. I přes tyto nesporně širší možnosti a vyšší kvalitu života, neměli černoši možnost podílet se na společenském, ekonomickém a politickém dění stejným dílem jako běloši. Převážně bílá společnost je nedokázala přijmout jako rovnocenné občany.

Vzhledem k rozšířenosti rasových předsudků, měli Afroameričané problém najít vhodné bydlení. Přestože Nejvyšší soud USA v roce 1917 prohlásil ubytování na základě rasy jako protizákonné, některé rezidenční čtvrti vyžadovali od vlastníků nemovitostí smluvní závazek, že prodej či pronájem svých nemovitostí zprostředkují pouze bílým. Jejich smlouvy byly platné až do roku 1948, kdy byly definitivně prohlášeny jako nezákonné.⁴³

Migrace s sebou nesla ghettoizaci a potažmo hyper-segregaci černých. Vznik ghettoizace měl mnoho příčin a ztížené podmínky získat bydlení, byly jednou z těch hlavních. Početná skupina Afroameričanů budovala vlastní čtvrti ve městech, čímž se začala formovat nová, afroamerická městská kultura. Typickým příkladem je Harlem na severním Manhattanu v New Yorku. Původně zcela bělošskou čtvrtí, která byla určena bílé střední a vyšší střední třídě, již ve dvacátých letech minulého století obývalo okolo dvěstě tisíc Afroameričanů.⁴⁴

⁴² STEWART, J.C. *1001 Things Everyone Should Know about African American History*, 1st ed. New York: Broadway Books, 1996. s. 53. ISBN 978-0-385-48576-0.

⁴³ *Great Migration*. [online]. © 1996-2013 [cit- 2011-11-04]. Dostupné z: <http://www.history.com/topics/great-migration>

⁴⁴ MARABLE, M. *Living Black History*. 1st ed. New York: Basic Civitas Books, 2006, s. 44 – 45. ISBN 978-0-465-04395-8.

Ve 30. letech 20. století došlo k druhé vlně migrace černých z jihu na sever. V roce 1933 byl ustanoven *Zemědělský akt přizpůsobení* (Agricultural Adjustment Act), jež prostřednictvím finančního vyrovnání žádal po bílých farmářích, aby výrazně omezili zemědělskou produkci. Pro černé, kteří pracovali na pronajatých polích, to znamenalo značné zhoršení životních podmínek. Nastala tedy další vlna migrace. Mezi lety 1940 – 1960 se na sever přemístilo téměř 5 milionů černochoů. Zatímco v roce 1890 žilo téměř 90 procent celkové černošské populace na jihu, v roce 1960 to již bylo pouhých 50 procent. Právě v druhé vlně migrace vzniklo velké množství městských černošských ghett. K těm nejznámějším patří již zmíněný newyorský Harlem, Bedford-Stuyvesant v Brooklynu, Hough v Clevelendu, South Side v Chicagu nebo Watts v Los Angeles.⁴⁵

3.7 Obnova Ku klux klanu

V roce 1915 natočil D.W. Griffith film *Zrození národa* (Birth of a Nation), založený na románech Thomase Dixona. Propagandistický film líčí dějiny otrokářství, období před Občanskou válkou, její průběh i situaci po ní. Dílo vykresluje černochoy jako primitivní, sexuálně agresivní jedince, zatímco Ku klux klan je líčen jako hrdinná organizace, která na jihu dokázala nastolit pořádek a spravedlnost. Film se stal divácky velmi úspěšným, přestože vyvolal mnoho protichůdných emocí, a ve městech jako New York, Boston nebo Massachusetts byl téměř zakázán. Film přilákal kolem devíti milionů diváků a měl značnou zásluhu na zrození myšlenky oživení Ku klux klanu.⁴⁶

V roce 1915 skupina bílých protestantů, inspirovaná filmem *Zrození národa* a Dixonovým románem *The Clansman*, zorganizovala znovuzrození Ku klux klanu v okolí Atlanty a Georgie, s hlavním centrem ve městě Athény. Nová generace klanu bojovala nejen proti černým, ale také proti Židům, katolíkům a přistěhovalcům. Tato

⁴⁵ STEWART, J.C. *1001 Things Everyone Should Know about African American History*, 1st ed. New York: Broadway Books, 1996. s. 59 - 60. ISBN 978-0-385-48576-0.

⁴⁶ HALAMÍČKOVÁ, M. *Racial Segregation in the U.S.A., 1896 – 1954*. Zlín, 2011. Bakalářská práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta humanitních studií, Ústav anglistiky a amerikanistiky. Vedoucí bakalářské práce: Gregory Jason Bell. s.38 – 39.

nenávist byla z části způsobena značným přívalem imigrantů a strachu z komunistické revoluce, vyplývajícího z bolševického puče v Rusku. Organizace pořádala častá shromáždění a průvody po celých Spojených státech. Svého vrcholu dosáhla v letech 1924 – 1925, kdy počet členů překročil 4 miliony.⁴⁷ Od té doby síla organizace začala postupně slábnout. Již v roce 1926 se projevil klesající zájem a úbytek členů, i když se situace stát od státu lišila. Jako první moment rozkladu lze považovat neúspěch klanu při snaze zbavit křesla velkého kritika Ku klux Klanu, nejvyššího soudce Jamese K. Hinese.

Zánik Ku klux klanu je vysvětlován různými způsoby. Důvodů bylo mnoho a patřily mezi ně vnitřní nesourodost, frakcionářství, nedostatek financí, silná opozice tisku i právě probíhající hospodářská krize.⁴⁸

3.8 Harlemská renaissance

Po celá staletí se vytvářela a rozvíjela černošská kultura a její tradice v hudbě, tanci, sochařství, tkaní látek, výrobě masek nebo slovesném projevu, ať v ústní či psané podobě. Černoši, kteří byli odvezeni na americký kontinent, si část těchto tradic vzali s sebou. Přestože někteří sociologové tvrdí, že díky této zkušenosti přišly o své africké tradice, různé studie prokázaly, že tomu tak není. Afroameričané své kulturní dědictví jen přizpůsobili novému prostředí a propojení s evropskými a původními americkými tradicemi z něj učinilo unikátní afroamerickou kulturu. Rasismus, otroctví, a staletí kulturní degradace přinesly nová témata a potřebu vyjádřit pocity a myšlenky.⁴⁹

Při vzniku a formování Nového černošského hnutí (The New Negro Movement), později známého jako Harlemská renaissance (Harlem Renaissance), hrály důležitou roli zkušenosti spojené s velkou migrací. Hnutí, mělo enormní vliv na vývoj černošské

⁴⁷ *Ku Klux Klan*. [online]. © 1996-2013 [cit. 2011-11-12]. Dostupné z: <http://www.history.com/topics/great-migration>

⁴⁸ MACLENOVÁ, N. *Pod maskou ušlechtilosti; Ku Klux Klan po První světové válce*, 1. vyd. Brno: BB/art, 2007. s. 223-224. ISBN 978-80-7381-105-1.

⁴⁹ STEWART, J.C. *1001 Things Everyone Should Know about African American History*, 1st ed. New York: Broadway Books, 1996. s. 226. ISBN 978-0-385-48576-0.

kultury a vzniklo v době po První světové válce, kdy černí umělci z řad spisovatelů, malířů, sochařů či hudebníků svou tvorbou oslavovali afroamerickou kulturu. Hnutí reflektovalo rasovou hrdost a sebevědomí, jež se lýchly v nově vznikajících městských černošských komunitách v New Yorku, Chicagu nebo Washingtonu.⁵⁰

Materiální podíl černošské střední třídy na hospodářském rozvoji země nebyl ve dvacátých letech nijak výrazný. Většina černých stále vykonávala spíše podřadnou, špatně placenou práci. Možností, jak překonat rasové předsudky a dosáhnout seberealizace, bylo málo. Kromě sportu, ve kterém osobnosti jako boxer Joe Louis či atlet Jesse Owens dokázali uspět v mezinárodním měřítku, to bylo umění, kde se černí začali výrazně prosazovat. New Orleans se v té době stalo metropolí jazzu. Černí hudebníci z Jihu - Louis Armstrong v Chicagu či Edward „Duke“ Ellington v New Yorku, dokázali propojit folklór s improvizací, čímž dopomohli zrodu nově vznikající americké národní kultury. Bílí prominenti a duchovní elita si oblíbili pestré, exotické a radostné rysy harlemského života. Vitalita a přirozenost černošské tvorby oživila nudnost masové kultury. Mnoho bílých hudebníků nacházelo inspiraci v jazzu. Doba Harlemské renesance přinesla zcela nové hospodářské odvětví – gramofonový průmysl, k jehož vzniku svou tvorbou z ekonomického hlediska dopomohli právě Afroameričané.

Rovněž newyorská literární scéna se nesla ve znamení Harlemské renesance. W.E.B. Du Bois spolu s přáteli uspořádal studijní program, v rámci kterého sezval do New Yorku talentované Afroameričany ze všech koutů USA. Ti nejnadanější pak získali studijní stipendia.

Spolu s krachem na newyorské burze v roce 1929 uvadala i fascinace černošskou kulturou a Harlemská renesance začala strmě upadat. Někteří umělci se dokázali uchytit v rámci programu Nového údělu, jenž se zaměřoval na zprostředkování pracovních příležitostí pro intelektuály a umělce. O generaci později již byla pozice umělců Harlemské renesance, jako byli Zora Neale Hurstonová, Alain Locke či Langston Hughes o poznání těžší.

⁵⁰ STEWART, J.C. *1001 Things Everyone Should Know about African American History*, 1st ed. New York: Broadway Books, 1996. s. 263. ISBN 978-0-385-48576-0.

Z hlediska kultury byla 20. léta v dosavadní historii Ameriky absolutně nejkreativnějším obdobím. Umělci dokázali citlivě reagovat na výzvy moderny a po svém se vypořádali s protiklady i tenzemi mezi minulostí a současností. Kultura se prolínala všemi sociálními vrstvami a vykazovala mnohotvárnost i kontrasty, čímž reflektovala samotnou americkou společnost.⁵¹

Afroameričané v městských ghettech se pohybovali mezi přizpůsobením se, protestem i snahou o hospodářské a kulturní sebeurčení. V této době se objevuje Marcus Garvey, jež v roce 1916 emigroval z Jamajky. Založil *Univerzální asociaci pro černošský pokrok* (Universal Negro Improvement Association).⁵²

⁵¹ HEIDEKING, J. a CH. MAUCH. *Dějiny USA*, 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2012. s. 241. ISBN 978-80-247-2894-0.

⁵² STEWART, J.C. *1001 Things Everyone Should Know about African American History*, 1st ed. New York: Broadway Books, 1996. s. 240. ISBN 978-0-385-48576-0.

4 HNUTÍ ZA OBČANSKÁ PRÁVA

Téměř sto let po vyhlášení emancipace zažívali Afroameričané na jihu stále stejné útlaky, nerovnoprávnost a rasově motivované útoky. Segregační zákony Jima Crowa je pronásledovaly na každém kroku, v každé oblasti života. V roce 1954 zrušil Nejvyšší soud USA doktrínu „oddělení, ale rovnocenní“, jež byla založena na diskriminaci a s rasovou rovností neměla nic společného. Bílí jižané se nedokázali smířit s desegregačními tendencemi ve společnosti. Sdružovali se do různých organizací, z nichž nejznámější byla *Rada bílých občanů* (White Citizens Council). Bohužel pro Afroameričany, činnost podobných organizací byla poměrně úspěšná a v jejich každodenním životě se toho příliš nezměnilo. Jedinou možností, jak zajeté pořádky změnit, byla cesta protestů, demonstrací a bojkotů. V následujícím období patnácti let se o slovo přihlásili bojovníci za občanská práva, kteří se snažili cestou nenásilných protestů docílit společenské změny.⁵³

4.1 Brown versus školská rada

Soudní kauza, při níž Nejvyšší soud v čele s předsedou Earlem Warrenem rozhodl, že segregovaný vzdělávací systém je v rozporu s 14. dodatkem Ústavy Spojených států a tudíž protizákonný. Brownův případ byl jeden z několika, který v soudní při zastupovala organizace NAACP. Rodiče černých dětí z Kansasu, Jižní Karolíny, Virginie, Delaware či Kolumbie se každým dnem potýkali s problémy spojenými se segregovaným školstvím. Černé děti byly nuceny cestovat přes celé město do škol určených Afroameričanům, třebaže v sousedství byla kvalitní škola. Kromě středních a vysokých škol se NAACP začala věnovat také diskriminaci v oblasti základního školství. Poukazovala na skutečnost, že vybavení základních škol určených černým dětem, bylo na nesrovnatelně nižší úrovni, zcela nerovnocenné, ponižující a v rozporu s Čtrnáctým dodatkem Ústavy Spojených států, který zavazoval jednotlivé

⁵³ *Civil Rights Movement* [online]. © 1996-2013 [cit- 2013-01-09]. Dostupné z: <http://www.history.com/topics/civil-rights-movement>

státy ke stejné ochraně práv všech občanů, bez ohledu na rasu a barvu pleti. V květnu roku 1954 soud jednohlasně potvrdil argumentaci černošského právníka NAACP (a pozdějšího soudce) Thurgooda Marshall, že oddělené školy nejsou rovnocenné. Nutit afroamerické děti navštěvovat oddělené školy jen na základě barvy pleti, je ponižující a vyvolává v nich hluboký pocit méněcenného postavení ve společnosti.⁵⁴ Přestože kauza Brown vs. Školská rada se týkala pouze základního vzdělávání, rozhodnutí v ní bylo pro vývoj společnosti natolik zásadní, že se veškeré aspekty segregace společnosti ocitly pod velkým tlakem. Kauza byla hybným momentem, na základě kterého Nejvyšší soud oficiálně zrušil doktrínu známou jako „oddělení, ale rovnocenní“, jež byla v platnosti od roku 1868.⁵⁵ Brownův případ měl také vliv na zpětné zrušení soudního rozhodnutí v kauze Plessy versus Ferguson z roku 1896.⁵⁶

„Ani rozhořčené reakce bílých jižanů, kteří kritizovali rozsudek v Brownově případu jako zneužití právní moci a domáhali se žaloby proti Warrenovi, neodradily soud od jeho záměru, přiměly ho ovšem k tomu, aby poskytl státům více času na odbourání rasových překážek. Zdá měl Nejvyšší soud trochu kryta Eisenhowerovou administrativou a Kongresem, kteří nechtěli do ožehavé problematiky rasových vztahů nijak zasahovat.“⁵⁷

4.2 Martin Luther King Jr. versus Malcolm X

Tak jako v případě mnoha jiných hnutí, ani hnutí za občanská práva Afroameričanů nebyla homogenní. V boji za práva černých se angažovalo mnoho různých organizací, které vznikaly na různých místech USA, vycházely z odlišných životních poměrů a kladly si různé cíle. Příkladem odlišnosti byl i přístup výrazných bojovníků za práva

⁵⁴ STEWART, J.C. *1001 Things Everyone Should Know about African American History*, 1st ed. New York: Broadway Books, 1996. s. 148. ISBN 978-0-385-48576-0.

⁵⁵ HEIDEKING, J. a CH. MAUCH. *Dějiny USA*, 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2012. s. 300. ISBN 978-80-247-2894-0.

⁵⁶ STEWART, J.C. *1001 Things Everyone Should Know about African American History*, 1st ed. New York: Broadway Books, 1996. s. 148. ISBN 978-0-385-48576-0.

⁵⁷ HEIDEKING, J. a CH. MAUCH. *Dějiny USA*, 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2012. s. 300. ISBN 978-80-247-2894-0.

Afroameričanů, Martina Luthera Kinga a Malcolma X (Obr.č.4). Zatímco King, reverend a oddaný křesťan se snažil prosazovat občanská práva nenásilnou cestou, Malcolm X, ortodoxní muslim a odpůrce bílých, se násilí nebál. Jejich odlišný přístup do jisté míry pramenil i z rozdílného prostředí, z něhož pocházeli. King vyrůstal na jihu, pocházel ze střední třídy a měl univerzitní vzdělání, Malcolm X vzešel ze skromných poměrů na severu, prožil nelehké dětství a veškerého svého vzdělání dosáhl samostudiem.

Odlišný byl i jejich přístup k otázkám rasové integrace. King se snažil dosáhnout ideálu tzv. „milovaného společenství“ a byl přesvědčen, že dosažení tohoto ideálu je podmíněno rasovou integrací, neboť spravedlivá společnost nemůže existovat bez rovnosti všech svých členů.⁵⁸

„Martin Luther King je chápán nejen jako bojovník za občanská práva Afroameričanů, nýbrž také jako reprezentant boje za lidská práva obecně. Občanská práva totiž pokládá za součást širších obecných lidských práv, k nimž patří nejen práva občanská, ale také sociální, kulturní a další. Ve zkratce lze říci, že chceme-li pochopit Kingův odkaz, musíme porozumět vnitřnímu propojení občanských a sociálních práv, tedy i propojení boje proti rasismu s bojem proti chudobě.“⁵⁹

Oproti tomu Malcolm X nestál o rasovou integraci, naopak podporoval myšlenku rasové separace. Situace v městských ghettech na severu byla zcela jiná než na jihu. Přestože se zde Afroameričané příliš nesetkávali s přímými fyzickými útoky ze strany bílých, potýkali se především s ekonomickou diskriminací. Třebaže velká řada bílých odsuzovala násilí páchané na černých, pro mnohé z nich bylo nepředstavitelné sdílet s černými jedno pracoviště. V počátcích svého politického působení se Malcolm X zcela přikláněl k myšlence afroamerického separatismu. Především během svého členství v *Nation of Islam* nabádal k nutnosti „samostatného vývoje“ Afroameričanů a vytvoření samostatných institucí kontrolovaných černochoy. Argumenty *Nation of Islam* se zakládaly na přesvědčení, že dokud budou černoši součástí dominantní

⁵⁸ HRUBEC, M.. a kol. *Martin Luther King proti nespravedlnosti*. 1.vyd. Praha, Filosofia , 2010. s. 65 – 67. ISBN 978-80-7007-334-6.

⁵⁹ Tamtéž s. 33.

bělošské společnosti, budou na ní závislí. Budou muset žádat o práci, o jídlo, ubytování i o své životy, které budou běloši kontrolovat a ovlivňovat. Myšlenka úplného oddělení a separace černých byla zásadní součástí programu *Nation of Islam*. Malcolm X viděl v tomto směru jen dvě možná řešení. Prvním by bylo vyhrazení určitých států USA pouze černým, kteří by zde fungovali zcela samostatně a nezávisle na bílých. Druhým řešením by pak byl návrat do Afriky.⁶⁰

Malcolm X je dnes vnímám především jako jeden z čelních představitelů hnutí *Černošský nacionalismus*, jehož cílem bylo dosažení ekonomické síly a nezávislosti na většinové bílé společnosti. Martin Luther King je více známý a respektovaný především mezi bílými. Oblíbenost obou osobností mezi černými je do určité míry dána věkem a vzděláním. Malcolm X si dokázal získat příznivce především mezi mladými Afroameričany. Martin Luther King zase více oslovil starší a vzdělané Afroameričany. Každopádně vize obou osobností dokázaly zmobilizovat zájem černých bojovat o svá práva a změnu postavení ve společnosti.

4.3 Černí panteři

Hnutí *Černí panteři* (The Black Panthers) vzniklo roku 1966 v Kalifornii. Přestože působilo krátce, hrálo důležitou roli v boji za občanská práva. Přesvědčení, že Kingova nenásilná strategie je neúčinná a zdlouhavá, vedlo lídry Černých panterů ke strategii zcela opačné. Zakladatelé organizace, Huey Percy Newton a Bobby Seale, hlásali nutnost otevřeného boje za všechny menšinové etnické skupiny. V boji za rovnoprávnost se nebáli použít násilí. Smyslem organizace bylo dosáhnout čtyř hlavních cílů: rovnoprávnosti ve vzdělání, zaměstnání, možnostech bydlení a občanských právech. Během dvou let se členská základna organizace Černých panterů

⁶⁰ HRUBEC, M.. a kol. *Martin Luther King proti nespravedlnosti*. 1.vyd. Praha, Filosofia , 2010. s. 67 – 68. ISBN 978-80-7007-334-6.

rozrostla do počtu dvou tisíc členů, kteří byli součástí jednotlivých frakcí napříč celými Spojenými státy.⁶¹

Na sklonku šedesátých let se členové Černých panterů mnohokrát dostali do střetu s policií a čelili několika soudním obviněním z účasti na přestřelkách, při kterých došlo k ztrátám na životech. Policejní šéf John Edgar Hoover podnikl mnoho opatření s cílem oslabit a následně zlikvidovat hnutí. K tomu sloužili i nasazení špióni FBI (jeden z nich, William O'Neal, se dokonce stal šéfem bezpečnosti organizace Černých panterů). Díky špiónům FBI věděla o všem, co se uvnitř organizace dělo. Policie i FBI podnikali protizákonné nájezdy na základny i domovy jednotlivých členů. Následovala vykonstruovaná obvinění a někdy i odsouzení. V roce 1967, v jedné z nejznámějších soudních kauz, byl Huey Newton obviněn z vraždy policisty. Proces byl však plný mnoha formálních chyb a byl odložen. Bobby Seale byl v roce 1971 v kauze *Chicago Eight* obviněn a odsouzen za spiknutí s cílem násilně narušit Národní demokratické shromáždění z roku 1968. I toto obvinění bylo nakonec zrušeno.

V následujících letech docházelo k dalším přestřelkám mezi Panterou a policií a moc Černých panterů začala pomalu slábnout. Když zemřel policejní prezident Hoover, došlo v souvislosti s Panterou k odtajnění nezákonných praktik FBI. Začátkem osmdesátých let se organizace definitivně rozpadla.

Přestože je organizace vnímána jako militantní a násilnická, je tento dojem poněkud zkreslený. Organizace během své existence uspořádala několik úspěšných charitativních akcí. Jednou z takových událostí byl *Free Food Program*, jehož cílem bylo nasytit potřebné. Stejně tak *Free Medical Research Health Clinics* poskytovala zdarma základní lékařské služby chudým a nemohoucím.⁶²

⁶¹ *The Black Panthers*. [online]. © 2000 - 2013 [cit. 2013-01-16]. Dostupné z: http://www.historylearning site.co.uk/black_panthers.html

⁶² Tamtéž.

4.4 The Little Rock Nine

V květnu roku 1955 přijala školská rada Centrální střední školy v Little Rocku, státě Arkansas, plán pro postupnou integraci afroamerických dětí. Plánem bylo začít s desegregačním projektem počátkem školního roku 1957/1958 na prestižní Centrální škole a v následujících šesti letech v projektu pokračovat i na jiných školách. Studenti měli možnost přestoupit na jakoukoliv školu, kde byla jejich rasa v menšině. V praxi to mělo znamenat, že dosavadní školy výhradně určené afroamerickým dětem zůstanou i nadále převážně černošské. Nikdo totiž nepředpokládal, že by bílé děti měli zájem přecházet na méně kvalitní školy.⁶³

V září 1957 mělo v rámci desegregace školství nastoupit devět afroamerických studentů na Centrální střední školu ve městě Little Rock v Arkansasu. Škola byla doposud určena výhradně bílým studentům. Navzdory rozhodnutí federálního soudu povolal arkansaský guvernér Orval Faubus národní gardu, která studentům zabránila vstoupit do školy. Projekt integrace černých studentů zaštiťovala NAACP, která okamžitě začala situaci řešit. Samotný prezident Dwight D. Eisenhower poslal do Little Rocku 101. jednotku výsadkové divize USA, která studentům zajistila bezpečný vstup do školy a z preventivních důvodů zde zůstala po celý následující školní rok.

Jedna z černých studentek, Elizabeth Eckfordová, byla při příjezdu do školy konfrontována s agresivními útoky bílých studentů a veřejnosti. Když chtěla vstoupit do školy, byla vykázána jedním z gardistů. Bezradná a pronásledovaná davem odpůrců se vydala k parku, kde si sedla na lavičku a čekala na autobus, který ji měl odvézt k matce do zaměstnání. Později svou zkušenost vylíčila Eckfordová slovy: „*Snažila jsem se v tom davu lidí najít nějakou přátelskou, spřízněnou duši. Podívala jsem se do tváře jedné starší ženě, která se mi zdála laskavá. Když jsem se však na ni podívala znovu, plivla na mě.*“⁶⁴ Ostatních osm studentů včas obdrželo vzkaz o společné cestě

⁶³ *Little Rock Nine*. [online]. © 2013 [cit. 2013-01-16]. Dostupné z: <http://www.encyclopediaofarkansas.net/encyclopedia/entry-detail.aspx?entryID=723>

⁶⁴ „*I tried to see a friendly face somewhere in the mob—someone who maybe would help. I looked into the face of an old woman and it seemed a kind face, but when I looked at her again, she spat on me.*”

a tak se do školy vydalo společně. Vstup do školy jim byl odepřen stejně jako Eckfordové.

Po dobu následujících dvou týdnů plnilo všech devět studentů své školní povinnosti z domova. Guvernér Faubus byl na základě rozhodnutí federálního soudu donucen odvolat gardisty. 23. září tak devět černých studentů konečně mohlo poprvé vstoupit do školy. Ani tentokrát se událost neobešla bez nesouhlasu veřejnosti, která kromě nesouhlasných pokřiků fyzicky napadla černé reportéry, kteří celou událost natáčeli.

Přes fyzické i psychické ústrky, kterým museli černí studenti čelit, byla pouze jedna studentka pro údajné kázeňské prohřešky suspendována. Dalších osm studentů úspěšně ukončilo celý školní rok. Ernest Green se tak stal 27. května 1958 prvním afroamerickým absolventem Centrální střední školy. Jak významná byla událost pro černou komunitu dokazuje fakt, že slavnostního ukončení školního roku se účastnil sám Martin Luther King Jr..⁶⁵

4.5 Případ Emmetta Tilla

Emmett Till byl čtrnáctiletý afroamerický chlapec, jenž byl v srpnu 1955 brutálně zavražděn. Chlapec pocházel z Chicaga a v době tragické události byl na několikadenní návštěvě u svého strýce ve městě Money, státě Mississippi. Till vyrůstal v dělnické čtvrti, v jižní části Chicaga, odkud byl zvyklý na rasovou segregaci, nebyl však připraven na tak rozdílný život na Jihu. Emmett se svým bratrancům chlubil, že doma v Chicagu má bílou přítelkyni. Bratraci mu příliš nevěřili a tak ho pobídli, aby oslovil bílou pokladní v obchodě. Emmett jejich pobídku přijal a při odchodu z obchodu prý prodavačku pozdravil slovy: „*Bye, baby*“. Prodavačka Carolyn Bryantová posléze tvrdila, že ji chlapec osahával a okradl. V obchodě však nebyli žádní svědci. O několik dní později bylo tělo brutálně zavražděného Emmetta nalezeno v nedaleké řece. Dle veškerých poznatků měli vraždu chlapce na svědomí manžel a bratr prodavačky.

⁶⁵ *Little Rock Nine*. [online]. © 2013 [cit. 2013-01-16]. Dostupné z: <http://www.encyclopediaofarkansas.net/encyclopedia/entry-detail.aspx?entryID=723>

Ti Emmetta přes odpor jeho strýce Mose Wrighta násilím odvezli z domu. Následně chlapce natolik trýznili, až zemřel. Tělo Emmetta Tilla bylo zohyzděné takřka k nepoznání.

Vrazi chlapce, Milam a Bryant, byli souzeni při tajném soudním procesu. Přestože se našlo několik svědků, kteří potvrdili, že je onu osudnou noc s chlapcem viděli, oba násilníci byli shledáni nevinými. Údajně nebylo možné nalezené tělo spolehlivě identifikovat. Výsledek soudu vyvolal po celé zemi rozhořčení a upozornil na neúnosnost zákonů Jima Crowa. Případ Emmetta Tilla se tak stal jedním z mnoha momentů, jež se staly hybnou silou hnutí za občanská práva.⁶⁶

4.6 Autobusový bojkot v Baton Rouge

V roce 1953 se černí občané v Baton Rouge, hlavním městě Louisiany, spojili v boji proti segregačnímu systému v autobusové dopravě. Autobusová doprava plně respektovala segregační zákony, proto byly autobusy vždy rozděleny na dvě sekce. Přední část autobusu byla vyhrazena bílým cestujícím, zadní část černým. Jestliže nebyla volná místa v přední části, černí byli povinni si stoupnout a uvolnit místo bílým cestujícím i v zadní části autobusu. Vzhledem k tomu, že černí tvořili 80 procent cestujících, bylo zcela běžné, že zadní část autobusu byla přeplněna, zatímco přední část byla prázdná.

Segregovaný systém hromadné dopravy v černých prohluboval pocit ponížení a degradace. Přestože platili plné jízdné, jejich práva zdaleka plná nebyla. Začali si uvědomovat, že autobusová doprava je na nich finančně závislá. Pomyslný pohár trpělivosti přetekl ve chvíli, kdy městská rada odsouhlasila zvýšení poplatků v městských autobusech. Boje za práva černých se tehdy ujal baptistický reverend T.J. Jemison. Na zasedání městské farní rady tehdy zvýšení jízdného odsoudil a žádal její členy, aby segregovaný systém cestování zrušili. Na únorovém zasedání pak

⁶⁶ Aug 28, 1955: *The death of Emmett Till*. [online]. © 1996-2013 [cit- 2013-01-09]. Dostupné z: <http://www.history.com/this-day-in-history/the-death-of-emmett-till>

rada jednohlasně potvrdila, že černí Američané mají právo sedět na předních místech. Nadále si však nesměli sednout naproti bílému cestující nebo s ním sdílet dvousedačku.

Vyhláška 222 vešla v platnost 22. března 1953, v praxi se ale příliš nezměnilo. Nadále bylo předních deset míst v autobusech vyhrazeno bílým a to i na trasách, které jezdili převážně černošskými čtvrtěmi. Počátkem června téhož roku vykázal řidič černou ženu z předních míst. Na základě tohoto incidentu vydala autobusová společnost nařízení, aby řidiči respektovali vyhlášku a nebránili černým cestujícím obsazovat v autobusech jakákoliv místa. T.J. Jemison se rozhodl sám vyzkoušet, jak řidiči vyhlášku dodržují. Sednul si tedy do přední části autobusu. Když ho řidič vyzval, aby si přisednul, odmítl. Řidič s ním dále nediskutoval a odjel s autobusem přímo před policejní stanicí. Policista sice dal Jemisonovi za pravdu, ale podobné situace se stále opakovaly. 15. června pak řidiči vešly do stávkový proti vyhlášce 222. O čtyři dny později generální prokurátor prohlásil vyhlášku za protiústavní, neboť je v rozporu se stávajícími segregacími předpisy.

Afroameričané se odmítali smířit se situací. Sdružili se proto v organizaci *United Defense League* (Liga obrany). Lídři organizace, T.J. Jemison spolu s Raymondem Scottem ve vysílání rádia WLCS vyzvali Afroameričany k bojkotu autobusové dopravy. Scott přislíbil zajištění bezplatné náhradní dopravy. Druhý den večer již žádný černý nepoužil městskou autobusovou dopravu. Bojkot hromadné dopravy trval následujících osm dní. Nakonec obě strany dospěly ke kompromisu, který na vyhlášku 222 navazoval. Černí pasažéři měli autobus plnit zezadu, bílí zepředu. První dvě sedadla zůstala rezervována bílým, zbytek autobusu byl určen všem pasažérům. Přestože událost v Baton Rouge neskončila vítězstvím, ale kompromisem, otevřela prostor pro další kroky v boji za práva Afroameričanů. A bezpochyby byla prvním impulsem hnutí za občanská práva.⁶⁷

⁶⁷ PRICE, M. *Baton Rouge Bus Boycott Background*. [online]. [2013-01-30]. Dostupné z: <http://www.spartacus.schoolnet.co.uk/USAKingML.html>

4.7 Autobusový bojkot v Montgomery

Zcela zásadním momentem v Hnutí za občanská práva byla událost z 1. prosince 1955, jež se odehrála v Montgomery. Afroameričanka Rosa Parksová tehdy seděla v zadní části autobusu a odmítla uvolnit místo bílému pasažérovi, na základě čehož byla zatknuta a byla jí udělena pokuta ve výši 14 dolarů. Rosa Parksová byla v rámci afroamerické komunity respektovaným občanem, i proto její zatčení vyvolalo mezi černými velkou nevoli. NAACP společně s *Asociací pro rozvoj Montgomery* (Montgomery Improvement Association) v čele s jejím nově zvoleným prezidentem, reverendem Martinem Lutherem Kingem, uspořádali bojkot hromadné autobusové dopravy. Kingovými blízkými spolupracovníky byli reverend Ralph Abernathy, Edgar Nixon, Jo Ann Robinsonová a Bayard Rustin. Aby mohli černí i nadále chodit každý den do práce, byla zorganizována náhradní hromadná doprava prostřednictvím černošské taxi služby. To, co bylo plánováno jako jednodenní bojkot, nakonec trvalo celých 381 dní, až do 20. prosince 1956, dokud černošská komunita nedosáhla svých požadavků.⁶⁸ 17 tisíc Afroameričanů bojkotovalo po dobu třinácti měsíců hromadnou autobusovou dopravu. Finanční ztráty, jež bojkot dopravní společnosti přinesl, přiměly společnost akceptovat požadavky afroamerických občanů.⁶⁹

Případ Rosy Parksové odstartoval éru, během níž byly soudy, v čele s Nejvyšším soudem, motorem společenských reforem. Segregace v prostředcích hromadné dopravy byla roku 1956 prohlášena za protiústavní. Rozsudky v podobných kauzách reflektovaly měnící se chápání ras, nové sociologické poznatky a moderní právní smýšlení.⁷⁰

⁶⁸ STEWART, J. C. *1001 Things Everyone Should Know about African American History*, 1st ed. New York: Broadway Books, 1996. s. 148 - 149. ISBN 978-0-385-48576-0.

⁶⁹ PRICE, M. *Baton Rouge Bus Boycott Background*. [online]. [2013-01-30]. Dostupné z: <http://www.spar.tacus.schoolnet.co.uk/USAKingML.html>

⁷⁰ HEIDEKING, J. a CH. MAUCH. *Dějiny USA*, 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2012. s. 300. ISBN 978-80-247-2894-0.

4.8 Organizace SCLC

V lednu 1957 na setkání v Atlantě, státě Georgia, byla založena *Konference křesťanského vedení Jihu* (The Southern Christian Leadership Conference; dále jen SCLC), jejímž prezidentem byl zvolen Martin Luther King Jr. a Ralph Abernathy pokladníkem. Organizace si kladla za cíl navázat na činnost NAACP a prosazovat rovná práva pro afroamerické občany. Organizace, jak již její samotný název napovídá, vznikla na pozadí křesťanství, které hrálo v životě černých důležitou roli. SCLC v sobě spojovala různé proudy boje za občanská práva a sjednocovala je. Její program si kladl tři základní cíle:

1. Aby bílí Američané pouze nečinně nepřihlíželi nespravedlnostem páchaným na černých a zapojili se do boje za jejich práva.
2. Aby Afroameričané striktně požadovali rovná práva a nebáli se odmítnout jakoukoliv rasově motivovanou nespravedlnost.
3. „Nikomu nezkřivit ani vlásek“. Všichni, kdo spolupracují s SCLC, musí přijmout její filozofii založenou na nenásilí, bez ohledu na míru provokace.⁷¹

Organizace mimo jiné zakládala v rámci programu doplnění základního vzdělání tzv. „citizenship schools“⁷² a poskytovala černým podporu při registraci do voleb.

King si velmi dobře uvědomoval, že má-li být boj za občanská práva úspěšný, je nutné upozornit na páchané nepravosti prostřednictvím médií. Když v roce 1963 probíhaly v Birminghamu nenásilné protesty, byly městskými autoritami tvrdě potlačeny. Televizní záznamy ukázaly použití psů a vodních děl proti zcela nenásilným

⁷¹*Southern Christian Leadership Conference*. [online]. [cit. 2012-12-30]. Dostupné z: http://www.historylearningsite.co.uk/southern_christian_leadership_co.htm

⁷² Citizenship schools byl program na vzdělávání dospělých Afroameričanů, kteří neuměli číst. Hlavním cílem bylo, aby zvládli volební registraci. První učebna byla ukryta v zadní části obchodu aktivisty Bernice Robinsona.

afroamerickým demonstrantům, a to včetně dětí. Záznamy vyvolaly mezinárodní pohoršení a pomohly k urychlení celého procesu desegregace.⁷³

4.9 Civil Rights Act

Myšlenka na vydání zákona zajišťujícího občanská práva se zrodila v době prezidentování J. F. Kennedyho. Kennedy byl sice v zásadě pro ukončení rasové diskriminace, z různých důvodů však volil opatrnou taktiku. Jasnější postoj zaujal až v létě roku 1963, kdy představil Kongresu návrh zákona zakazujícího rasovou diskriminaci ve veřejných institucích a opravňující ministerstvo spravedlnosti k zasahování proti segregačním praktikám. Později veřejně podpořil i „pochod na Washington“ (*March on Washington for Job and Freedom*), který v čele s M. L. Kingem organizovala SCLC. Pochodu se zúčastnilo přes 200 tisíc lidí tmavé i bílé pleti a jeho cílem bylo přimět Kongres k jednání. V televizi pak Kennedy prohlásil, že národ „*nebude skutečně svobodný do té doby, než budou svobodní všichni občané*“. Je důležité zmínit, že Kennedyho pohnutky v otázce zrovnoprávnění Afroameričanů byly spíše politické než filantropické. Dobře si uvědomoval, že nerovnoprávnost Afroameričanů snižuje důvěryhodnost USA na poli mezinárodních vztahů a „hraje do karet“ komunistické propagandě sovětského bloku.⁷⁴

Vzhledem k tragickému úmrtí Kennedyho v listopadu 1963, vešel zákon v platnost až v době prezidentování jeho následovníka Lyndona B. Johnsona. Nový prezident, přestože sám pocházel z jižanského Texasu, považoval za svou povinnost dokončit, co Kennedy započal. Zároveň si uvědomoval, že díky sílícím nepokojům i vlivu uznávaných afroamerických osobností jako byl M. L. King či Malcolm X není možné otázku rovných práv přehlížet. Johnson se musel vypořádat s nezpochybnitelnými fakty, které jasně vycházeli ze ztížených životních podmínek Afroameričanů. 57 procent Afroameričanů považovalo kvalitu svého bydlení za neuspokojivou, neměli však

⁷³ *Southern Christian Leadership Conference*. [online]. [cit. 2012-12-30]. Dostupné z: http://www.historylearningsite.co.uk/southern_christian_leadership_co.htm

⁷⁴ HEIDEKING, J. a CH. MAUCH. *Dějiny USA*, 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2012. s. 315. ISBN 978-80-247-2894-0.

možnost získat hypotéku. Průměrný život Afroameričanů byl o sedm let kratší než bílých Američanů. A novorozenecká úmrtnost černých dětí byla dvakrát vyšší než dětí bílých.

Civil Rights Act vešel v platnost v roce 1964 a postavil mimo zákon rasovou, etnickou, národnostní i náboženskou diskriminaci, rovněž zakazoval diskriminaci na základě pohlaví. Zakázána byla také rasová segregace ve školství, restauracích, v nemocnicích i ve všech ostatních ohledech veřejného života.⁷⁵

Zákon se stal nejvýznamnějším aktem v oblasti rasových a genderových vztahů od doby zrušení otroctví v roce 1865 a udělení volebního práva ženám v roce 1920. Ještě v téže roce, kdy byl zákon vydán, byl 24. dodatkem zakázán výběr volebních daní, který mnoho chudých Afroameričanů (i bílých) odrazoval od účasti ve volbách. Tímto zásadním krokem Kongres splnil slib, daný republikány již za časů rekonstrukce po Občanské válce. Když pak prezident Johnson v listopadových volbách v roce 1964 jasně zvítězil nad republikánským protikandidátem Barry M. Goldwaterem, byl to jistý signál, že hnutí za občanská práva zásadně změnilo smýšlení americké veřejnosti. Když v roce 1967 Nejvyšší soud v kauze *Loving versus Virginia* prohlásil, že zákaz uzavření manželství mezi příslušníky různých ras je v rozporu s ústavou, mnoho Američanů vůbec netušilo, že ještě podobné zákony existují.⁷⁶

4.10 Voting Rights Act

V roce 1965 zahájila SCLC rozsáhlou kampaň na podporu černošských voličů. M. L. King tehdy v Montgomery a okolí zaznamenal 400 černých, kteří měli zájem účastnit se voleb. Mnozí z nich však byli zatčeni, což později King komentoval New York Times slovy, že uvězněno bylo více černých, než se jich zaregistrovalo k volbám.

⁷⁵ 1964 *Civil Rights Act*. [online]. [cit. 2012-12-30]. Dostupné z: http://www.historylearningsite.co.uk/1964_civil_rights_act.htm

⁷⁶ HEIDEKING, J. a CH. MAUCH. *Dějiny USA*, 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2012. s. 322. ISBN 978-80-247-2894-0.

Ve stejném roce zorganizovala SCLC spolu se studentskou organizací SNCC (Student Non-Violent Co-ordinating Committee, v překl. Nenásilný studentský koordinační výbor) pochod z města Selma do Montgomery. Krátce po započetí pochodu byli jeho účastníci napadeni policií, což podnítilo ještě více lidí přidat se k pochodu. Mezi studenty a SCLC však vznikl konflikt, když obvinili SCLC v čele s Kingem z uzavření kompromisu s guvernérem Wallacem. Údajný kompromis měl zajistit poklidné pokračování pochodu. Zda se obvinění zakládalo na pravdě či nikoliv není jisté. Jisté však je, že část Afroameričanů se díky incidentu přiklonila k radikálnější vlně aktivisty Stokely Carmichaela, pozdějšího vůdce Black Panthers.

Vláda USA učinila v roce 1965 důležité legislativní rozhodnutí v podobě vydání „Voting Rights Act“. Zákon zakázal jakékoliv diskriminační volební postupy, které byly doposud tolik rozšířené. V souladu s Patnáctým dodatkem Ústavy Spojených států byly zakázány jakékoliv praktiky, které by omezovaly či znevýhodňovaly americké občany na základě rasy, barvy pleti či pohlaví.⁷⁷

Aby zákon skutečně zajistil rovnoprávné politické šance všem, byl v průběhu následujícího období ještě několikrát doplněn. Během prvního desetiletí jeho platnosti se počet afroamerických voličů zdvojnásobil. Na jedné straně začali bělošští kandidáti usilovat o hlasy černých voličů, na straně druhé se samotným afroamerickým uchazečům zvýšily šance na zvolení. Stále častěji se černošští politici dostávali do pozic starostů i do parlamentu a dalších volených funkcí.⁷⁸ Organizace SCLC svým přístupem ukázala, že občanská práva jsou otázkou morálních hodnot a lze jich dosáhnout bez násilí. Během deseti let svého působení se SCLC stala nejúspěšnější z organizací bojujících za občanská práva.⁷⁹

⁷⁷ *Southern Christian Leadership Conference*. [online]. [cit. 2012-12-30]. Dostupné z: http://www.historylearningsite.co.uk/southern_christian_leadership_co.htm

⁷⁸ HEIDEKING, J. a CH. MAUCH. *Dějiny USA*, 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2012. s. 322. ISBN 978-80-247-2894-0.

⁷⁹ STEWART, J. C. *1001 Things Everyone Should Know about African American History*, 1st ed. New York: Broadway Books, 1996. s. 149. ISBN 978-0-385-48576-0.

4.11 Afirmativní akce

Arthur A. Fletcher, afroamerický asistent ministerstva práce za vlády prezidenta Nixona, vypracoval v roce 1969 *Filadelfský plán* (Philadelphia Plan). Plán stanovoval pravidla nábory zaměstnanců z řad menšin pro firmy smluvně vázané vůči ministerstvu. Cílem bylo zajistit pracovní pozice afroamerickým kandidátům. Plán se stal vzorem i pro další programy nábory zaměstnanců. Z Filadelfského plánu vznikl program známý pod názvem *Afirmativní akce* (Affirmative Action), který měl zajistit dostatek pracovních sil zejména Afroameričanům a ženám.

Poměrné zastoupení menšin na pracovním trhu, nazývané také „kvóty“, se stalo terčem kritiky, protože některé pracovní pozice byly obsazovány méně kvalifikovanými Afroameričany nebo ženami, zatímco mnoho vysoce kvalifikovaných bílých Američanů čelilo nárůstu nezaměstnanosti právě z důvodu pozitivní diskriminace. Program afirmativní akce byl kritizován i ze strany vzdělaných Afroameričanů, kteří kampaň považovali za nedůstojnou.⁸⁰

Nutno říci, že afirmativní akce má i svá nesporná pozitiva. Ambiciózní Afroameričané se chopili své šance. Díky programu tak za relativně krátkou dobu vznikla poměrně významná afroamerická střední třída. Údaje z roku 2001 ukazují, že procentuální podíl černošských domácností s příjmy přes 50 tisíc dolarů ročně se od roku 1967 (9,1% podíl) do roku 2001 (27,8% podíl) ztrojnásobil. Současná situace v USA je taková, že vysoké manažerské pozice v zaměstnání ve veřejném i soukromém sektoru zastává více lidí různé barvy pleti a více žen než jinde na světě.

V roce 2003 se neúspěšný bílý student obrátil na Nejvyšší soud USA, protože nesouhlasil s politikou přijímání studentů na Michiganskou univerzitu a považoval ji za neústavní. Nejvyšší soud si nechal zpracovat právní rozbor podaný šedesáti velkými americkými firmami. Tyto podniky potvrdily, že v současném globálním tržním prostředí je lze obstát jedině při zachování široké rozmanitosti lidí. Následný verdikt soudu tedy byl, že politika nábory nových studentů je v souladu s Ústavou, neboť

⁸⁰ STEWART, J. C. *1001 Things Everyone Should Know about African American History*, 1st ed. New York: Broadway Books, 1996. s. 172 - 173. ISBN 978-0-385-48576-0.

podporuje rasovou rozmanitost. „*Má-li se uskutečnit sen o jediném, nedělitelném národě, je zapotřebí skutečné účasti příslušníků všech rasových a etnických skupin v civilním životě národa.*“

Afirmativní akce v praxi nesmí stanovovat kvóty pro jednotlivé menšiny, aby se nezabránilo soutěživosti mezi nimi. Při porovnávání skupin je však dovoleno využít příslušnosti jedince při nedostatečně zastoupené menšině v jeho prospěch. V praxi tedy má univerzita právo vybrat studenta etnické menšiny s uspokojivým výsledkem, na úkor bělošského studenta s lepším výsledkem přijímací zkoušky ⁸¹

⁸¹ VAN DER PLOEG, R. *Afirmativní akce pro Evropu*. [online]. [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: <http://www.project-syndicate.org/commentary/affirmative-action-for-europe/czech>

5 AFROAMERIČANÉ A MÉDIA

Zastoupení Afroameričanů v médiích má v americké kultuře svou významnou a nezastupitelnou pozici ať už jde o média tištěná, elektronická či filmový a hudební průmysl. Ještě v nedávné době však černošská kultura byla okrajovou záležitostí a počet černých zástupců v médiích nerefletoval jejich skutečný poměr ve společnosti. Různé průzkumy v letech 1955 až 1986 prokázaly, že zatímco bílá populace tvořila celých 89 procent zaměstnanců televizního průmyslu, zastoupení Afroameričanů bylo pouhých 6 procent. Z celkové afroamerické populace celých 49 procent lidí nedosáhlo na středoškolské vzdělání a 47 procent černých se potýkalo s ekonomickými problémy.⁸² Média tak byla a jsou důležitým zdrojem získání informací o menšinách, o občanských právech a celkově komplexnějšího pohledu na svět. Jestliže má společnost získávat věrohodné informace o afroamerické komunitě, pak je důležité také její adekvátní zastoupení v médiích.

5.1 Afroamerický tisk

Počátky afroamerického tisku sahají do roku 1827, kdy se skupina svobodných afroamerických občanů z východního pobřeží setkala v New Yorku, v domě Bostina Crummella, aby prodiskutovala, jakým způsobem si budou předávat informace či názory na různé sociální, politické a ekonomické problémy, kterým byla černošská komunita nucena každý den čelit. Černošské obyvatelstvo se tehdy hojně sdružovalo v kostelech a různých občanských organizacích. Chyběl jim však globálnější prostředek komunikace, jako byly noviny. Afroameričané neměli možnost do bělošského tisku jakkoliv zasahovat a poměrně často v něm byli předmětem negativních článků.

Newyorské setkání dalo vzniknout prvnímu černošskému magazínu *Freedom's Journal* (Magazín svobody), jehož vydavateli byli Samuel Cornish a John B. Russwurm. Během

⁸² WARD, M .L. *Wading Through the Stereotypes: Positive and Negative Associations Between Media Use and Black Adolescents' Conceptions of Self.* [online]. [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: <http://www.angelfire.com/planet/coun507b/WARD.pdf>

180 let své existence magazín dokumentoval, analyzoval a komentoval události, které ovlivnily postavení a vývoj afroamerické komunity.

Prispěvateli Freedom's Journal bylo mnoho výrazných osobností, talentovaných novinářů, fejetonistů a karikaturistů, k těm nejvýraznějším osobnostem patřili Frederick Douglass, W. E. B. DuBois, Ida B. Wells Barnett, Langston Hughes, Romare Bearden, James Weldon Johnson, Mary McLeod Bethuneová či Daisy Batesová.⁸³

V průběhu Občanské války pak Frederick Douglass⁸⁴ založil černošské noviny *The North Star* (Severní hvězda). S přesunem Afroameričanů do měst se rozvíjel i afroamerický tisk, který byl postupem času v každém větším městě. Většina černošského tisku vycházela v severní části USA, ale neoficiálně byla distribuována po celé zemi. Mnoho černých si nemohlo dovolit platit předplatné, proto bylo běžné, že jeden výtisk putoval od čtenáře k čtenáři. Počátkem 20. století již většina měst na severu disponovala vlastním afroamerickým tiskem. Tématicky se černošský tisk zabýval především tím, jak bojovat proti útlaku a prosazovat svá občanská práva.

Magazín afroamerické historie (The Journal of African American History) vznikl pod svým původním názvem *The Journal of Negro History* v roce 1916. Jeho zakladatelem byl Dr. Carter G. Woodson. Magazín působí dodnes. Od svého vzniku se vyprofiloval do seriózního zdroje o afroamerické historii. Nabízí témata minulosti, současnosti i budoucnosti, jež se týkají afroamerické komunity. Články a recenze vrhají nové světlo na dosavadní události a dává jim nový rozměr.⁸⁵

V roce 1941 bylo v Chicagu na základě iniciativy Johna Sengstacka⁸⁶ svoláno setkání afroamerických vydavatelů z celých USA. Při tomto setkání byla založena *National Negro Publishers Association* (Národní asociace černých vydavatelů). V roce 1956

⁸³ WILSON, C.C. *Overview of the Past 182 Years of the Black Press*. [online]. [cit. 2012-12-30]. Dostupné z: <http://www.nnpa.org/about-us/black-press-history/>

⁸⁴ Frederick Douglass (1818 – 1895) uprchl z otroctví a stal se důležitou osobností v boji za zrušení otroctví v USA.

⁸⁵ *The Journal of African American History*. [online]. [cit. 2012-12-30]. Dostupné z: <http://jaah.org/>

⁸⁶ John Sengstacke (1912 – 1997) byl afroamerický novinář, který pracoval pro prezidenta Franklina D. Roosevelta. Později pracoval i pro prezidenta Harryho Trumana. Jeho hlavní zásluhou byla činnost na desegraci americké armády.

bylo obchodní sdružení *Black Press* přejmenováno na *National Newspaper Publishers Association*, ve zkratce NNPA (Národní asociace vydavatelů novin).

Asociace NNPA v současnosti vydává přes 200 novinových titulů po celých Spojených státech a na Panenských ostrovech. Čtenářskou obec tvoří 15 milionů čtenářů.⁸⁷

5.1.1 Současný afroamerický tisk

V dnešní době existuje široká škála tištěných periodik, která jsou primárně určena černošské komunitě. Kromě klasických zábavních a lifestyleových periodik jde o periodika ekonomická určená především manažerům a podnikatelům, dále tisk s aktuální nabídkou práce, historické magazíny či hudební časopisy. Webové stránky *Allyoucanread.com*, jež zprostředkovávají informace o tisku z celého světa, nabízí přehled 10 nejúspěšnějších černošských periodik napříč různými oblastmi zájmu.

Ekonomický časopis *Black Enterprise* je určen především afroamerickým podnikatelům. Vychází měsíčně již od roku 1970 a každé jeho vydání zprostředkovává praktické poradenské informace pro začínající podnikatele, informace z oblasti obchodu či rady, jak efektivně hospodařit s penězi.⁸⁸

Pánský lifestyleový časopis *Black Men* vychází čtyřikrát do roka. Každé číslo nabízí profily a rozhovory s významnými černošskými osobnostmi nejen z oblasti showbusinessu. Časopis je obdobou známějšího časopisu *Playboy*, nechybí tedy ani bohatá nabídka fotografií krásných Afroameričanek.

Ebony je oblíbený společenský magazín, jež má přes 11 milionů čtenářů. Vychází jedenáctkrát do roka a je určen ženským i mužským čtenářům. Tématicky pokrývá širokou škálu oblastí od zábavy přes sport, historii a umění.

⁸⁷ WILSON, C.C. *Overview of the Past 182 Years of the Black Press*. [online]. [cit. 2013-01-30]. Dostupné z: <http://www.nnpa.org/about-us/black-press-history/>

⁸⁸ *Black Enterprise Wealth for Life*. [online]. [cit. 2013-01-30]. Dostupné z: <http://www.blackenterprise.com/about-us/>

Měsíčník *Essence* je dámský lifestylový časopis, který řeší otázky rodinných vztahů, partnerství, dětí, nechybí kosmetická a psychologická poradna, módní a společenská rubrika. Časopis vznikl již v roce 1970 a těší se velké oblibě. Vychází měsíčně v nákladu 1 050 000 výtisků.⁸⁹

Magazín *Heart & Soul* vychází šestkrát v roce a primárně je určen afroamerickým ženám, které se zajímají o zdravý životní styl, duševní a duchovní rovnováhu. Tématicky se magazín věnuje také oblasti financí, gastronomii, řeší i rodinné záležitosti.

Čtrnáctideník *Jet* patří k nejstarším magazínům současnosti, které se věnují afroamerické problematice. Byl založen v roce 1951 podnikatelem Johnem H. Johnsonem. Zábavnou formou přináší důvěryhodné informace z oblasti vzdělávání, náboženství, zábavního průmyslu a sportu. Magazín má přes 7 milionů čtenářů. Kromě tištěné podoby vychází také v elektronické podobě na webových stránkách JETmag.com.⁹⁰

Zakladatelkou lifestylového časopisu *Sister 2 Sister* je Jamie Foster Brownová, která bývá s oblibou nazývána „Barbarou Waltersovou tisku”.⁹¹ Je stoprocentním vlastníkem a vydavatelem magazínu a patří k nejvýraznějším ženským osobnostem afroamerické společenské žurnalistiky. Magazín *Sister 2 Sister* vznikl v roce 1988, vychází jedenkrát v měsíci a jako klasický lifestylový časopis pro ženy nabízí rozhovory se společensky významnými osobnostmi, rubriku zdravého životního stylu, gastronomie, bydlení a další ženská témata.⁹²

XXX Magazine zastupuje hudebně orientované magazíny určené především mladším čtenářům a vyznavačům hip-hopové kultury. Časopis vychází šestkrát ročně a věnuje se všem aspektům hip-hopové kultury. Zaměřuje se na novinky z oblasti hudby, rozhovory, portréty významných hip hopových představitelů, styl, sport i politiku.

⁸⁹ *About Essence Communications Inc.* [online]. [cit. 2013-01-30]. Dostupné z: <http://www.essence.com/about/>

⁹⁰ *About Jet.* [online]. [cit. 2013-01-20]. Dostupné z: <http://jetmag.com/>

⁹¹ Barbara Waltersová (nar. 1929) je americká novinářka, spisovatelka a mediálně známá osobnost. Moderovala několik televizních pořadů, například *Today*. V současnosti působí v ABC News.

⁹² *About us.* [online]. [cit. 2013-01-20]. Dostupné z: <http://s2smagazine.com/category/about-us/>

Časopis *American Legacy Magazine*, jež vychází čtyřikrát do roka, je oslavou afroamerické historie a kultury. Jeho články jsou věnované výhradně historii, kultuře a dědictví afroamerické komunity a poskytují jasný a přehledný obraz americké historie. Je kvalitním zdrojem historických informací pro středoškolské studenty. Časopis v roce 1995 založil Rodney J. Reynolds.

Čtvrtletník *African American Golfer's Digest* zastupuje sportovní tematiku. Věnuje se golfu a veškerým tématům s ním spojeným. Nechybí tedy rozhovory s významnými černošskými golfisty, začínajícími talenty ani novinky v oblasti golfového vybavení a příslušenství. Zakladatelkou a vydavatelkou magazínu je Debet Cooková. Magazín vznikl v roce 2003 s cílem poskytovat černým příznivcům golfu tipy, novinky a aktuální informace týkající se tohoto sportu. Časopis vychází čtvrtletně na základě předplatného a je na území USA jediným tištěným formátem svého druhu. V současnosti má 80 tisíc odběratelů po celých Spojených státech a poskytuje aktuální informace o golfových utkáních i společenských setkáních pořádaných afroamerickou komunitou.⁹³

5.2 Hudební průmysl

Afroamerický hudební průmysl v sobě skrývá mnoho hudebních žánrů od jazzu a bluesu přes gospel, soul až po současné hudební styly jako jsou funk, rhythm & blues a hip hop. Kořeny těchto žánrů jsou v hudebních formách, jež vznikly v dobách otroctví. Některé moderní žánry se vyvinuly na přelomu 19. a 20. století, kdy se mísily ryze černošské žánry spolu s žánry evropskými. Ve 20. století pak tyto hudební formy hluboce ovlivnily vývoj hudby. Bez nadsázky lze říci, že afro-americký hudební průmysl v současnosti zastává stěžejní pozici v oblasti hudby nejen na území USA, ale po celém světě.

První krůčky v prosazování afroamerické hudby na mainstreamové scéně započal muzikál *Cesta do Coontownu* (A Trip to Coontown) afroamerických autorů Boba Colea

⁹³ AOCs – *People to Watch*. [online]. [cit. 2013-01-30]. Dostupné z: <http://www.africanamericangolfersdigest.com/founder.html>

a Billyho Johnsona, když byl v roce 1898 představen na Broadwayi. Další důležitou událostí bylo založení *Drura Opera Company*, jejíž zakladatel Theodore Drury s oblibou obsazoval do muzikálů produkovaných jeho společností afroamerické zpěváky, a to jak do sboru, tak do hlavních rolí. Neméně podstatným krokem pak byla v roce 1901 první černošská nahrávka Berta Williamse a George Walkera. První černošská jazzová opera *Treemonisha* měla premiéru v roce 1911.

Ve 20. letech minulého století, kdy v rámci Harlemské renesance obecně vzrostl zájem o afroamerickou kulturu, se velké oblibě těšily hudební žánry jazz a blues. Nejznámějšími průkopníky, kteří se výrazně zasloužili o vzrůst obliby těchto žánrů, byli Louis Armstrong, Duke Ellington či Fletcher Henderson.

Další důležitý moment v prosazování Afroameričanů na americké hudební scéně nastal, když v roce 1930 Newyorská filharmonie poprvé hrála *Afro-American Symphony*, první symfonii z pera černošského autora Williama Granta Stilla. O čtyři roky později pak Filadelfský orchestr nacvičil *Negro Folk Symphony* od černého skladatele Williama Dawsona.

Zajímavou skutečností je, že ve čtyřicátých letech minulého století se velké oblibě těšily cover verze afroamerických hitů a běžně se dostávaly na přední místa hitparád. Jejich původní autoři a interpreti však na místa hlavních hudebních žebříčků nedosáhli. Ve stejném období se jazz začal formovat do více instrumentální podoby, na čemž měli zásluhu výrazné jazzové osobnosti jako Miles Davis, Ornette Coleman nebo Charlie Parker.⁹⁴

V následující dekádě na hudební scéně dominoval rokenrol. V afroamerické komunitě se velké oblibě těšil rokenrolový styl „rockabilly“, jehož významnými protagonisty byli kupříkladu Louis Jordan, Chuck Berry, Wynonie Harris nebo Bo Diddley.

V padesátých letech se kromě představitelů stylu rockabilly proslavil Ray Charles, který ve svých hudebních začátcích vystupoval s country skupinou *Florida Playboys*,

⁹⁴ *All about Jazz*. [online]. [cit. 2013-01-30]. Dostupné z: <http://www.samedaymusic.com/library-allabout-jazz>

složenou z bílých hudebníků. Později založil vlastní kapelu *Maxim Trio*. První skutečně velký hit přišel v roce 1955 pod názvem *I Got a Woman*, který odstartoval Charlesovu úspěšnou kariéru. Mezi nejslavnější Charlesovy hity patří například *Georgia On My Mind*,; *Night Time Is The Right Time* či *I Can't Stop Loving You*. Ray Charles je řazen k nejúspěšnějším afroamerickým umělcům 20. století. Kromě soulu se věnoval bluesu, popu i jazzu. Během své hudební kariéry získal 12 ocenění Grammy.⁹⁵

K nejvýraznějším osobnostem soulové hudby šedesátých let patřil James Brown. Jeho vystoupení byla plná tanečních pohybů a kreací, což mnoho jiných zpěváků hojně napodobovalo. Brown svou hudební kariéru započal již ve čtyřicátých letech, kdy zpíval především s gospelovými soubory. Kromě zpěvu se věnoval hře na varhany a bicí. Se svou hudební skupinou *Famous Flames* nahrál řadu hitů, z nichž největší je *Say it Loud, I'm Black and I'm Proud* (Řekni to nahlas: Jsem černý a jsem na to pyšný) z roku 1968.⁹⁶

Přibližně ve stejné době, která s érou hippies přinesla uvolnění i překonání rasových bariér, se na hudební scéně objevil Jimi Hendrix, černošský kytarista a skladatel. Úspěšnou kariéru započal svým přesunem do Evropy, kde se, především v Anglii, těšil velké popularitě. Svým excentrickým odíváním, vystupováním a zcela ojedinělou technikou hraní na kytaru na sebe poutal pozornost a velkou měrou tak přispěl k hippie atmosféře šedesátých let. Jimi Hendrix dosáhl světového úspěchu, když v roce 1967 zapůsobil na publikum i hudební kritiky během vystoupení na hudebním festivalu Monterey Pop. Po tomto vystoupení byl Hendrix vyhlášen časopisem *Melody Maker* nejlepším popovým hudebníkem roku 1967. O dva roky později již byl hlavní hvězdou proslulého festivalu Woodstock. Bohužel, kariéru Jimiho Hendrixe v roce 1970 ukončila tragická smrt. Bylo mu pouhých 27 let.⁹⁷

⁹⁵ KUBÍČEK, P. *Ray Charles* [online]. © 2001-2013 [cit. 2013-03-02]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/tvurce/39018-ray-charles/>

⁹⁶ STEWART, J. C. *1001 Things Everyone Should Know about African American History*, 1st ed. New York: Broadway Books, 1996. s. 297 - 298. ISBN 978-0-385-48576-0.

⁹⁷ *James Marshall Hendrix*. [online]. [cit. 2013-01-30]. Dostupné z: <http://www.jimihendrix.com/us/jimi>

5.2.1 Motown Records

Na konci padesátých let, přesněji v roce 1959, založil Berry Gordy s kapitálem pouhých 800 dolarů hudební vydavatelství Motown Records. Během několika let se z vydavatelství stal vysoce úspěšný podnik, v jehož produkci vznikly nejúspěšnější hudební hity všech dob. Motown se stal kulturní ikonou a důležitým mezníkem v prosazení Afroameričanů nejen na americké hudební scéně, ale také v postupném odbourávání rasových bariér tolik zakořeněných v americké společnosti.

Ve své nejklassičtější éře šedesátých let patřili hudebníci z Motown Records k nejvýraznějším a nejpopulárnějším umělcům. Zvuk hitů Motown byl vysoce charakteristickou směsicí jazzu, gospelu, popu, nezaměnitelného rytmu a samozřejmě výrazných vokálů. Mezi lety 1961 – 1971 se celkem 163 hitů z dílny Motown dostalo do Top 20 hitparády a 28 z nich obsadilo první příčku. Koncem šedesátých let se pod křídly Motown proslavili Gladys Knight and the Pips, Jr. Walker & the All-Stars, duo Marvin Gaye a Tammi Terrell a bezpochyby nejznámější Jackson 5 (později přejmenovaní na The Jacksons), kteří pravidelně obsazovali první místa amerických hitparád. V roce 1969 se svým hitem *Cloud Nine* získalo hudební seskupení The Temptations (Obr.č.5) první hudební ocenění Grammy. Počátkem sedmdesátých let se pak prosadily politicky motivované hity jako *War* (Válka) Edwina Starra nebo album *What's Going On* od Marvinu Gaye, které bylo v roce 1971 oceněno jako nejúspěšnější soulové album všech dob. Stevie Wonder, Lionel Ritchie či Rick James byli hvězdami sedmdesátých i osmdesátých let.

V souvislosti se společností Motown je nutné zmínit také ženské trio Supremes, z kterého se později osamostatnila Diana Ross, aby započala velice úspěšnou sólovou kariéru. Diana Ross byla nejznámější a nejúspěšnější zpěvačkou Motown Records. V roce 1972 mimo jiné získala nominaci na Oscara pro ztvárnění zpěvačky Billie Holidayové ve filmu *Dáma zpívá blues*. Film vznikl v produkci dceřinné společnosti Motown Productions, kterou v roce 1968 rovněž založil Berry Gordy. Motown Productions se věnovala především produkci filmů a televizních seriálů, jejichž protagonisty byli hudebníci z Motown Records.

Roku 1982 se Gordy dohodl o prodeji Motown Records společností MCA a Boston Partners, čímž skončila éra nezávislého, ryze afroamerického hudebního vydavatelství.⁹⁸ Prodejem Motown Records ztratila černošská komunita pocit jistoty a zadostiučinění. Motown Records bylo totiž jediné černošské hudební vydavatelství se skutečně pevným základem, ekonomickou jistotou a šancí na úspěšnou budoucnost. Na trhu sice existovala řada dalších černošských vydavatelství, čekal je však nejistý osud. Solar Records odkoupilo vydavatelství Warner Bros Records, distribuce nahrávek Philadelphia International Records byla pod kontrolou CBS Records (rovněž známého pod názvem Columbia Records) a Sussex Records ukončilo své působení z ekonomických důvodů.⁹⁹

5.2.2 Music Television a fenomén Michael Jackson

První čistě hudební televizní kanál Music Television (ve zkratce MTV) vznikl v roce 1981 v New Yorku. Kanál se profiloval jako rockový a tudíž převážně bělošský. Pouze Tina Turner, Prince, Joan Armatradingová a skupina Bus Boys žánrově splňovali kritéria MTV. Ostatní černí hudebníci byli zcela opomíjeni. MTV se dostávalo stále většího zájmu ze strany tisku, novinářů i samotných černých hudebníků. Nebylo tedy s podivem, že opomíjení černých hudebníků se stalo předmětem kritiky. Tehdejší umělecká ředitelka MTV, Afroameričanka Carolyn Bakerová stála před otázkou, proč vlastně musí být jediná hudební televizní stanice žánrově úzce profilovaná, jestliže to u Afroameričanů způsobuje pocit opomíjení a nespravedlnosti. Argumentace, že ani žánrově rockové rozhlasové hudební stanice nemají ve svém repertoáru černošské hudebníky, nemohla být dostačující. Existovala totiž široká škála rozhlasových stanic, kde černí našli své uplatnění. Televizní hudební kanál však byl pouze a jen jeden. Kritici tedy zastávali názor, že je povinností MTV propagovat také černošskou hudbu a uvádět tak diváky v reálný obraz americké hudební scény.

⁹⁸ *The Story of Motown Records*. [online]. [cit. 2013-02-02]. Dostupné z: <http://classic.motown.com/history/>

⁹⁹ STREET, S.RBG. *Major Record Companies Manipulated Control of Black Music*. [online]. [cit. 2013-02-02]. Dostupné z: <http://www.zimbio.com/Rap+Music/articles/315/Major+Record+Companies+Manipulated+Control>

Psal se rok 1982, když Michael Jackson vydal u Epic Records své druhé sólové album *Thriller*. Po úspěšném, prvním albu *Off the Wall*, jehož prodej přesáhl osm milionů kopií, bylo pravděpodobné, že nové album se rovněž setká s úspěchem. Sázkou na jistotu byl výběr režisérů pro natočení videoklipů k singlům *Bille Jean* a *Beat It*.¹⁰⁰ Nelehkým úkolem Epic Records a managementu Michaela Jacksona bylo prosadit tyto klipy do MTV. Jako první byl dokončen videoklip k písni *Bille Jean*. Když byl předložen programovým šéfům MTV, Robertu Pittmanovi a Les Garlandovi, nejprve se zdráhali klip akceptovat. Na jedné straně stylově píseň neodpovídala konceptu MTV, na druhé straně byl klip jako takový velmi poutavý, moderní i nadčasový a svým zpracováním převyšoval všechny dosavadní videoklipy. To byl také důvod proč se nakonec rozhodli klip do vysílání zařadit. Po pár týdnech bylo jasné, že šlo o správné rozhodnutí. Klip se záhy dostal do žebříčku Top 10 a následně obsadil první příčku.

Druhý videoklip k písni *Beat It* byl vydán o několik týdnů později. Jeho zpracování bylo ve své době naprosto průlomové. Ať už šlo o děj, kostýmy i taneční choreografii, odborná i laická veřejnost byla doslova ohromena. Napříč celými Spojenými státy se oba klipy staly „trháky“.¹⁰¹ Album *Thriller* se stalo nejprodávanějším hudebním albem světa (110 mil. prodaných desek) a ani dnes, 31 let po jeho vydání, nebyl tento rekord překonán. Bez nadsázky lze říci, že Michael Jackson svou tvorbou změnil směr, kterým se MTV ubírala, a otevřel prostor dalším černošským hudebníkům.

V druhé polovině osmdesátých let v žánrech pop a R&B na MTV dominovali afroameričtí hudebníci. Ze zpěvaček to byly zejména Janet Jackson, Whitney Houston či Tina Turner, ze zpěváků pak zmíněný Michael Jackson, Prince nebo Lionel Richie. Ve stejné době se také začal prosazovat hip-hop a v roce 1988 byl do programu začleněn ryze hip-hopový pořad *Yo! MTV Raps*, který byl vysílán dalších sedm let.

Přestože tvorba afroamerických hudebníků již byla zcela přirozenou součástí programu MTV a je tomu tak dodnes, v roce 2006 čelila stanice nařčení z rasismu, když zveřejnila

¹⁰⁰ Režie klipu *Billie Jean* se ujal mladý britský režisér Steve Barron, který mimo jiné režíroval videoklipy Roda Stewarta či skupiny Human League. Videoklip k písni *Beat It* režíroval americký filmový režisér Bob Giraldi.

¹⁰¹ McGRATH, T. *MTV: The Making of a Revolution.*, 1st ed. Philadelphia: Running Press Book Publishers, 1996. s. 100 - 101. ISBN 1-56138-703-7.

komiks, ve kterém byly afroamerické ženy zobrazeny jako kálející fenky na vodítku. Christina Normanová¹⁰², prezidentka MTV, sama afroamerického původu, musela vysvětlovat, že šlo pouze o parodii na počin rappera Snoop Dogga, který si na jistou společenskou událost přivedl dvě černé dívky na vodítku a vykonávaly jeho rozkazy. Přestože pro afroamerické aktivisty bylo toto vysvětlení nepřijatelné, museli uznat, že spíše než o rasismus jde velký o nedostatek citu. Pokud by byla stanice skutečně rasistická, těžko by v jejím čele mohla stát Afroameričanka.¹⁰³

5.2.3 Kultura hip-hopu

Kořeny hip-hopu sahají do raných sedmdesátých let minulého století. Styl se rozvíjel v městských černošských ghettech a první zmínky o něm jsou spojovány s newyorských Bronxem a Los Angeles. Za zakladatele tohoto žánru je považován jamajský Dj Kool Herc, který v roce 1967 natrvalo přesídlil do New Yorku. V jeho tvorbě se mísil jamajský zpěv, který lze charakterizovat jako improvizovaný přednes veršů v nelineárním rytmu, zvaném *rap*. Tento rytmus se stal základem pro první hip-hopové nahrávky.

První známou hip-hopovou nahrávkou je *Rappers Delight* (Raperovo potěšení) od dnes již neexistující Sugar Hill Gang. Nahrávka se setkala s velkým zájmem, o čemž svědčí počet prodaných singlů přesahující dva miliony kusů. Dalšími důležitými interprety, jež formovali podobu hip-hopové kultury byli slavní Run D.M.C.. Nejen hudební tvorbou, ale také svým stylem oblékání vtiskli hip-hopu image, která se masově rozšířila a lze říci, že v mírných obměnách pokračuje dodnes. Run D.M.C. proslavilo oblečení značky Adidas a masivní zlaté řetězy (Obr.č.6). Tato módní vlna výrazně pomohla mnoha oděvním firmám, z nichž některé fungují dodnes (např. již zmíněný Adidas, Nike, Kangol a další).

¹⁰² Christina Normanová působila jako prezidentka MTV v letech 2005 - 2008

¹⁰³ NITTLE, N.K. *MTV and Black Music: A Rocky History*. [online]. [cit. 2013-02-02]. Dostupné z: <http://racerelations.about.com/od/hollywood/a/MTVsRaceRelatedGrowingPains.htm>

Hip-hop vznikl jako hudební styl ulice a je velmi oblíbeným prostředkem pouličních gangů, prostřednictvím kterého vyjadřují své názory, postoje či sociální nespokojenost.¹⁰⁴ Zlatou érou hip-hopu byla devadesátá léta minulého století, kdy se velké popularity těšili již zmínění Run DMC, Public Enemy, Snap, Eric B. & Rakim, Big Dady Kane či dívčí uskupení Salt-N-Pepa. Koncem devadesátých let již měl hip-hop pevné postavení na poli mainstreamové hudby a jeho obliba rostla po celém světě. Později v této dekádě se prosadili především interpreti ze západního pobřeží USA, představující tzv. gangsta rap – Public Enemy, Snoop Dogg, Ice Cube, Dr. Dre, Wu-Tang Clan či Tupac, kteří ve svých rýmech poukazovali především na sociální, rasová a politická témata. Kontroverzní rapper Tupac zaujímal v afroamerické hip-hopové komunitě důležité postavení. Jeho význam pak ještě více umocnila tragická smrt, když byl 9. března 1997 spolu s rapperem Notorious Big zastřelen neznámým útočníkem. Album *Life After Death* vyšlo jen několik týdnů po Tupacově smrti a stalo se jedním z nejprodávanějších hip-hopových alb všech dob.

Gangsta rap, který je charakteristický drsným až vulgárním projevem, se na jedné straně stal značně populárním a oblíbeným nejen u samotných černých, na druhé straně se stal terčem kritiky pro svou podporu násilí, používání vulgarismů a ponižujících pojmenování pro ženy. Nelson George¹⁰⁵ to vysvětluje slovy: „Říká se, že afroamerická kultura je nejprodávanější patologií na světě.“ Onu patologii je možné interpretovat následujícím způsobem: zatímco zastánci gangsta rapu vysvětlují, že jde o hudební formu vycházející z prostředí nižší sociální vrstvy Afroameričanů, jeho kritici naopak argumentují, že jde o degradaci žánru, díky naprostému nepochopení ze strany zástupců bílých fanoušků gangsta rapu.¹⁰⁶

¹⁰⁴ NEOADDIX. *Historie hip-hopové kultury a hudby*. [online]. [cit. 2013-02-02]. Dostupné z: <http://www.hiphopstage.cz/clanky/historie-hip-hopove-kultury-a-hudby-cast-prvni/>

¹⁰⁵ Nelson George je významný afroamerický spisovatel, novinář a hudební a kulturní kritik.

¹⁰⁶ GOFFMAN, E. *From the Blues to Hip Hop: How Africa and American Music Changed U.S. Culture and Moved the World*. [online]. [cit. 2013-02-02]. Dostupné z: <http://www.csa.com/discoveryguides/aamusic/review.pdf>

5.2.4 Afroamerický hudební průmysl současnosti

V devadesátých letech se kromě hip-hopu těšil velké oblibě hudební žánr rhythm and blues, známější spíše pod zkratkou R&B. Jeho kořeny jsou v soulu, jazzu a gospelu. Nejtypičtějším představiteli tohoto žánru byla v devadesátých letech dívčí uskupení Destiny's Child, TLC či En Vogue. Současná podoba R&B je značně komercializovaná a nese výrazné prvky mainstreamového popu.

Přelom 20. a 21. století se nesl v duchu stále vyšší komercializace afroamerické hudební produkce. K současným nejvýraznějším představitelům R&B patří Usher, Beyoncé či Kelly Rowland. K nejúspěšnějším současným hudebníkům v oblasti hip-hopu pak patří Jay-Z, Puff Diddy, Kanye West, 50 CENT či Wyclef Jean.

Přestože ještě před několika desítkami let byla černošská hudba vnímána jako okrajový žánr pro nižší sociální vrstvy, v současnosti tvoří nejvyšší podíl v produkci hudebním průmyslu Spojených států a výrazně ovlivňuje hudební trendy na celém světě.¹⁰⁷

5.3 Afroameričané ve filmovém a televizním průmyslu

V dobách vzniku amerického filmu, kdy byli Afroameričané považováni za druhořadé občany, byly i jejich filmové role spíše druhořadé. Většinou se jednalo o role služek či pomocného personálu, které jen dokreslovaly zažitá stereotypy o černošském obyvatelstvu.

5.3.1 Důležité mezníky afroamerické filmografie

Již v roce 1916 založili bratři George a Noble Johnsonovi *The Lincoln Motion Picture*, první ryze afroamerické filmové studio, které produkovalo tzv. „race movies“ určené

¹⁰⁷ PAUL, C. *Top 10 Influential African American Musicians Today*. [online]. © 1996-2013 [cit. 2013-02-02]. Dostupné z: http://www.starpulse.com/news/Claudine_Paul/2011/02/25/top_10_influential_african_american_mu

pro afroamerické publikum. V témže roce byl natočen prvním film *The Realization of a Negro's Ambition* (v překl. Naplnění černošských ambicí). Šlo o dobrodružnou komedii, ve které čerstvý absolvent Tuskegee institutu opustí rodinu, aby našel práci na ropných polích. Pro svou barvu pleti je však odmítnut. Následně zachrání bílou dívku, která je shodou šťastných okolností dcerou majitele naftařské společnosti. Ten mladému inženýrovi nabídne práci ve svém týmu. Příběh má šťastný konec, neboť mladý muž zjistí, že na pozemcích jeho rodiny jsou ropné zdroje a stane se z něj velice bohatý muž.

V obdobném duchu se nesou i další filmy z produkce The Lincoln Motion Picture Studio za dobu své existence, mezi lety 1916 – 1921, vyprodukovalo celkem pět filmů, přičemž dva filmy byly ilustrované a tři hrané. Původní představa bratrů Johnsonových byla, že filmy budou určeny širšímu publiku, většinou však jejich promítání probíhalo v kostelech, ve školách a divadlech určených pouze afroamerickému obecenstvu. Právě kvůli nedostatku širšího publika bylo studio nuceno po šesti letech ukončit svou činnost.¹⁰⁸

Prvním afroamerickým producentem, scénáristou, režisérem a hercem v jedné osobě, který měl tu možnost točit filmy určené do kin, byl kabaretiér Bert Williams. V dobách rasové segeagace a ponižování černých dosáhl Williams důležitého postavení a zastával jednu z klíčových pozic na broadwayské scéně, čímž přispěl k odstranění rasových předsudků a bariér. Spolu s černošským kolegou Georgem Walkerem tvořili velice úspěšné komediální duo pořádali oblíbená estrádní i muzikálová představení.¹⁰⁹

Přestože Lincoln Motion Picture drží prvenství ve tvorbě afroamerických filmů, za prvního skutečně úspěšného afroamerického filmového tvůrce je považován Oscar Devereaux Micheaux. Micheaux je autorem mnoha filmů jak němých tak mluvených. Je prvním afroamerickým autorem celovečerního filmu, a to filmu *The Homesteader* (Hospodář) z roku 1919. Další jeho film *Within Our Gates* (Mezi našimi bránami)

¹⁰⁸ BIRCHARD, R.S. *Lincoln Motion Picture Company (1916-1921)*. [online]. [cit.2013-01-10]. Dostupné z: <http://www.hollywoodheritage.org/newsarchive/summer01/birchard.html>

¹⁰⁹ *Bert Williams, 1874-1922 [biography]*. [online]. [2013-02-10]. Dostupné z: <http://lweb2.loc.gov/diglib/ahas/loc.natlib.ahas.200038860/default.html>

z roku 1920 je reakcí na rasistický film *The Birth of a Nation* (Zrození národa) od D.W.Griffitha, opěvovaný především členy a příznivci Ku Klux klanu, kteří s oblibou vykreslovali černošské obyvatelstvo jako primitivní a živočišné. Film *Within Our Gates* se snaží vnést jiný, reálnější pohled na problematiku života Afroameričanů.¹¹⁰

Hattie McDaniel, coby první afroamerická herečka, získala v roce 1940 ocenění Academy Awards za vedlejší roli *Mammy* ve filmu *Jih proti Severu* (*Gone With the Wind*). Byla tak prvním Afroameričanem, který se jako host zúčastnil slavnostního udílení Oscarů. Ironií však je, že seděla na úplném konci sálu, u segregovaného stolu.

McDaniel byla často kritizována černošskými aktivisty pro role, které ztvárňovala. Její role byly značně determinující a vykreslovaly černošské obyvatelstvo jako nenáročné a spokojené v podřízených pozicích, sloužících bílým. Svou práci McDaniel obhajovala slovy: „Proč bych si měla stěžovat, že vydělávám 7 tisíc dolarů týdně hraním pokojských? Pokud bych to nedělala, vydělávala bych sedm dolarů týdně právě jako pokojská“¹¹¹

Další důležitý posun nastal v roce 1942, když herečka, zpěvačka a tanečnice Lena Horne podepsala s přední filmovou společností MGM smlouvu o dlouhodobé spolupráci.

Dorothy Dandridge byla první afroamerickou herečkou nominovanou na Oscara za titulní roli ve filmu *Carmen Rose* v roce 1955.¹¹² Tato herečka byla rovněž držitelkou kuriózního prvenství, když se ve filmu *Island in the Sky* (Ostrov v nebi) z roku 1957 políbila s bílým hereckým kolegou Johnem Justinem. Z dnešního pohledu můžeme takové prvenství vnímat jako úsměvné, ve své době však znamenalo důležitý krok v odbourávání rasových tabu.

¹¹⁰ *Biography for Oscar Micheaux*. [online]. [2013-02-10]. Dostupné z: <http://www.imdb.com/name/nm0584778/bio>

¹¹¹ „Why should I complain about making \$7,000 a week playing a maid? If I didn't, I'd be making \$7 a week being one.“ In: LEWIS, A. *Celebrating Hattie McDaniel, first African-American to win Oscar*. [online]. [2013-02-10]. Dostupné z: http://www.progressive.org/media_883mplewis

¹¹² *History of African-Americans in film*. [online]. [2013-02-10]. Dostupné z: <http://www.today.com/id/34246559/site/todayshow/ns/today-entertainment/t/history-african-americans-film/#.UTjrPTclf3X>

Prvním afroamerickým filmovým umělcem, který získal Oscara za hlavní roli, se stal v roce 1964 Sydney Poitier za roli ve filmu *Lillies in the Fields* (Lilie v poli). Za stejnou roli získal Poitier i Zlatý glóbus a zařadil se tak mezi hollywoodské hvězdy první kategorie.

Dá se říci, že integrace afroamerických tvůrců do filmu byla velmi pozvolná, ale každý úspěch znamenal krok k jejich dnes již úplné integraci do amerického filmového průmyslu. V sedmdesátých letech už byl podíl černošských tvůrců a herců značný. Počátkem osmdesátých let pak komik Eddie Murphy získal další prvenství, když v roce 1982 inkasoval milion dolarů za hlavní roli ve filmu *48 hodin*. Šlo v celé historii filmu o doposud nejvyšší herecký honorář za filmový debut.¹¹³

V současném hollywoodském filmovém průmyslu působí široká škála velice úspěšných a žádaných afroamerických herců. Starší generaci zastupuje například Morgan Freeman. Střední generaci pak Will Smith, Samuel Lee Jackson či Eddie Murphy. Z ženských protagonistek patří mezi nejznámější Whoopi Goldberg či Halle Berry.

5.3.2 Shelton Jackson „Spike“ Lee

Shelton Jackson Lee, všeobecně známý jako Spike Lee, patří k nejdůležitějším a nejvýraznějším osobnostem současné afroamerické kinematografie. Coby čerstvý absolvent filmové fakulty natočil v roce 1986 nízkorozpočtový snímek *She's Gotta Have It* (Ona to musí mít), který zpracovával takřka „na koleni“. Snímek se sotva vešel do rozpočtu 175 tisíc dolarů, ale setkal se s velkým ohlasem a vydělal 7 milionů dolarů. Díky tomuto úspěchu pak mohl Lee založit vlastní produkční společnost *40 Acres & Mule Filmworks*. Již v roce 1989 získal Lee nominaci na Oscara za svůj třetí film *Do the Right Thing* (Jednej správně).

Filmy Spikea Lee jsou velice charakteristické a často mapují problematiku života Afroameričanů. Pokud si některého herce oblíbí, pak s ním rád spolupracuje

¹¹³ *History of African-Americans in film*. [online]. [2013-02-10]. Dostupné z: <http://www.today.com/id/34246559/site/todayshow/ns/today-entertainment/t/history-african-americans-film/#.UTjrPTcIf3X>

i na dalších filmech. Denzel Washington si tak v roce 1992 zahrál Malcolma X ve stejnojmenném biografickém filmu *Malcolm X*, za který byl nominován na Oscara. V roce 1998 hrál hlavní roli ve snímku *He Got Game* a v roce 2006 ve filmu *Inside Man* (Spojenec).

Spike Lee je rovněž talentovaný dokumentarista. Jeho první dokument *4 Little Girls* (4 malá děvčátka), jež dokumentuje tragédii, kdy při výbuchu bomby v baptistickém kostele zahynuly čtyři malé dívky, byl nominován na Oscara. Biografický dokument o vůdci Černých panterů *A Huey P. Newton Story* získal ocenění Peabody Awards.¹¹⁴ Cenami Emmy byly ohodnoceny jeho dva další dokumenty: *When the Levees Broke: A Requiem in Four Acts* (Hurikán Katrina: rekviem o čtyřech dějstvích) v roce 2005 a *If God Is Willing and da Creek Don't Rise* v roce 2010.¹¹⁵

5.3.3 Žánr stand-up komedie

Žánr *Stand-Up Comedy*, který je v Čechách nový a nepříliš rozšířený, má v USA dlouhodobou tradici sahající až do 19. století. Existuje zde velká škála nadaných i méně talentovaných stand-up komiků napříč všemi etnickými skupinami. Z řad Afroameričanů pochází několik nadaných komiků, kteří se v žánru stand-up řadí mezi absolutní špičku. Černošská komedie má svá charakteristická specifika, mimo jiné vycházející z tradic rodinného života. Je typické, že černošští komici baví publikum historkami z rodiny a seznamují je tak zprostředkovaně se svými rodinnými příslušníky. Často také zmiňují svou barvu pleti, na kterou jsou patřičně hrdí.

K průkopníkům afroamerické stand-up komedie patří Richard Pryor a Dick Gregory. Oba komici vyrůstali v době přísné rasové segregace a působit začali v době Hnutí za občanská práva. Tyto faktory se odrazily na tématech, kterým se při svých vystoupeních věnovali. Pryorův i Gregoryho projev byl přísný, nekompromisní

¹¹⁴ Peabody Awards je americké ocenění pro záslužnou službu veřejnosti v oblasti televizního a rozhlasového vysílání. Udělováno je od roku 1941.

¹¹⁵ *Biography for Spike Lee*. [online]. [2013-02-10]. Dostupné z: <http://www.imdb.com/name/nm0000490/bio>

a tématicky zaměřený na problematiku života Afroameričanů. Pryor navíc dokázal mistrně vytvářet vtipné příběhy se situací, které samy o sobě nejsou vůbec vtipné.¹¹⁶

Bill Cosby, v Čechách známý z rodinného sitcomu *The Cosby Show*, patřil v šedesátých a sedmdesátých letech 20. století k největším hvězdám stand-up komedie. Cosbyho projev byl přesným opakem Pryora a Gregoryho. Zásadně se nevěnoval rasovým otázkám a jeho vystoupení byla charakteristická umírněným projevem bez ostrých slov. Cosby vystupoval, jakoby ani žádné rasové rozdíly či problémy neexistovaly. V raných šedesátých letech, kdy začal vystupovat v klubech na Greenwich Village, se jeho vystoupení okrajově dotýkala i rasové otázky, záhy však tento směr opustil. Bill Cosby byl prvním Afroameričanem, který měl svůj vlastní televizní seriál. Šlo o detektivní seriál *I Spy* vysílaný v letech 1965 – 1968 na NBC.¹¹⁷

Ke střední generaci afroamerických představitelů stand-up komedie patří Eddie Murphy, Chris Rock, Dave Chapelle, Cedric „The Entertainer“ či Martin Lawrence. Nejmladší generaci černošských stand-up komiků pak reprezentuje Kevin Heart, v současnosti velká herecká a komediální hvězda, inkasující za svá stand-up turné milionové honoráře.

5.3.4 American Black Film Festival

American Black Film Festival (původního názvu Acaulplco Black Film Festival byl nahrazen v roce 2002) je nezávislý filmový festival zaměřený na krátké dokumentární filmy afroamerických tvůrců. Festival je pořádán každoročně od roku 1997 v Miami. Od svého vzniku představil již přes šest set filmů. Zakladatelé festivalu Jeff Friday, Byron E. Lewis a Warrington Hudlin založili festival s cílem přiblížit lidem, především pak etnickým menšinám, zákulisní dění Hollywoodu a pomoci mladým tvůrcům snáze

¹¹⁶ ZOGLIN, R. *Comedy at the Edge*, 1st ed. New York: Bloomsbury USA, 2008. s. 100 - 101. ISBN-10: 1-58234-624-0.

¹¹⁷ Tamtéž s. 43.

proniknout do světa hollywoodského filmu. Festival má pevně vybudované renomé a každoročně přiláká přibližně pět tisíc umělců, producentů i filmových fanoušků.¹¹⁸

5.3.5 Oprah Winfrey

Samostatnou kapitolu mediálně známých osobností amerického showbusinessu tvoří Oprah Winfrey. Přestože pochází z velmi skromných poměrů, dokázala se svou inteligencí, pílí a empatií dostat až na pozici nejlépe placené Afroameričanky všech dob. Známa je především díky svému televiznímu pořadu *The Oprah Show*, který byl s úspěchem vysílán od roku 1986 až do roku 2011. Pořad byl vysílán na 120 televizních kanálech po celém světě a již po prvním roce vydělal 125 milionů dolarů. Winfrey záhy založila vlastní produkční společnost Harpo Productions a stala se majitelkou autorských práv pořadu. V současnosti má nový pořad na své vlastní televizní stanici *Oprah Winfrey Network*. Její pořady patří žánrově do kategorie talk-show. Winfrey dokáže klást otázky takovým způsobem, že i uzavřenější osobnosti otevřeně hovoří o ryze osobních tématech. Ve svém pořadu nepůsobí pouze jako „zповědník“, ale otevřeně hovoří i o svých životních traumatech a radostech.

Winfrey je vysoce respektovanou osobou i díky své filantropické činnosti. *Life magazine* ji vyhlásil nejvlivnější ženou své generace. V roce 2005 byla jmenována magazínem *Business Week* největší afroamerickou filantropkou v historii USA. Její charitativní program *Oprah's Angel Network* již věnoval 51 milionů dolarů do různých charitativních akcí, včetně vzdělávacího programu pro dívky v Jižní Africe či obětem hurikánu Katrina.¹¹⁹

¹¹⁸ *Festival Overview*. [online]. © 2012-2013 [2013-02-10]. Dostupné z: <http://abff.com/festival/about/festival-overview.php>

¹¹⁹ *Oprah Winfrey Biography*. [online]. © 2012-2013 [2013-02-10]. Dostupné z: <http://www.biography.com/people/oprah-winfrey-9534419?>

6 SOUČASNÉ POSTAVENÍ AFROAMERIČANŮ V USA

Přestože od šedesátých let došlo k velké proměně etnického složení obyvatelstva Spojených států, i dnes tvoří Afroameričané nejpočetnější rasovou menšinu. Sčítání lidu v roce 2000 ukázalo, že od roku 1950 se počet afroamerického obyvatelstva zdvojnásobil z 15 milionů na 34,7 milionů, což činí 12,3 procenta celkové populace (Graf č. 1) Během 19. a 20. století došlo k velkému posunu ve vnímání afroamerické komunity z hlediska většinové bílé společnosti. Díky boji za svá práva dosáhli Afroameričané de facto stejných možností, jaké mají bílí. Výrazně se také rozšířila černošská střední a vyšší střední sociální třída.¹²⁰

6.1 Ekonomický a sociální status

Hovoříme-li o společenské střední třídě, pak je důležité říci, že černošská střední třída tvoří v rámci Spojených států samostatnou specifickou kapitolu. Obecně se dá říci, že do kategorie střední třídy řadíme vysokoškolsky vzdělané obyvatelstvo, pracující na kvalifikovaných pozicích, s průměrným a nadprůměrným příjmem. Černošskou střední třída tvoří jen malá vrstva obyvatel, která čelí neustálé hrozně propadu. Děti z afroamerických rodin střední a vyšší střední třídy zažívají generační pokles příjmů. Taková skutečnost je v rozporu s obecně zažitou představou, že každá další generace se bude mít lépe než generace předchozí. Praxe však ukazuje, že pouze 31% dětí z afroamerických rodin střední třídy má v dospělosti vyšší příjmy než jejich rodiče. V případě dětí z bělošských rodin střední třídy je toto číslo 68%.¹²¹

Výzkumy ukazují, že rozdíly mezi možnostmi na trhu práce jsou pro Afroameričany v určitých oblastech stále propastné (Graf.č. 2). Míra nezaměstnanosti Afroameričanů je o 14% vyšší než u bílých Američanů. Materiální bohatství Afroameričanů je

¹²⁰ HEIDEKING, J. a CH. MAUCH. *Dějiny USA*, 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2012. s. 422. ISBN 978-80-247-2894-0.

¹²¹ ISAACS, J.B. In: HARRIS A.L. *The Economic and Educational State of Black Americans in the 21st Century: Should We be Optimistic or Concerned?* [online]. © 2010 [2013-03-10]. Dostupné z: <http://www.princeton.edu/~angelh/Website/Studies/Article%208%20%28Rev%20of%20Blk%20Pol%20Econ%20%2710%29.pdf>

v celkovém měřítku výrazně nižší než materiální bohatství bílých. V polovině devadesátých let 20. století disponovala průměrná afroamerická domácnost pouze čtvrtinovým majetkem průměrné bílé americké domácnosti. Z výsledků průzkumů afroamerické organizace *National Urban League* je zřejmé, že průměrné materiální bohatství Afroameričanů mezi lety 2005 – 2009 kleslo o více než polovinu a nadále klesá. Z hlediska samotných příjmů a financí vykazovala průměrná afroamerická domácnost o 85 až 90 procent nižší příjmy než průměrná bělošská domácnost. Zajímavým zjištěním je skutečnost, že i v případě srovnatelných příjmů je materiální bohatství afroamerické domácnosti výrazně nižší ve srovnání s domácností bělošskou.

Rozdíly v materiálním bohatství jsou vysvětlovány historickými příčinami. V době, kdy byli Afroameričané osvobozeni z otroctví, nedisponovali absolutně žádným majetkem. Minimální příjmy jim znemožňovaly vytvořit si majetek a nadále ho rozšiřovat tak, jak to bylo umožněno bílým. Pro Afroameričany bylo komplikované koupit si byt či dům nejen kvůli nedostatku financí, ale také kvůli diskriminačním praktikám na realitním trhu. Díky vládním regulím v třicátých a čtyřicátých letech minulého století byly výrazně sníženy ceny nemovitostí. Zároveň stát poskytoval na bydlení půjčky s nízkým úrokem. Programy na podporu bydlení však nebyly určeny Afroameričanům. Afroameričané totiž měli teoretickou možnost půjčky pouze na bydlení v černošských a smíšených čtvrtích, které ovšem patřily do kategorie vysokého rizika z hlediska schopnosti splácení a tudíž byly programem nepodporované. Současné rozdíly v materiálním zázemí jsou dle této teorie dány historickým dědictvím, které na afroamerickou společnost dopadá doposud.

Mladí Afroameričané jsou stále nedostatečně reprezentováni na vysokých školách a univerzitách. Mnozí z nich vidí svou cestu za společenským úspěchem, bohatstvím a prestiží ve sportovní kariéře. A mnoho jich také uspěje. Definují tak obraz oblíbených sportů jako je basketball, lehká atletika či box. 10 milionů Afroameričanů dnes stále patří do chudinské společenské třídy. Průzkumy z roku 2005 ukázaly, že dvě třetiny afroamerických dětí vyrůstají pouze s jedním rodičem. Afroameričané ve věkovém

rozmezí 15 až 44 let jsou vystaveni až osmkrát většímu riziku proti bílým, že budou zastřeleni. Podíl mladých afroamerických mužů ve věznicích je rovněž nadprůměrný.¹²²

Přes všechny zmíněné problémy je zřejmé, že ekonomická situace Afroameričanů se během 20. století výrazně změnila k lepšímu. Příjmy Afroameričanů rapidně stouply, rozdíl v možnostech vzdělávání takřka vymizely. Pokrok, kterého jsme v dnešní době svědky, je následkem obrovských sociálních změn, které se v průběhu 20. století udály.

6.2 Afroameričané v politice

Navzdory pohnuté historii černošské populace se v politice Spojených států objevují afroameričtí politici již od 18. století.¹²³ Až do 20. století se však jednalo jen o výjimečné případy. Hovoříme-li o vrcholné politice, pak počty Afroameričanů v ní byly až do nedávna mizivé.

6.2.1 Afroameričané v Kongresu Spojených států

Když se v roce 1870 Henry Revel stal senátorem za Mississippi a Joseph Rainey poslancem za Jižní Karolínu, zapsali se do historie Spojených států jako první černošští členové Kongresu Spojených států. Ironií osudu bylo, že stejná místa v Kongresu jen o desetiletí dříve zastávali jižanští otrokáři. Afroameričtí členové Kongresu sami sebe vždy považovali za zástupce černošské komunity jako takové, nikoliv pouze jako zástupce daného státu. Dá se říci, že George White za Severní Karolínu (1897–1901) a Robert Elliott za Jižní Karolínu (1871–1874) se stali vzorem pro své následovníky ve 20. století, jako byli poslanci Oscar De Priest za Illinois (1929–1935), Adam

¹²² HEIDEKING, J. a CH. MAUCH. *Dějiny USA*, 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2012. s. 422 - 423. ISBN 978-80-247-2894-0.

¹²³ Za zcela prvního afroamerického politika je považován Wentworth Cheswell, jež byl roku 1768 zvolen do zastupitelství v Novém Hampshiru. Svobodných Afroameričanů bylo tehdy jen nepatrné množství a nedisponovali volebním právem, Cheswell byl tedy naprostou výjimkou. Nutno však dodat, že Cheswell byl afroamerického původu jen z jedné čtvrtiny.

Clayton Powell, Jr., za stát New York (1945–1971) a Shirley Chisholmová¹²⁴ rovněž zastupující New York (1969–1983).

Černošskou komunitou respektovaný De Priest i jeho následovníci byli často vyhledáváni jednotlivci, kteří hledali odpovědi na otázky týkající se dlouho opomíjených potřeb černošské komunity. Pro Afroameričany bylo vždy nesmírně důležité, aby černošští političtí zástupci otevřeně hovořili o jejich potřebách a problémech. Kupříkladu Arthur W. Mitchell, který v roce 1934 vystřídal De Priesta na pozici poslance za demokraty státu Illinois se prosazování potřeb černošské komunity příliš nezabýval a byl za to značně kritizován.

Historie Afroameričanů v Kongresu je z hlediska překonávání předsudků a bariér často dělena do tří období: období průkopnické (1870 – 1901); období osvojování (1929 – 1970); a současné období plné integrace (1971 – současnost). Obdobné dělení je typické i pro integraci žen do politiky. Vzhledem k po staletí trvajícím společenskému vyloučení a segregaci, je pozice Afroameričanů poněkud složitější. Na počátku 20. století, kdy byl věnován prostor americkému experimentu samosprávy, byli Afroameričané z tohoto experimentu zcela systematicky a nemilosrdně vyloučeni. To zapříčinilo, že ve federální legislativě mezi lety 1901 až 1929 žádní Afroameričané nepůsobili.¹²⁵

Moderní období Afroameričanů v Kongresu Spojených států se datuje od roku 1971. 71 procent z celkového počtu afroamerických kongresmanů jich vstoupilo do Kongresu po roce 1970 (Graf č. 3). Velký nárůst počtu černošských představitelů v tomto období je dán dlouhodobým historickým procesem a také důležitými rozhodnutími, jako byl *Voting Rights Act* v roce 1965 a rozhodnutí Nejvyššího soudu, jež vydal legislativní opatření vyžadující vyšší počty reprezentantů pro černošské voliče.¹²⁶

¹²⁴ Shirley Chisholmová byla první Afroameričankou zvolenou do Kongresu Spojených států. V roce 1972 se také stala první ženou nominovanou za Demokratickou stranu do prezidentských voleb.

¹²⁵ *Black American in Congress: An Introduction*. [online]. [2013-03-10]. Dostupné z: <http://history.house.gov/Exhibitions-and-Publications/BAIC/Historical-Essays/Introduction/Introduction/>

¹²⁶ *Permanent Interests: The Expansion, Organization, and Rising Influence of African Americans in Congress, 1971–2007*. [online]. [2013-03-10]. Dostupné z: <http://history.house.gov/Exhibitions-and->

6.2.2 Afroameričané v Bílém domě

Historie Bílého domu je s Afroameričany spojena od pradávna. Afroameričané, kteří v Bílém domě pracovali ještě v dobách před Proklamací emancipace, byli téměř bezvýhradně otroci pracující jako služební, kočí, kuchaři, uklízečky či zahradníci.

Prvním afroamerickým úředníkem pracujícím pro Bílý dům se stal v roce 1955 E. Frederic Morrow, když ho prezident Eisenhower jmenoval výkonným úředníkem pro speciální projekty. V roce 1988 byl do pozice Nejvyššího předsedy Sboru náčelníků jmenován Colin Powell. V této funkci pak vedl americkou armádu ve válce v Zálivu. Za prezidentského působení George W. Bushe zaujímal Powell v letech 2001 – 2005 post ministra zahraničí. Stal se tak doposud nejvýše postaveným Afroameričanem ve vládě Spojených států. V následujícím období, mezi lety 2005 – 2009, ho na tomto postu vystřídala Condoleezza Riceová, která tak získala prvenství nejvýše postavené afroamerické političky.

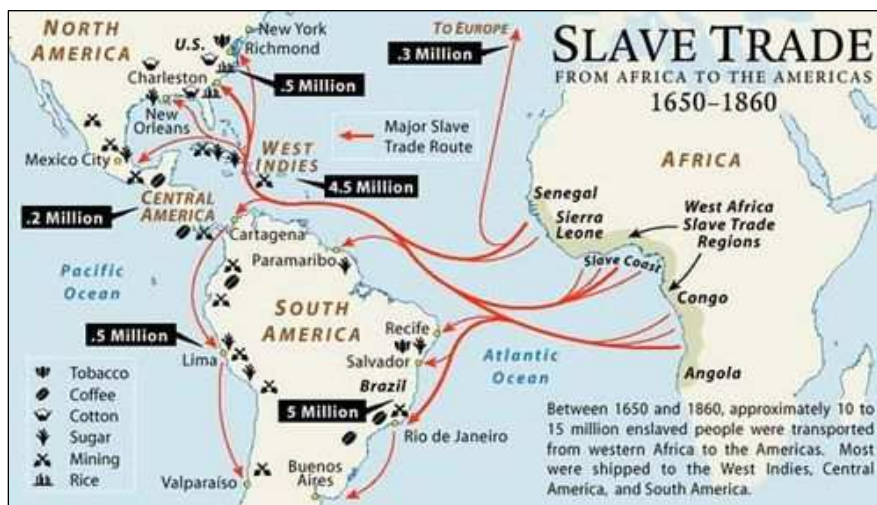
Největšího zadostiučinění se afroamerické komunitě dostalo s vítězstvím Baracka Obamy v prezidentských volbách v roce 2008, kdy zvítězil nad republikánským protikandidátem Johnem McCainem. Obama se tak 20. ledna 2009 stal historicky prvním americkým prezidentem afroamerického původu. Svou prezidentskou funkci znovu obhájil při prezidentských volbách v listopadu 2012, když zvítězil nad Mittem Romneym.

Pro mnoho Afroameričanů se Obama stal symbolem nových nadějí na zlepšení jejich ekonomické a sociální situace. Různé průzkumy však ukazují, že poměry chudých Afroameričanů mají spíše sestupnou tendenci a skutečnost, že v čele USA stojí afroamerický prezident jejich životy příliš neovlivní. Přesto i nadále převážná většina Afroameričanů vkládá do Obamy a jeho administrativy velké naděje. O tom svědčí fakt, že ze strany Afroameričanů získal Obama vyšší počet hlasů než v roce 2008. Dle průzkumů celých 96 procent voličů černošské populace směřovalo svůj hlas právě Obamovi. Většina z nich však nevolila Obamu kvůli rozsáhlé předvolební kampani, ale z čistého přesvědčení. I proto, že do něj Afroameričané vkládají tolik nadějí, by se měl Obama více zabývat problematikou černošské populace.

„Obama by se měl více věnovat otázkám Afroameričanů – nikoliv proto, že je černý, ale proto, že černošská populace nejvíce trpí. Černošská populace má plné právo vyjadřovat své nároky vůči Obamovi – nikoliv proto, že je černá, ale proto, že Obama získal procentuálně výrazně více hlasů právě od Afroameričanů, než od kterékoliv jiné skupiny obyvatel. Jako každý prezident by měl být pod neustálým tlakem, aby vyzdvihoval a řešil otázku rasové nespravedlnosti do popředí. A jestliže nebudou tento tlak činit černí, nikdo jiný to za ně neudělá.“¹²⁷

¹²⁷ *„Obama should do more for black people - not because he is black but because black people are the citizens suffering most. Black people have every right to make demands on Obama - not because they're black but because they gave him a greater percentage of their votes than any other group, and he owes his presidency to them. Like any president, he should be constantly pressured to put the issue of racial injustice front and centre and if black people aren't going to apply that pressure then nobody else will.“* In: ROSS, R. A MOORE, A. *How African-Americans Shaped the Reelection of Barack Obama and What Happens Next.* [online]. [2013-02-10]. Dostupné z: http://www.huffingtonpost.com/rick-ross/black-voters-obama-2012_b_2086538.html

Obrázek 1: Mapka obchodu s otroky, znázorňuje období mezi lety 1650 – 1860

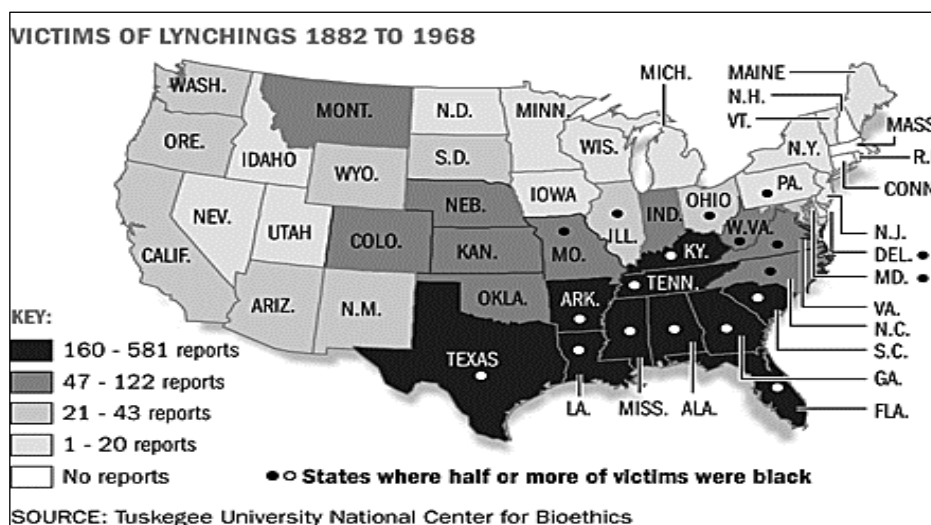
Zdroj: *Slave Trade From Africa to the Americas*. [online]. [cit. 2013-02-10]. Dostupné z: <http://www.slaverysite.com/Body/maps.htm#map5>

Obrázek 2: Mapka „podzemní“ dráhy vyznačující trasy, kterými otroci prchali za svobodu

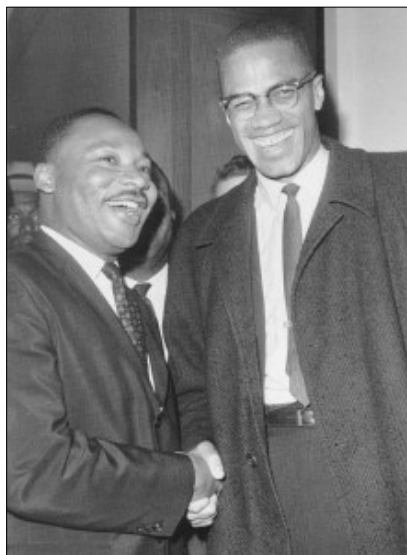
Zdroj: *Slavery And The Underground Railroad*. [online]. [cit. 2013-02-10]. Dostupné z: <http://scottforer.blogspot.cz/2012/04/slavery-and-underground-railroad.html>

Obrázek 3: Mapka výskytu lynčování v jednotlivých státech USA, vyznačuje také počty zaznamenaných případů

Zdroj: *Lynching in the United States*. [online]. [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: <http://filipsagnoli.files.wordpress.com/2010/09/lynching-map.gif>

Obrázek 4: Martin Luther King (vlevo) a Malcolm X, březen 1964

Zdroj: *Malcolm X and Martin Luther King: The Motive Force of Change in America*. [online]. [2013-03-10]. Dostupné z: <http://kwanzaaguide.com/2010/05/malcolm-x-and-martin-luther-king-the-motive-force-of-change-in-america/>

Obrázek 5:: Hudební skupina *The Temptations*

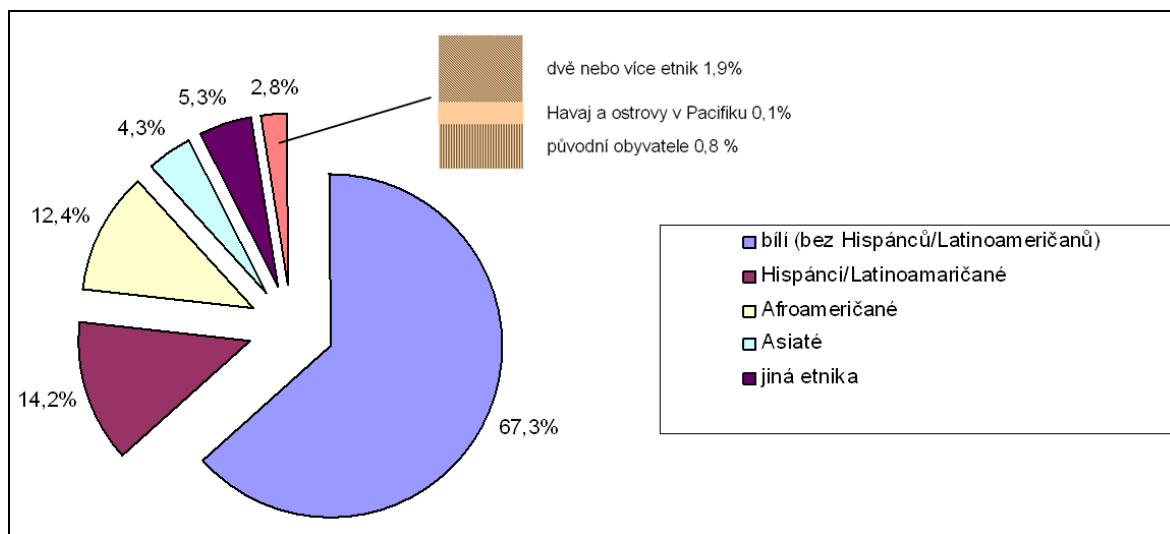
Zdroj: *The Temptations*. [online]. [2013-03-12]. Dostupné z: <http://www.last.fm/music/The+Temptations/+images/278874>

Obrázek 6: Hip -hopová skupina *Run DMC*

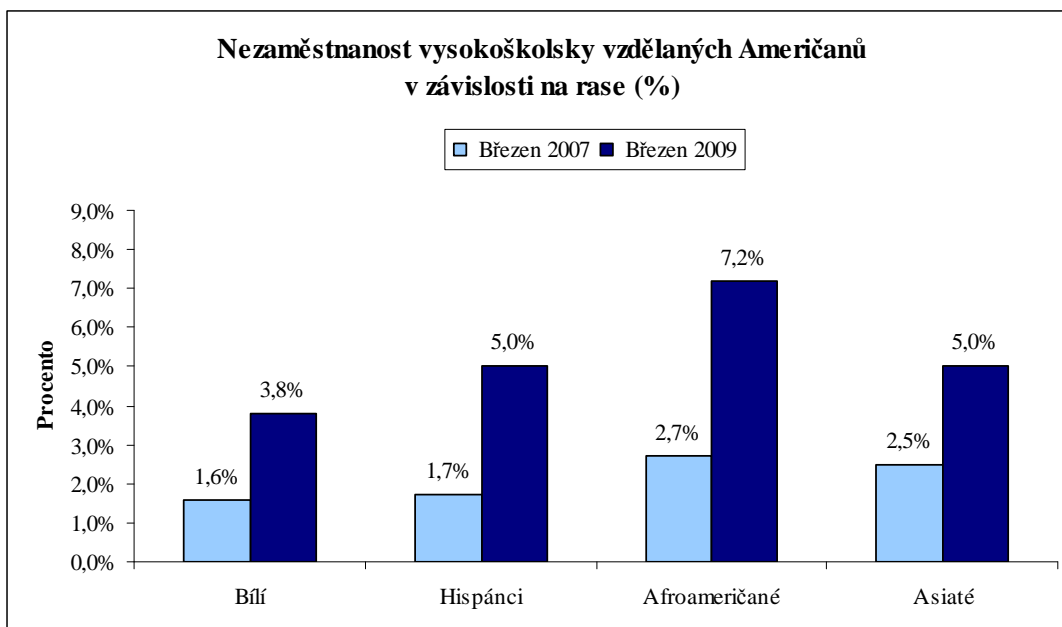
Zdroj: *Run DMC*. [online]. [2013-03-12]. Dostupné z: <http://live.drjays.com/wp-content/uploads/2010/02/run-dmc-paris.jpg>

Graf č. 1: Etnické složení amerického obyvatelstva (2004)

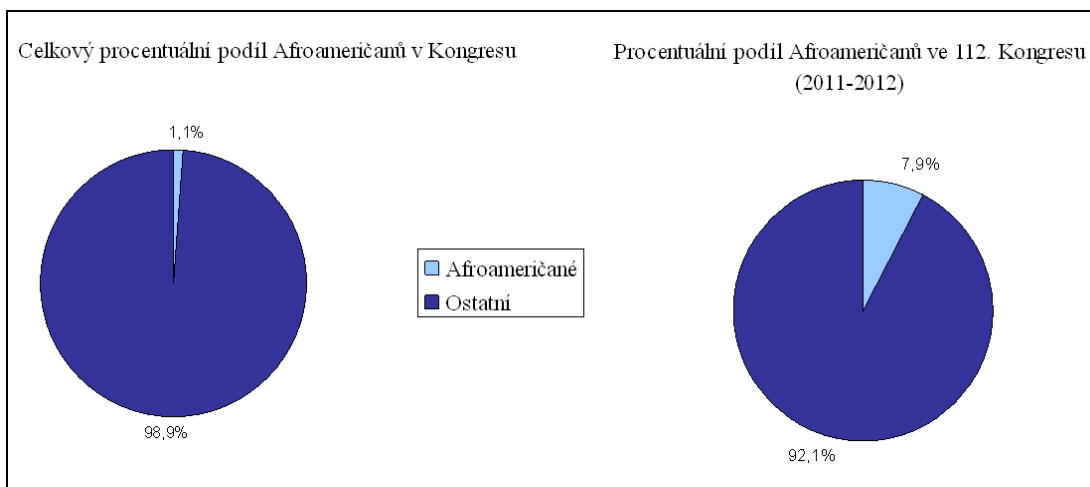
Zdroj: HEIDEKING, J. a CH. MAUCH. *Dějiny USA*. 1. vyd. Příbram: Grada Publishing, 2012. s.424
ISBN 978-80-247-2894-0.

Graf č. 3: Ukazatel rostoucí nezaměstnanosti, srovnání údajů z let 2007 a 2009

Zdroj: *African American Statistics* [online]. [cit. 2013-03-10]. Dostupné z:
<http://www.grabstats.com/statcategorymain.aspx?StatCatID=20&SubCatID=202>

Graf č. 3: Procentuální zastoupení Afroameričanů v Kongresu Spojených států

Zdroj: *African American Members of the United States Congress: 1870 – 2012*. [online].
[cit. 2013-03-10]. Dostupné z: <http://www.fas.org/sgp/crs/misc/RL30378.pdf>

ZÁVĚR

Spojené státy americké jsou mnohými z nás považovány za vzor demokracie, zemi svobody a neomezených možností. Historie však ukázala, že privilegium svobody a bezbřehých možností je poněkud zkreslující. Vezmeme-li v potaz kolonizaci amerického kontinentu, systematické vyhlazení původního indiánského obyvatelstva, násilné zotročení afrického obyvatelstva a po generace pěstovanou nadřazenost bílé rasy, pak dospějeme k závěru, že historie Spojených států je založena na krutém potlačování lidských práv, jehož následky jsou pociťovány dodnes.

Diplomová práce *Vývoj afroamerické kultury se zaměřením na 20. století* podrobně studuje historické události, jež postupně vedly k odbourávání rasových předsudků a bariér. Na českém trhu je poněkud omezené množství aktuálních knih s danou tematikou. Mnoho českých knih zabývajících se afroamerickou populací, bylo vydáno před rokem 1989 a odráží se v nich zkreslený, tendenční pohled. Americký trh však nabízí nepřehledný výběr literatury a internetových zdrojů, zabývajících se historií afroamerické komunity. Většina těchto pramenů se věnuje jen vymezeným oblastem či obdobím historie. Práce tak čerpá z různých zdrojů, které dává do souvislostí.

Z diplomové práce vyplývá fakt, že k zrovnoprávnění Afroameričanů vedly dva důležité aspekty. Na jedné straně to byla vytrvalost a intenzivní touha Afroameričanů po důstojném životě, stejných možnostech a právech, jakých se dostává bílé populaci. Na straně druhé by sami Afroameričané nezmohli nic, pokud by ze strany bílých chyběla spolupráce a podpora. V dobách silících sporů mezi otrokářským Jihem a industriálním Severem to byl Abraham Lincoln, kdo začal veřejně prosazovat otázku zrušení otroctví. A byl to John F. Kennedy, kdo v roce 1963 předložil Kongresu návrh zákona zakazujícího rasovou diskriminaci ve veřejných institucích a opravňující ministerstvo spravedlnosti k zasahování proti segregačním praktikám. Veřejně také podporoval M. L. Kinga a podpořil „pochod na Washington“. Ze strany bílých osobností šlo nejen o pohnutky filantropické, ale především politické. Stav striktního rozdělení společnosti na bílou a „barevnou“ byl dlouhodobě neudržitelný jak z hlediska lidských práv, tak z pohledu zahraniční politiky a mezinárodních vztahů.

Člověk neznalý tématu, by mohl nabýt dojmu, že v současné době rasová problematika ve Spojených státech takřka neexistuje. Takto zkreslený dojem jen utvrzují úspěchy Afroameričanů v kulturním průmyslu, ve sportu a v neposlední řadě skutečnost, že světově nejvlivnějším politikem je Barack Obama, první americký prezident černošského původu.

Otrokářský systém však formoval nejen samotné Afroameričany, ale celou americkou společnost a vzájemné vztahy mezi bělošskou a černošskou populací. Afroameričané tak dodnes pociťují důsledky po staletí násilného držení na nejnižších příčkách společenského žebříčku. Po zrušení rasové segregace a zavedení rovných volebních práv dostali Afroameričané teoreticky stejné možnosti jako bílí. Velká část z nich však nových možností nevyužila. Stále existuje početná afroamerická chudinská sociální třída, vysoká kriminalita a nezaměstnanost. Stav, v jakém se dnešní afroamerická společnost nachází, je jen důsledkem staletí trvajících otroctví a následné segregaci. Takové křivdy nelze odstranit během krátkého období. Přestože rasismus jako takový z mysli mnoha lidí nikdy nevyumizí, moderní americká společnost se snaží různými prostředky chyby minulosti napravit. Bude však trvat ještě několik generací než bude zřejmé, zda směr, kterým se současná americká společnost ubírá, je směr správný.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

HALAMÍČKOVÁ, M. *Racial Segregation in the U.S.A., 1896 – 1954*. Zlín, 2011. Bakalářská práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta humanitních studií, Ústav anglistiky a amerikanistiky. Vedoucí bakalářské práce: Gregory Jason Bell.

HEIDEKING, J. a CH. MAUCH. *Dějiny USA*. 1. vyd. Příbram: Grada Publishing, 2012. ISBN 978-80-247-2894-0.

HRUBEC, M.. a kol. *Martin Luther King proti nespravedlnosti*. 1.vyd. Praha, Filosofia , 2010. ISBN 978-80-7007-334-6.

MACLEANOVÁ, N. *Pod maskou ušlechtilosti; Ku Klux Klan po První světové válce*, 1. vyd. Brno: BB/art, 2007. ISBN 978-80-7381-105-1.

Seznam použitých zahraničních zdrojů

HINE, W., D. CLARK HINE a S. HARROLD. *African Americans: A Concise History. Volume 1: To 1877*. 1. vyd. Upper Saddle River, New Jersey: Pearson Education, Inc., 2004. ISBN 0-13-192585-7

MARABLE, M. *Living Black History*. 1st ed. New York: Basic Civitas Books, 2006. ISBN 978-0-465-04395-8.

McGRATH, T. *MTV: The Making of a Revolution.*, 1st ed. Philadelphia: Running Press Book Publishers, 1996. ISBN 1-56138-703-7.

STEWART, J.C. *1001 Things Everyone Should Know about African American History*, 1st ed. New York: Broadway Books, 1996. ISBN 978-0-385-48576-0.

WOODWARD, Vann C. *The Strange Career of Jim Crow*, 4th ed. New York: Oxford University Press, 2002. ISBN 0-19-514690-5.

ZOGLIN, R. *Comedy at the Edge*, 1st ed. New York: Bloomsbury USA, 2008. ISBN-10: 1-58234-624-0.

Seznam použitých internetových zdrojů

1964 Civil Rights Act. [online]. [cit. 2012-12-30]. Dostupné z: http://www.historylearningsite.co.uk/1964_civil_rights_act.htm

African American Statistics [online]. [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: <http://www.grabstats.com/statcategorymain.aspx?StatCatID=20&SubCatID=202>

Aug 28, 1955: The death of Emmett Till. [online]. © 1996-2013 [cit. 2013-01-09]. Dostupné z: <http://www.history.com/this-day-in-history/the-death-of-emmett-till>

Black Americans in Congress: An Introduction. [online]. [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: <http://history.house.gov/Exhibitions-and-Publications/BAIC/Historical-Essays/Introduction/Introduction/>

Black Codes. [online]. [cit. 2012-02-15]. Dostupné z: <http://www.history.com/topics/black-codes>

The Black Panthers. [online]. © 2000 - 2013 [cit. 2013-01-16]. Dostupné z: http://www.historylearningsite.co.uk/black_panthers.html

Civil Rights Movement. [online]. © 1996-2013 [cit. 2013-01-09]. Dostupné z: <http://www.history.com/topics/civil-rights-movement>

Great Migration. [online]. © 1996-2013 [cit. 2011-11-04]. Dostupné z: <http://www.history.com/topics/great-migration>

Harriet Beecher Stowe. [online]. © 1996-2013. [cit. 2011-11-04]. Dostupné z: <http://www.history.com/topics/harriet-beecher-stowe>

HARRIS A.L. *The Economic and Educational State of Black Americans in the 21st Century: Should We be Optimistic or Concerned?* [online]. © 2010 [2013-03-10]. Dostupné z: [http://www.princeton.edu/~angelh/Website/Studies/Article_8_\(Rev_of_Black_Pol_Econ_'10\).pdf](http://www.princeton.edu/~angelh/Website/Studies/Article_8_(Rev_of_Black_Pol_Econ_'10).pdf)

The Journal of African American History. [online]. [cit. 2012-12-30]. Dostupné z: <http://jaah.org/>

KELLY, M. *Bleeding Kansas.* [online]. [cit. 2012-12-30]. Dostupné z: [http://americanhistory.About.com/od/beforethewar/g/bleedingkansas.htm](http://americanhistory.about.com/od/beforethewar/g/bleedingkansas.htm)

Ku Klux Klan. [online]. © 1996-2013 [cit. 2012-11-11]. Dostupné z: www.history.com/topics/ku-klux-klan

Little Rock Nine. [online]. © 2013 [cit. 2013-01-16]. Dostupné z: <http://www.encyclopediaofarkansas.net/encyclopedia/entry-detail.aspx?entryID=723>

Lynching. [online]. [cit. 2012-12-30]. Dostupné z: <http://www.spartacus.schoolnet.co.uk/USALynching.htm>

Malcolm X. [online]. [cit. 2012-03-10]. Dostupné z: <http://www.history.com/topics/malcolm-x>

Malcolm X and Martin Luther King: The Motive Force of Change in America. [online]. [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: <http://kwanzaaguide.com/2010/05/malcolm-x-and-martin-luther-king-the-motive-force-of-change-in-america/>

Martin Luther King. [online]. [cit. 2013-02-10]. Dostupné z: <http://www.spartacus.School.net.co.uk/USAkingML.htm>

NAACP: 100 Years of History. [online]. © 2009 - 2013 [cit. 2012-12-30]. Dostupné z: <http://www.naacp.org/pages/naacp-history>

Permanent Interests: The Expansion, Organization, and Rising Influence of African Americans in Congress, 1971–2007. [online]. [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: <http://history.house.gov/Exhibitions-and-Publications/BAIC/Historical-Essays/Permanent-Interest/Introduction/>

Plessy VsFerguson.com. [online]. [cit. 2012-12-27]. Dostupné z: <http://plessyvvsferguson.com/>

PRICE, M. *Baton Rouge Bus Boycott Background*. [online]. [cit. 2013-01-30]. Dostupné z: <http://www.spartacus.schoolnet.co.uk/USAkingML.html>

ROSS, R. A MOORE, A. *How African-Americans Shaped the Reelection of Barack Obama and What Happens Next*. [online]. [2013-02-10]. Dostupné z: http://www.huffingtonpost.com/rick-ross/black-voters-obama-2012_b_2086538.html

Slavery in America. [online]. © 1996-2013 [cit. 2013-03-01]. Dostupné z: <http://www.history.com/topics/slavery>

Slave Trade From Africa to the Americas. [online]. [2013-02-10]. Dostupné z: <http://www.slaverysite.com/Body/maps.htm#map5>

Southern Christian Leadership Conference. [online]. [cit. 2012-12-30]. Dostupné z: http://www.historylearningsite.co.uk/southern_christian_leadership_co.htm

SAGE, H.J. *The Progressive Era: The Great Age of Reform*. [online]. © 2010 [cit. 2012-12-30]. Dostupné z: <http://www.academicamerican.com/progressive/topics/progressive.html>

Underground Railroad. [online]. © 1996-2013 [cit. 2012-12-27]. Dostupné z: <http://www.history.com/topics/underground-railroad>

U.S. Supreme Court; Plessy v. Ferguson, 163 U.S. 537 (1896) [online]. [cit. 2012-12-27]. Dostupné z: <http://caselaw.lp.findlaw.com/cgi-bin/getcase.pl?court=us&vol=163&invol=537>

U.S. Supreme Court; Guinn v. U.S., 238 U.S. 347 (1915). [online]. [cit. 2013-01-05]. Dostupné z: <http://caselaw.lp.findlaw.com/cgi-bin/getcase.pl?court=us&vol=238&invol=347>

WARD, M. L. *Wading Through the Stereotypes: Positive and Negative Associations Between Media Use and Black Adolescents' Conceptions of Self*. [online]. [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: <http://www.angelfire.com/planet/coun507b/WARD.pdf>

West's Encyclopedia of American Law. [online]. [cit. 2012-12-20]. Dostupné z: <http://legal-dictionary.thefreedictionary.com/Fugitive+Slave+Act+of+1850>

WILSON, C.C. *Overview of the Past 182 Years of the Black Press*. [online]. [cit. 2012-12-30]. Dostupné z: <http://www.nnpa.org/about-us/black-press-history/>

SEZNAM OBRÁZKŮ A GRAFŮ

Seznam obrázků

Obrázek 1: Mapka obchodu s otroky

Obrázek 2: Mapka „podzemní“ dráhy znázorňující trasy, kterými otroci prchali za svobodu

Obrázek 3: Mapka výskytu lynčování v jednotlivých státech USA, vyznačuje

Obrázek 4: Martin Luther King (vlevo) a Malcolm X zachyceni při svém jediném setkání, v březnu 1964

Obrázek 5: Hudební skupina The Temptations

Obrázek 6: Hip-hopová skupina Run DMC

Seznam grafů

Graf 1: Etnické složení amerického obyvatelstva (2004)

Graf 2: Ukazatel rostoucí nezaměstnanosti, srovnání údajů z let 2007 a 2009

Graf 3: Procentuální zastoupení Afroameričanů v Kongresu Spojených států

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A – Martin Luther King, životopis	I
Příloha B – Malcolm X, životopis.....	IV
Příloha C – „Mám sen“ - nejslavnější proslov M. L. Kinga.....	VI

PŘÍLOHY

Příloha A – Martin Luther King, životopis

Martin Luther King se narodil 15. ledna 1929 v Atlantě, státě Georgii. Byl jedním ze tří dětí baptistického reverenda Martina Luthera Kinga seniora a Alerty Williams Kingové. Měl starší sestru Willie Christine (nar. 1927) a mladšího bratra Alfréda Daniela (1930-1969). V roce 1948 úspěšně dokončil studia na Morehouse College. Následně získal doktorát (PhD.) z teologie na Bostonské univerzitě. Mezi lety 1957 a 1967 obdržel řadu čestných doktorátů z univerzit po celém světě.

Během studií teologického semináře v Pensylvánii absolvoval přednášku o nenásilné občanské neposlušnosti založené na učení Mahatma Gándhího, která byla s úspěchem praktikována v Indii při boji proti britské nadvládě. Bezprostředně poté se věnoval studiu Gándhího knih a dospěl k závěru, že podobný postup by měla aplikovat aframerická komunita při prosazování svých práv. King se rovněž nechal inspirovat Henrym Davidem Thoreau a jeho teorií nenásilného odporu při snaze o sociální změny.

Po sňatku s Corettou Scottovou začal King působit jako baptistický pastor v kostele *Dexter Avenue Baptist Church* v Montgomery, státě Alabama. Do povědomí širší veřejnosti se King dostal po případu zatčení Rosy Parksové, když odmítla bílému pasažérovi uvolnit sedadlo v autobuse. King se stal vůdčí osobností organizace protestu, který skončil úspěchem černých a byl jedním z prvních impulsů vedoucích ke zrušení segregovaného systému americké společnosti. Přestože byl protest úspěšný, nutno dodat, že King v této době čelil silnému tlaku ze strany bílých zastánců segregace a život jeho rodiny byl neustále pod hrozbou útoku.

V rámci boje za občanská práva King pořádal přednášky napříč celou zemí a inspiroval další Afroameričany aktivně se zapojit do Hnutí za občanská práva. Na základě jeho činnosti vzniklo mnoho studentských hnutí, z nichž asi nejznámější je studentské hnutí *Freedom Riders*. Jeho členové pořádali demonstrační akce, díky

kterým byla během šesti měsíců zrušena rasová segregace ve dvaceti šesti jižanských městech.¹²⁸

Do povědomí široké veřejnosti se M. L. King dostal po případu zatčení Rosy Parksové a následného ročního bojkotu městské autobusové dopravy v Montgomery, jehož byl vůdcem.

Po úspěšném vyjednávání v montgomerském bojkotu byl Martin Luther King v lednu 1957 jmenován do čela organizace SCLC (Southern Christian Leadership Conference). Kampaň z roku 1963 za ukončení segregace ve veřejných jídelnách v Birminghamu (stát Alabama), byla oproti předchozím kampaním neúspěšná. King spolu s dalšími účastníky kampaně byl zatčen a na krátký čas uvězněn. V témže roce se zúčastnil důležitého pochodu na Washington, kde pronesl svůj nejslavnější projev *I Have a Dream* (Mám sen). O rok později, v roce 1964, King obdržel Nobelovu cenu míru za dosavadní nenásilné úsilí v boji za lidská práva.

3. dubna 1967 King při jednom ze svých veřejných proslovů vyslovil nesouhlas s válkou ve Vietnamu. Carey McWilliams, vydavatel časopisu *The Nation* a vůdce Sociální strany, vyzval po tomto proslovu Kinga, aby se jakožto kandidát Sociální strany zúčastnil prezidentských voleb v roce 1968. Ten však nabídku nepřijal.

Na jaře roku 1968 informoval Kinga duchovní, James Lawson, že ve městě Memphis vypukla stávka zaměstnanců Městských technických služeb. Zaměstnanci tvořili z 90 % Afroameričané. Práce byla špatně placená a vybavení, které měli k dispozici, bylo zastaralé a nebezpečné. Když při obsluze popelářského vozu zemřeli Echole Cole a Robert Walker, technické služby neposkytly pozůstalým obou mužů jakékoliv odškodnění. King se rozhodl přerušit svůj dosavadní program a vydal se do Memphisu podpořit stávkující zaměstnance. Při svém pobytu v Memphisu byl 4. dubna 1964 zastřelen. Reakcí na Kingovo zabití byly nepokoje ve 125 městech USA, při nichž bylo

¹²⁸ *Martin Luther King*. [online]. [2013-02-10]. Dostupné z: <http://www.spartacus.schoolnet.co.uk/USAKingML.htm>

zabito 46 lidí. O dva měsíce později byl na londýnském letišti zatčen James Earl Ray, který byl obviněn z vraždy M. L. Kinga a odsouzen k 99 letům za mřížemi.¹²⁹

King byl in memoriam vyznamenán Prezidentskou medailí svobody (Presidential Medal of Freedom) a Zlatou medailí Kongresu (Congressional Gold Medal). V roce 1986 byl 15. leden, jeho den narození, vyhlášen národním svátkem Spojených států.

¹²⁹ *Martin Luther King*. [online]. [2013-02-10]. Dostupné z: <http://www.spartacus.schoolnet.co.uk/USAKingML.htm>

Příloha B – Malcolm X, životopis

Malcolm X se narodil 19. května 1925 ve městě Omaha, v Nebrasce, jako Malcolm Little. Po výhrůžkách, kterým jeho otec, baptistický kněz Marcus Garvey, čelil ze strany Ku klux klanu, se rodina přestěhovala do Lansingu, v Michiganu. Malcolmův otec byl nalezen mrtev na kolejišti s rozdrčenou hlavou a rukama svázanýma za zády. Přesto byla jeho smrt vyhodnocena jako sebevražda a tak se na rodinu nevztahovalo žádné odškodnění. Malcolmova matka se psychicky zhroutila a z následků traumatu se nikdy nevzpamatovala. Malý Malcolm se tak záhy ocitl v dětském domově. Když vyrostl, vydal se na pochybnou dráhu zločinu. V jednadvaceti letech byl odsouzen za drobné krádeže. Ve vězení se setkal s Elijah Muhammadem, vůdcem *Národa islámu*, známého také jako *Černí Muslimové*, který Malcolma zásadně ovlivnil v jeho dalším životě. Muhammad hlásal, že bílý muž je ztělesněním ďábla a černí nemohou svůj život s tímto ďáblem sdílet. Malcolm se zbavil svého příjmení Little a nahradil ho písmenem X. Písmeno X mělo značit ukradenou identitu, jež byla dána ztotočenými předky.

Po šesti letech strávených ve vězení se stal vůdcem *Chrámu č. 7 v Harlemu* (Temple No. 7 in Harlem). Malcolmovy rasistické projevy plné nenávisti vůči bílým vyvolávaly na jedné straně obdiv zejména mladých Afroameričanů, na straně druhé vyvolávaly strach a nejistotu, především ze strany bílých. Postupem času však Malcolm X prozřel. Dospěl k závěru, že organizace Černých muslimů není zcela tím, za co ji doposud považoval. Elijah Muhammad nebyl ve svém konání upřímný a organizace byla prolezlá korupcí i na těch nejvyšších místech. Navíc ze strany Muhammada sílila žárlivost, neboť Malcolmova popularita byla tak velká, že ho obdivovala i vysoce respektovaná studentská organizace *Student Non-Violent Coordinating Committee* (Studentské nenásilné sdružení).

V prosinci 1963 pak Malcolm X ze sdružení Černých Muslimů vystoupil. O několik měsíců později se vydal do Meccy, kde se setkal s ortodoxními muslimy, kteří hlásali rovnost všech lidí bez ohledu na barvu pleti. Malcolm X opustil svůj dosavadní názor, že bílí lidé jsou ztělesněním zla a celkově velmi zmírnil své postoje. Do Spojených států se vrátil již jako El-Hajj Malik El-Shabazz. Jeho nově nabyté zkušenosti ho vedly k názoru, že jakýmkoli směrem mířený rasismus je zhoubou lidstva. V červnu 1964 založil sociálně orientovanou *Organizaci afroamerické jednoty* (Organization of Afro-

American Unity), na jejímž setkání, 21. února 1965, byl zastřelen. Vraždu měli na svědomí tři členové Černých Muslimů, kteří se nedokázali smířit s tím, že organizaci opustil a od její další činnosti se distancoval.¹³⁰

¹³⁰ *Malcolm X*. [online]. [cit. 2012-03-10]. Dostupné z: <http://www.history.com/topics/malcolm-x>

Příloha C – „Mám sen“ - nejslavnější proslov M. L. Kinga

Překlad projevu **Martina Luthera Kinga Jr.** ze dne 28. 8. 1963, Washington D.C., USA (přel. Olga Hradecká)

„Jsem šťastný, že tu s vámi dnes mohu být při tom, co bude v historii známo jako největší demonstrace za svobodu v dějinách našeho národa.

Před pěti sty let významný Američan, v jehož duchu zde dnes stojíme, podepsal Vyhlášení emancipace. Tento významný dekret přišel jako velké světlo naděje pro miliony černošských otroků, kteří byli uraženi zničujícím neprávím. Přišel dekret jako radostný rozbřesk, aby ukončil dlouhou noc jejich zajetí.

Ale o sto let později, černoši stále nejsou svobodní. O sto let déle a život černochoů je stále smutně ochromený okovy segregace (oddělování, izolování) a řetězy diskriminace. O sto let později černoši žijí jako osamělý ostrov chudoby vprostřed ohromného oceánu materiálního blahobytu. O sto let později černocho je stále oslaben v rozích americké společnosti a nachází se ve vyhnanství v jeho vlastní zemi. A tak jsme sem dnes přišli s naléhavostí poukázat na tyto ostudné podmínky.

V jiném smyslu přišli jsme do našeho hlavního města přeplatit šek. Když architekti naší republiky psali ta nádherná slova Konstituce a Deklarace nezávislosti, podepisovali dlužní úpis, k němuž se každý Američan stal dědicem. Tato směnka byla slibem všem mužům, ano, černochoům stejně jako bělochoům, že jim budou garantována „nezcizitelná /základní/ práva života, svobody a snahy o štěstí“. Dnes je zřejmé, že Amerika nesplatila tento dlužní úpis, protože její barevní občané jsou znepokojení. Namísto aby vzdala čest tomuto posvátnému závazku, Amerika dala černochoům špatný šek, šek, který se vrátil s označením „nedostatek prostředků“.

Ale my odmítáme věřit tomu, že banka spravedlnosti je v krachu. Odmítáme věřit, že není dostatek prostředků v těch ohromných trezorech příležitosti tohoto národa. A tak jsme přišli nechat si proplatit tento šek, šek, který nám zajistí bohatství svobody a bezpečí spravedlnosti

Přišli jsme také na toto posvátné místo připomenout Americe zuřivou naléhavost nynějšíka. Toto není čas zabývat se takovým luxusem jako je uklidnit se nebo si vzít utěšující drogu pozvolného postupu. Teď je čas učinit sliby demokracie pravdivými. Teď je čas vystoupit z temnoty a zpusťšeného údolí segregace na sluncem zalitou cestu rasové spravedlnosti. Teď je čas náš národ vyzdvihnout z pohyblivých písků rasové nesenášenlivosti na pevný kámen bratrství. Teď je čas učinit spravedlnost realitou pro všechny Boží děti.

Bylo by osudné pro tento národ přehlédnout naléhavost této chvíle. Toto parné léto černošské oprávněné nespokojenosti nepřejde dokud existuje povzbuzující podzim svobody a rovnosti. 1963 není konec, ale začátek. A ti, kteří doufají, že černoši potřebovali upustit páru a teď budou spokojení, drsně procitnou když se národ vrátí k běžným záležitostem. A nebude ani odpočinek ani klid v Americe dokud černošům nebudou udělena práva přistěhovalců. Smršť odbojů bude pokračovat, aby otrásla základy našeho národa, dokud se neobjeví jasný den spravedlnosti.

Ale je něco, co mým lidem musím říct, těm, kteří stojí na rozpáleném prahu vedoucím do paláce spravedlnosti: v procesu získávání našeho oprávněného místa nesmíme být obviňováni za nespravedlivé skutky. Nedopustíme, abychom hledali uspokojení naší žízně po svobodě tak, že se napijeme z poháru hořkosti a nenávisť. Musíme navždy vést náš boj na morální rovině důstojnosti a disciplíny. Nesmíme dovolit našemu tvůrčímu protestu, aby se přeměnil ve fyzické násilí. Znovu a znovu musíme povstávat do majestátních výšin, kde se setkává fyzická moc s mocí duše.

Ta podivuhodná nová bojovnost, která zaplavila černošskou komunitu, nás nyní nesmí vést k nedůvěře ke všem bílým lidem, protože mnoho z našich bílých bratrů si uvědomila, že jejich osudy jsou spojené s našimi, což dokazuje i jejich dnešní přítomnost na tomto místě. A oni si také uvědomili, že jejich svoboda je neodmyslitelně spjata s tou naší.

Nemůžeme jít sami.

A jak jdeme, musíme se zavázat, že budeme vždy postupovat vpřed.

Nesmíme se vracet.

Jsou zde tací, kteří se ptají ctitelů občanských práv: “Kdy budete spokojeni?” My nemůžeme nikdy být spokojeni dokud jsou černoši obětmi nevýslovných hrůz policejní brutality. Nikdy nemůžeme být spokojeni, dokud naše těla, velice unavená cestou, nemohou dostat nocleh v motelech u dálnic a v hotelech ve městech. Nemůžeme být spokojeni dokud jediné cesty černochoů jsou z jednoho menšího ghetta do většího. Nemůžeme být spokojeni, dokud jsou naše děti ochuzeny o individuálnost a okradeny o důstojnost kvůli značce, která hlásá „Pouze pro bílé.“ Nemůžeme být spokojeni, dokud černoši v Mississippi nemohou volit a černoši v New Yorku věří, že nemají nikoho, pro koho by volit mohli. Ne, ne, nejsme spokojeni a nebudeme, dokud „se valí právo jako vody, spravedlnost jak proudící potok.“

Jsem si vědom toho, že někteří z vás sem přišli z velkých zkoušek a utrpení. Někteří z vás zrovna přišli z úzkých vězeňských cel. A někteří z vás přišli z oblastí, kde jste hosty – hosty, protože svoboda vás nechala zbité bouřkami pronásledování a překvapené větry policejní brutality. Byli jste veteráni tvořivého utrpení. Pokračujte ve víře v to, že nezasloužené násilí je spásné. Běžte zpět do Mississippi, běžte zpět do Alabamy, běžte zpět do Jižní Karoliny, zpět do Georgie, zpět do Louisiany, běžte zpět do brlohů a ghatt našich severních měst, vědomi si toho, že nějak se tato situace může změnit a změnit.

Nelibujme si v údolí beznaděje, to vám dnes říkám, mí přátelé.

A tak i když se střetáváme s těžkostmi dneška a zítřka, stále mám sen. Je to sen hluboce zakořeněný v Americkém snu.

Mám takový sen, že jednoho dne tento národ povstane a začne žít podle svého kréda: „Věříme v tuto samozřejmou pravdu, že všichni lidé jsou si rovni.“

Mám sen, že jednoho dne na červených kopcích Georgie budou moci synové dřívějších otroků a synové dřívějších vlastníků otroků sedět u jednoho stolu bratrství.

Mám sen, že jednoho dne i stát Mississippi, stát sužovaný horkem žáru nespravedlnosti a útisku, bude přeměněn v oázu svobody a spravedlnosti.

Mám sen, že mé čtyři malé děti budou jednoho dne žít v národě, ve kterém nebudou souzeny podle barvy kůže, ale podle jejich charakteru.

Dnes mám sen!

Mám sen, že jednoho dne, dole v Alabamě, s jejími zkaženými rasisty, s jejím guvernérem, kterému rty přetékaají slovy o “intervenci” a “zrušení” – jednoho dne právě tam v Alabamě budou malí černoušci a malé černošky moci chytit za ruku malé bělochy a bělošky jako by to byli jejich sestry a bratři.

Dnes mám sen!

Dnes mám sen, že jednoho dne bude údolí vyvýšeno a každý kopec a hora budou sníženy, hrbolatá místa budou vyhlazena a pokřivená místa narovnána, a „zjeví se Hospodinova sláva a všechno tvorstvo společně spatří, že promluvila Hospodinova ústa.“

Toto je naše naděje, a toto je naše víra, se kterou se já vydám zpět na Jih.

S vírou, že budeme schopni vytesat z hory beznaděje kámen naděje. S vírou, že budeme schopni přetvořit drnčící disharmonické akordy našeho národa v krásnou symfonii bratrství. S touto vírou budeme schopni společně pracovat, společně se modlit, společně trpět, společně jít spolu do vězení, stát společně za svobodou, věduce, že jednoho dne budeme svobodní.

A tohle bude ten den- tohle bude ten den, kdy všechny Boží děti budou moci zpívat píseň s novým významem:

Má země, o tobě, sladký kraji svobody, o tobě já zpívám

Kraj, kde mí otcové zemřeli, kraj pýchy poutníků

Z každého úbočí hory nechte svobodu znít!

A jestliže je Amerika mocným národem, toto se musí stát pravdou.

A tak nechejme zaznít svobodu z nesmírných vrcholů v New Hampshire.

Nechme svobodu znít z mohutných hor New Yorku.

Nechme svobodu znít z vysokých hor Alleghenies v Pennsylvánii.

Nechme svobodu znít ze zasněžených kopců Rockies v Coloradu.

Nechme svobodu znít ze zaoblených svahů Kalifornie.

Ale nejen to:

Nechme svobodu znít z Kamenných skal v Georgii.

Nechme svobodu znít z Vyhlídkové skály v Tennessee.

Nechme svobodu znít z každého kopce a kopečku v Mississippi.

Z každé strany hory, nechme svobodu znít.

A až se tohle stane, až všichni dovolíme svobodě zaznít, až všichni dovolíme jí zaznít z každé vesnice a každé dědiny, z každého státu a každého města, budeme moci urychlit příchod toho dne, kdy všechny Boží děti, černoši a běloši, Židé a pohané, protestanti a katolíci, budou moci držet se za ruce a zpívat slova starého černošského spirituálu:

*Konečně svobodní! Konečně svobodní! Díky Bohu všemohoucímu jsme konečně svobodní!*¹³¹

¹³¹ „Mám sen“ *I Have a Dream* [online]. [2013-03-10]. Dostupné z: http://www.elabs.com/van/I_have_a_dream-KING.htm

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Lucie Gabrielová

Obor: Sociální a mediální komunikace

Forma studia: kombinovaná

Název práce: Vývoj afroamerické kultury se zaměřením na 20. století

Rok: 2013

Počet stran textu bez příloh: 72

Celkový počet stran příloh: 10

Počet titulů české literatury a pramenů: 4

Počet titulů zahraniční literatury a pramenů: 6

Počet internetových zdrojů: 33

Vedoucí práce: Mgr. Libor Svoboda, Ph.D.